

Erdészeti Lapok

Alapítva: 1862-ben

CLL. évfolyam
2016. február

Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata

www.oee.hu

150 éve
az erdők szolgálatában

A TARTALOMBÓL:

ÚJ FEJLESZTÉS A FAANYAG-KÖZELÍTÉSBN
MEGFONTOLÁSOK A JÖVŐ ERDŐGAZDÁLKODÁSÁRÓL
FÉNYSZENNYEZÉS A FÖLDÖN, MENEDÉK SOMOGYBAN
ERDŐRENDEZÉSI NAPOK
A MEZEI SZIL BOTANIKAI JELLEMZÉSE
FOLYAMATOS ERDŐBORÍTÁS SÁRVÁR KÖRNYÉKÉN

Báró Tallián Béla

(Szabás, 1851.—Kiszombor, 1921. nov. 23.)

Báró Tallián Béla főispán, kormánybiztos, a képviselőház alelnöke, miniszter, az Országos Erdészeti Egyesület elnöke 1912—1921 között.

Középiskolái elvégzése után 1873-ban tett államtudományi államvizsgát. Közigazgatási pályára lépett. 1880-ban alispánná választották. 1886-tól Somogy, 1892-től pedig Békés és Csongrád vármegye főispánja. Ez utóbbi tisztségéből 1894-ben mentették fel. Ugyanakkor mint Békés vármegye kormánybiztosát megbízták az agrárszocializmus okainak kivizsgálásával. Később a Balaton- és a Dráva-szabályozás kormánybiztosa is volt. Ezen megbízatásairól 1896-ban lemondott. A magyar országgyűlésbe 1896-ban választották meg először képviselőnek, szabadelvű programmal. Később, 1899—1903 között a Ház egyik alelnöke volt. Majd a szerb kongresszus királyi biztosa. 1903. november 3-án a Tisza-kormányban földművelésügyi miniszteri tárcát vállalt. 1905-től Törökkanizsa országgyűlési követe. Az 1905-i választások után a Szabadelvű Párt elnöki állásra is jelölte. Később az Alkotmány, majd a Munkapárt tagja lett. Hosszú tevékenységét a vízügyek terén kifejtett kiváló munkásság jellemzi. Igen nagy része volt a Balaton, a Dráva és a Tisza szabályozásának munkálataiban, minisztersége alatt tárgyalta le a Rába szabályozásáról szóló törvényjavaslatot. 1911-ben bárói rangot nyert. Az I. világháborúban Belgrád elfoglalása után, annak rövid ideig polgári kormányzója volt. 1918 októberére után Szegedre menekült. A Tanácsköztársaság idején letartóztatták.

Az Országos Erdészeti Egyesület elnöki tisztségét 1912—1921 között látta el. Ennek során sikerrel kamatoztatta földművelésügyi miniszterként, agrárpolitikusként, nagybirtokosként szerzett tapasztalatait. Annak ellenére, hogy birtokai elvesztése miatt számos tisztségéről lemondott, egyesületi elnöki tisztségétől nem vált meg.

Báró Tallián Béla emlékét őrzi: testméretű olajfestménye (OEE Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtára, Persián Aranka festőművész nő alkotása). Érdekesség, hogy a művész egyik hozzátartozójának az OEE felé fennálló lakbértartozása fejében készítette el a festményt.

Sírhelye: Tallián Béla sírja a kiszombori temetőben található (6775 Kiszombor, Óbébai utca 58.)

Kép: OEE Wagner Károly Könyvtár

Gróf Széchenyi Bertalan

(Sopron, 1866. okt. 24.—Budapest, 1943. jún. 3.)

Gróf Széchenyi Bertalan a Főrendiház tagja, jegyzője, a Felsőház elnöke, a Magyar Tudományos Akadémia igazgatótanácsának tagja, a Széchenyi Tudományos Társaság elnöke, a Magyar Érdemrend nagykeresztjének kitüntetettje, az Országos Erdészeti Egyesület elnöke 1922—1925 között, annak tiszteleti tagja 1940-től.

Sopronban született 1866-ban Széchenyi Sándor gróf, az egykori Főrendiház elnökének fiaként. Középiskoláit Pozsonyban végezte, s a budapesti egyetemen folytatott jogi tanulmányai után a magyaróvári gazdasági akadémián szerzett oklevelet. Felsősegedi hitbizományi birtokán kezelt uradalmát a korszak egyik legjobban művelt gazdaságává fejlesztette. A király 1893-ban nevezte ki a Főrendiház tagjává, ahol számos országgyűlési bizottságban látott el fontos feladatokat. 1901—1912 között a Ház jegyzője, azután a Felsőháznak 1927-től 1935-ig alelnöke és 1935-től 1943-ban bekövetkezett haláláig elnöke volt. Valóságos belső titkos tanácsos 1916-ban, a Magyar Érdemrend nagykeresztjének kitüntetettje 1931-ben. Politikai karrierje mellett jelentős szerepet vállalt az ország tudományos, kulturális és gazdasági közéletében is. Tagja volt a Magyar Tudományos Akadémia igazgatótanácsának, tiszteletbeli tanácsagja a Magyar Nemzeti Múzeumnak és elnöke a Széchenyi Tudományos Társaságnak. Számos társadalmi tisztséget is viselt. Jogi végzettségének köszönhetően megválasztották a Királyi és Országos Legfőbb Fegyelmi Bíróság tagjának is.

Az összeomlást követő legnehezebb időkben vállalta az Országos Erdészeti Egyesület elnöki tisztségét és jelentős szerepe volt az 1922—25 években elért egyesületi eredményekben. Elnöksége után sem feledkezett meg az erdészetről, befolyását latba vetve igyekezett annak céljait támogatni.

Kiváló érdemeit és munkásságát kívánta az Országos Erdészeti Egyesület méltányolni akkor is, amikor az 1940. év január 25-én tartott közgyűlésén egyhangú döntéssel tiszteleti tagjává választotta.

Gróf Széchenyi Bertalan emlékét őrzi: a Segesden az általa 1901-ben építtetett kastély.

Sírhelye: Gróf Széchenyi Bertalan síremléke a nagyecenki temető Széchenyi sírkápolnájában található. 9485 Nagycenk, Széchenyi tér (temető) Földrajzi koord.: É 47° 21' 53.60" , K 16° 24' 52.67"

Kép: Erdészeti Lapok

A harmadik oldal

Egyesületünk másfél évszázados jubileumának méltó megünneplését és átélését szolgálják a folyóiratunkban elindított, az évfolyam összes lapszámában következetesen és folyamatosan megjelenő ünnepi rovataink.

Ezek tartalmának szerkesztése közben a Lapok digitális archívuma szakmai és egyesületi múltunk mérbetelentül gazdag kútfeje, amelyből tudatosan emeljük ki azokat az üzeneteket, melyek a jelenben és a jövőben is megállják a helyüket. Hiszen már kiállták az idők nehéz próbáit!

És micsoda történelmi korok, korszakok vonultak végig az alapítás óta! Elmondhatjuk, nem kényeztették el a hazai erdészeket, akik minden nehézség ellenére sobasem feledték el, hogy a hazai erdőket szolgálják!

Ezek az üzenetek azonban nem csak nekünk, értünk szólnak, hanem üzennek a magyar társadalomnak is, követendő

értékeket közvetítenek a kárpát-medencei és azon túl élő összmagyarság számára. Ilyen üzenet a minden történelmi korszakot és annak kibívásait túlélt Összetartozás, mely Egyesületünk bármás jelszavának egyik lényegi eleme.

Rendkívül egyéniesedő világban élünk. Ebben az egyénre fókuszáló közegben az azonos szellemiség, értékrend mentén szerveződő csoportok kitaratóan küzdenek az egymástól elidegenedést hirdető közfelfogással, melyben az egyén önmegvalósítása messze felülírja a közösségi érdekeket.

A múltban és a jelenben néha felbukkanó szakmai vagy személyes gyökerű belső ellentétek ellenére az Országos Erdészeti Egyesület 150 éve fogja össze a hazai erdészeket. Ez az összetartás, főleg a viharos magyar történelem tükrében, hatalmas eredmény, Európában is egyedülálló! Van mire büszkének lennünk és van mit tovább örökítenünk!

Ennek tovább viteléhez kívánok minden tagtársunknak kitartást, bitet és bitelességet, mert e jubileum egyik legfontosabb üzenete, hogy minden körülmények között összetartozunk. A múltban, a jelenben és a jövőben is.

Nagy László

Erdészeti Lapok

Az Országos Erdészeti Egyesület havonta megjelenő folyóirata

CLL. évfolyam 2. szám (február)

A kézirat lezárva: 2016. február 3.

A címlapon:

„Pihen a komp, kikötötték...”

(Bakony)

Fotó: Nagy László

FŐSZERKESZTŐ: NAGY LÁSZLÓ

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG ELNÖKE:

DR. OROSZI SÁNDOR

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:

dr. Bartha Dénes, Haraszti Gyula,
Lengyel László, Lomniczi Gergely, Puskás
Lajos, dr. Sárvári János, dr. Schiberna
Endre, Wisnovszky Károly

SZERKESZTŐSÉG:

1021 Budapest, Budakeszi út 91.

Telefon: 06 (1) 201-6293

Mobil: 06 (20) 330-3462

e-mail: erdlap@oee.hu

www.erdeszetilapok.hu

KIADÓ: Országos Erdészeti Egyesület,
1021 Budapest, Budakeszi út 91.

Levélcím: 1021 Budapest, Budakeszi út 91.

FELELŐS KIADÓ: ZAMBÓ PÉTER elnök

Tördelőszerkesztő: Balog Zoltán
Olvasószerkesztő: Rimóczi Irén

Nyomdai munkák:

PR Innovation Kft., Budapest

Felelős vezető: ifj. Komornik Ferenc

Terjesztja a Magyar Posta Zrt. Felvilágosítást a lappal kapcsolatban az Egyesület ad.

A beküldött kéziratokat, fényképeket nyilvántartásba vesszük. A cikkek, írások nem feltétlenül azonosok a szerkesztő véleményével, azok tartalmáért mindenkor a szerző felel. Honoráriumot megegyezéssel csak felkért írásokért, illetve grafikai munkáért fizetünk.

ISSN 1215-0398

A tartalomból:

Kutas Lajos:

Új fejlesztés a faanyag-közelítésben 38

Nagy Nándor, dr. Febér Sándor, Dufla Ferenc:

A kései meggy és a turkesztáni szil faanyaga és felhasználhatósága 42

Dr. Rédei Károly:

Megfontolások a jövő erdőgazdálkodásáról 46

Nagy László: Nemzeti kincsünk az erdő! 48

Dr. Mosoni László:

Fényszennyezés a Földön – menedék Somogyban 50

A MEGOSZ állásfoglalása az erdőtvény módosítás ügyében 51

Luzsi József:

Mari néni és a harmincmilliárd... II. 52

Dr. Sárvári János:

Magánerdős közfoglalkoztatási rendezvény 53

Zétényi Zoltán:

Erdőrendezési Napok, újra meg újra.....54

Dudás Béla: 60 év... 55

Reményfy László: Bányajárás.....55

Dr. Bartha Dénes:

A mezei szil (*Ulmus minor*) botanikai jellemzése 56

Balogh Róbert: Országfásítás, a Fák Hete és az

Országos Erdészeti Egyesület az 1950-es években II. 61

Andrésiné dr. Ambrus Ildikó:

Új vezetőség az Oktatási Szakosztály élén 63

Miklós Tamás:

Barangolás a Gerecsében 63

Szakács László:

Egy járszági erdész életútja és az országzászló Erdélyben.....64

Horváth Gábor:

A folyamatos erdőborítás gyakorlata Sárvár környékén 65

Iványi Ákos: Talajtanos szakmai nap a Hanságban 67

Dr. Szikra Dezső: A Kiskunságban jártak a Szeniorok.....68

Kurcz Ádám István:

Fákra utaló településnevek a Kárpát-medencében 70

Király Pál: Laptörténetünk kis mozaikköve... 74

Nagy László: Azoka régi telek! 76

Új fejlesztés a faanyag-közelítésben

Kutas Lajos – okl. erdőmérnök, erdészeti igazgató, Szombathelyi Erdészeti Zrt.

A hazai erdőgazdálkodásban a vágásterületeket az előírásoknak megfelelően magas tőszámú facsémekkel ültetik be a gazdálkodók. Ezzel érhető el a talajborítás, amely több más rendeltetése mellett megóvjá a talajt a kiszáradástól, és szabályozza a mikroklímát. Az évek múltával szükséges a tőszám szakszerű apasztása, hogy a visszamaradó egyedek koronájának helyet adjunk, a gyökérkonkurenciát csökkentsük, ezáltal a kevesebb egyed gyorsabban vastagodhat.

A kijelölt fák különböző eszközökkel termelhetők ki, hazánkban a legelterjedtebb a motorfűrészes döntés. A ledöntött faanyag közelítése szintén többféle módon lehetséges. Írásomban a gyéritések során keletkezett, jellemzően rövid (1 és 2 méteres) választékok új közelítő eszközét szeretném bemutatni.

A leggyakoribb technológiák ismertetése

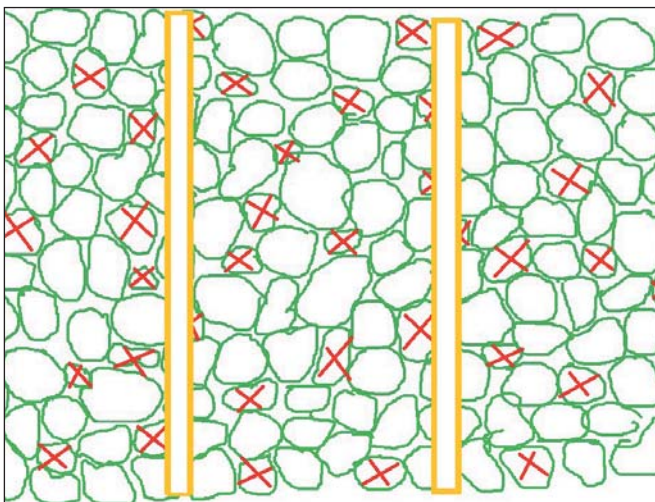
A kitermelést megelőző művelet a kivágandó faegyedek kijelölése, valamint a mozgatót lehetővé tevő közelítőnyomok jól látható megjelölése.

Az így előkészített erdőrészekben a fakitermelő munkacsoportok különböző módszereket és eszközöket alkalmaznak a faanyag közelítőnyomokhoz történő előközelítésére:

- I. kézi erővel vonszolás, majd alátétfákon 1-1,5 m³-es rakatok képzése;
- II. lóval vontatott szánkó, vagy közelítő kerékpár;
- III. gépi vonszolás, vagy csörlőzés;
- IV. vasló,
- V. egyéb eszközök, pl. „kiszállító láda”.

A közelítőnyomtól a közelítés, vagy a kiszállítás szintén többféle módon történhet (a teljesség igénye nélkül):

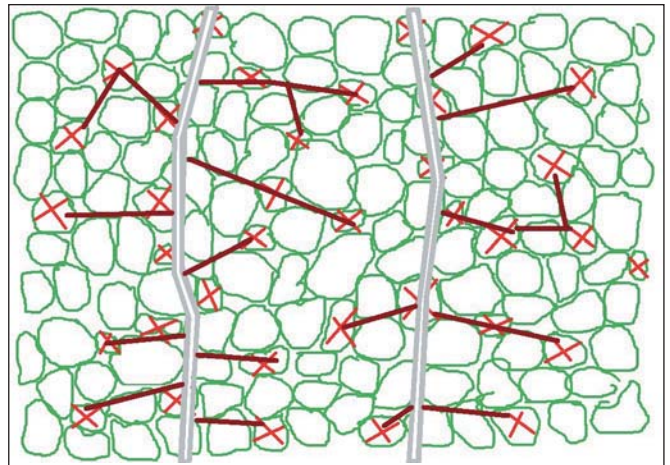
- I. közelítő, kihordó szerelvényrel;
- II. csörlő kötéllel „batyut” képezve;
- III. markolós vonszolóval;
- IV. forwarderrel.

1. ábra. Kijelölés, kitermelés és közelítő nyomvonalak a leggyakoribb technológia szerint

A kifejlesztett közelítő keret

Az előzőekben ismertetett technológiáktól, módszerektől eltérő új szemlélet megvalósítása szükséges. Feladatunk, hogy gazdálkodásunk során a természeti környezetet minél kevésbé terheljük, valamint lassítsuk a klímaváltozás folyamatát.

2. ábra. Kiszállító nyomvonal és a bozzá csatlakozó vonalak kialakítása újszerű szemlélettel

A közelítő keret főbb ismérvei

- Önsúly: 330 kg;
- Munkaszélesség: szállító keret szélessége 1300 mm; rakomány szélessége max. 2000 mm;
- Szükséges erőgép-teljesítmény: min. 30 kW;

3. ábra. A fejlesztés alatt álló közelítő keret

- Műszakteljesítmény: rakodástól függően, 2 fő rakodó + 1 fő gépvezető esetén 30–35 m³;
- Hasznos szállítási távolság: max. 400 m.

Leírása

Az alapgép, amelyhez a közelítő keret (továbbiakban: eszköz) csatlakoztatható, a hátsó oldalán hárompontos felfüggesztési rendszerrel rendelkező, hátsó síkjától 1 méter távolságban legalább 1 tonna teher emelésére és függesztett helyzetben történő szállítására alkalmas gépjármű lehet, amelyen kiépített hidraulikacsatlakoztató-rendszer található.

Az eszköz négy fő egységből készül:

1. *Tartószerkezet*, ami az alapgéphez történő csatlakoztatást szolgálja, valamint a terhet viseli. Rakodáskor a talajon nyugszik.
2. *Szállító keret*, ami forgástengellyel csatlakozik a tartószerkezethez. Mozgatását, a tartószerkezetből történő kibillentését munkahengerek végzik.
3. *Rögzítő kanál*, ami forgástengellyel csatlakozik a szállító kerethez. Mozgatását, a szállító keretben lévő faanyag rögzítését munkahengerek végzik. A kanálba épített rugós, drótköteles feszítő megakadályozza a rakomány oldalirányú elmozdulását.
4. *A hidraulikus egység*, aminek vezérlése az alapgép hidraulikus csatlakozójáról működtetett elosztó rendszeren keresztül történik.

Tartószerkezet

Kazánlemezről és zártszelvényből hegesztéssel összeállított szerkezet. Az alapgéphez három ponton csatlakozik függőleges hátfallal. A fenékrész erős, a talajra támaszkodó tartóval rendelkezik. A forgástengely és a munkahengervég csatlakozása a fenékrészen kiépített, mechanikus sérülések ellen burkolattal védett. A hátfal felső részén hidraulikus csörlő rögzítésére alkalmas tartó kerül kiépítésre.

Szállító keret

Kazánlemezről, zártszelvényből hegesztéssel összeállított szerkezet. Egy és kettő méter hosszúság közötti, mintegy 1,2 m³ faanyag befoglalására alkalmas szerkezet. A fenékrészen forgástengely és mozgató munkahenger-csatlakozások kerülnek kiépítésre. A szállító keret alapgép felőli oldalán függőleges hátfal található, amelyen a drótköteles feszítőszerkezet és felső részén a rögzítő kanál forgástengely-csatlakozása kerülnek kialakításra. A hátfalra rakoncafészek van elhelyezve hegesztéssel, ami ürítéskor a rakoncák „tároló” helye. A szállító keret elülső részén a faanyag hosszához illeszkedően fölhegesztett rakoncafészek, kézi rakodáskor a faanyag rögzítésére szolgál.

Rögzítő kanál

Kazánlemezről hegesztéssel összeállított szerkezet. A szállító kerethez csatlakozó forgástengely és munkahenger-csatlakozó a szerkezet egyik végén található. A drótkötél a kanál középső részéhez csatlakozik.

Hidraulikus egység

Az erőgép hidraulika-rendszeréhez gyorscsatlakozóval illeszthető a vezérlőtömb, amihez hidraulikacsöveket és munkahengereket építenek össze. A vezérlőtömb három szekcióból áll, a szállító keret, a kanál és esetlegesen a hidraulikus csörlő működtetését végzi.

A közelítő keret technológiai fejlesztése folyamatos, jelenleg is zajlik. További tervezett változtatások a gyakorlati tapasztalatokat is figyelembe véve a következők lesznek: rakodási magasság kb. 20 cm-rel való csökkentése; a kanál strapabíróbb, íves kialakítása; a drótkötél-feszítés áttervezése; a hidraulikus csörlő alapfelszereltségként történő ráépítése.

A közelítő keret használata

Az eszköz erőgépre csatlakoztatása (hárompontos felfüggesztésre és hidraulika-rendszerre) után a fakitermelés során kitermelt faanyag optimális megközelítése. Az eszköz talajra helyezése, a rögzítő kanál nyitása után a faanyag berakodása következik. A rakonca akkor kerül a szállító keret elülső oldalán lévő rakoncafészekbe, ha a további faanyag berakodása annak kigördülésével járna. A szállító keret megtelte után a rögzítő kanál zárása, majd a rakoncáknak a szállító keret hátsó falán kialakított fészkekbe helyezése történik. A rakománnyal közúton közlekedéskor a rakoncák az elülső fészkekben maradnak biztosabb állapotban. Kiszállítását követően az erőgép tolatva megközelíti a készletező helyet. A rakoncák a szállító keret hátfali fészkeiben vannak. A szállító keret kibillentését követően a rögzítő kanál nyitásával megtörténik a kiterhelés. Megfelelő gyakorlat után a faanyag további igazítása nem szükséges. Ürítés után a szállító keret alaphelyzetbe és a rögzítő kanál zárt állásba helyezésével zárul a folyamat.

4. ábra. Közelítő keret felterhelve

Jellemző különbségek a korábbi technológiák és az új fejlesztés között

A közelítő nyomok kialakítása

Korábban: A kiszállító gépek mérete meghatározta a nyomvonal szélességét, legalább 3 méter szélességgel és egyenes vonalvezetéssel alakították ki. Miért is? A hosszú, daruval szerelt kiszállító szerelvények erőgépe és pótkocsija külön íven közlekednek az egyenestől eltérő nyomvonalakon. A visszamaradó állományban a nyomvonal mentén számos kéregsérült faegyed található. A hosszú szerelvény tolatva közelíti meg a faanyag-kupacokat, ellenkező esetben gépjárműfordulókat kell kivágni az alkalmazott technológiához.

Új technológia: A nyomvonal nem egyenes kialakítású, mivel az erőgép az emelve szállított faanyaggal könnyedén kikerüli a visszamaradó faegyedeket.

Talajterhelés

Korábban: A nyomvonalakon a kiszállító szerelvények a nagyobb teherrel többször végighaladva jelentősen károsítják (mély csapát hagyva) a talajt.

5. ábra A szállító keret kibillentése a készletező helyen, leterbelésnél

Új technológia: A maximum 1,2 m³ faanyag kiszállításával a talajnyomás mértéke csekély, valamint a közlekedéskor (pl. üresjárat) a kimeneti nyom mellett közlekedik.

Fakitermelők erőfejlesztése

Korábban: Döntés, gallyazás, darabolás után a faanyagot kézi mozgatással előközelítik a nyomvonalra, ahol 1-1,5 m³-es kupacokat alátétfára rakva készítik elő továbbmozgatásra. Kiszállító szerelvényes közelítés további kézi munkát nem igényel. Egyéb eszközök esetén további kézi közreműködés szükséges (kötélbe kötés, sarangba rakodás, rakoncás kocsik, fogatos szán, egyéb eszköznél kerék és rakonca fölött átemelve, majd kiterheléskor ezt ismételve fordított sorrendben).

Új technológia: Döntés, gallyazás, darabolás után a faanyagot kézi mozgatással a közelítő keretbe helyezik. A mozgékony kis erőgép szükség esetén néhány alsószintben lévő egyed kitermelése után - tolatva megközelíti a fekvő faanyagot, ahol kis távolságon való kézi mozgatás után berakják a keretbe. A keretfenék a talajtól mintegy 50 centiméterre fekszik, ami további segítség a felterhelők-

nek. Az erőgép közelíti, kibillenti és a kanál nyitásával rendre lehelyezi a rakományt, aminek igazítása a műszak végén szükséges a számbavételezés miatt. Árkos terepen a hidraulikus csörlő nyújt segítséget és hatékony munkavégzést. Használatával a faanyag géphez történő vonszolása végezhető el.

Természetkímélő technológia

Az új fejlesztés használatakor a nyomvonal kialakításának köszönhetően nem keletkezik huzatcsatorna, így a visszamaradt erdő mikroklímája nem sérül, ellentétben az egyenes, 3 méter szélességű nyomvonalakkal. A huzatcsatorna nyomvonalán nagy sebességgel közlekedő szél szívóhatása magával viszi a visszamaradó fával borított részekből a párás levegőt, ezáltal károsodását idézi elő. A visszamaradó egyedek kéreg-, illetve gyökérsérülése, valamint a talajfelszín károsodása jelentősen csekélyebb a korábban alkalmazott technológiák többségénél tapasztaltakhoz hasonlítva.

Összefoglalás

Az új fejlesztésű közelítő keret elsősorban a fakitermelők fizikai igénybevételét kímélő technológia. Használata során kevésbé károsítja a talajt, a közlekedéséhez szükséges nyomvonalak kialakítása a mára csekély mértékben használt fogatos előközelítési technológiához hasonlítható. Alkalmazásával nem keletkezik huzatcsatorna, így az erdő mikroklímáját nem befolyásolja kedvezőtlen irányba. A minimális erőgépigénye, a termék árfekvése és dolgozóbarát kivitele az alacsony rakodási magasság, a csörlős kiegészítés a hatékonyabb termelést segítik.

Ezúton szeretném kifejezni köszönetemet Kónya Róbertnek (FOREST POWER KFT.) és prof. dr. Horváth Bélának (egyetemi tanár, NYME EMK), valamint munkatársainak a jelenleg is zajló fejlesztés során nyújtott szakmai és emberbaráti támogatásukért. Külön köszönet illeti a HYAB Daruszerház Kft. vezetőjét és munkatársait az önzetlen együttműködésükért. 🌲

Tavaly 100 milliárdért értékesítettek mezőgazdasági gépeket hazánkban

Tavaly a gazdálkodók több mint 100 milliárd forintért vásároltak mezőgazdasági gépeket – mondta a földművelésügyi miniszter az idei AGROMASH EXPO és Agrárgép Show megnyitóján.

Fazekas Sándor közölte, az előzetes összesítés azt mutatja, hogy a múlt évi gépforgalom meghaladja majd az előző éveket. Elmondta azt is, hogy a belpiaci folyamatok többéves összehasonlításban kedvezőek, a magyar mezőgazdasági gépgyártás 2015-ben megőrizte a 2014-ben elért bővülését, a belföldi értékesítést 2 százalékkal növelni tudta.

A miniszter ismertette: a magyar mezőgazdasági gépgyártás továbbra is nettó exportőr, termelési értékének több mint 80 százalékát a kivitel adja. Tavaly az export értéke mintegy 470 millió euró volt.

A tárcavezető elmondta: arra számít, hogy az idén az ágazat szereplői fel tudják használni a rendelkezésre álló összes agrár- és vidékfejlesztési forrást. Jelezte, hogy ennek érdekében a területalapú támogatások jelentős részét már kifizették,

illetve a kifizetés folyamatos. A miniszter hozzátette: reméli, hogy a Miniszterelnökség a Vidékfejlesztési Programban szereplő ide vonatkozó kötelezettségeit tudja teljesíteni. Jogos elvárás ugyanis a gazdák részéről, hogy a miniszterelnökségi pályázatok a lehető leggyorsabban megjelenjenek.

Fazekas Sándor fontosnak mondta, hogy az ágazat működéséhez szükséges hitelezési háttér rendelkezésre álljon. A Magyar Nemzeti Bank által működtetett beruházási hitel kifejezetten eredményes – jelentette ki az agrárminiszter. Emlékeztetett: januárban elindult az ágazatban a nagy sikerű program harmadik szakasza 300 milliárd forintos keretösszeggel.

A felmérések szerint a gazdák 90 százaléka tervezi fejlesztéseket, és a gazdák kétharmada gépet szeretne vásárolni – mondta el a tárcavezető. Az idei mezőgép-szakkiállításán 350 cég mutatkozott be, és felvonultatták a világ szinte teljes kínálatát.

Forrás: MTI, FM Sajtóiroda

150 éve
az erdők szolgálatában

ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET 147. VÁNDORGYŰLÉS

2016. június 22–25., Sepsiköröspatak–Kálnok–Tusnádfürdő

Tisztelt Kollégák! Kedves Vendégeink!

Az Országos Erdészeti Egyesület alapításának 150. évfordulója alkalmából alapító titkárunk, Bedő Albert szülő- és nyughelyén, a Kovászna megyei Sepsiköröspatak-Kálnokon szervezzük ez évi Vándorgyűlésünket.

A Vándorgyűlés tervezett programja:

június 22.: utazás, esti érkezés Tusnádfürdőre

június 23.: Ünnepi Közgyűlés Sepsiköröspatak-Kálnokon

június 24.: terepi programok Kovászna, Hargita és Brassó megyékben

június 25.: hazautazás

A Vándorgyűléssel kapcsolatos információkat részletesen a márciusban nyíló www.vandorgyules.hu oldal tartalmazza majd, amelyen keresztül a regisztráció is bonyolódik. Kérem, figyeljék ezzel kapcsolatos híreinket!

Jó Szerencsét! Üdv az erdésznek!

Zambó Péter elnök

ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

A kései meggy és a turkesztáni szil faanyaga és felhasználhatósága

Nagy Nándor¹, Dr. Fehér Sándor², Dufla Ferenc³

A kutatásban szereplő fafajok szakmai megítélése mellett fontosnak és indokoltnak tartjuk faanyaguk műszaki jegyeinek ismeretét is. A kései meggy gondot okozó, sok esetben negatív tulajdonságai köztudottak, viszont faanyagának jellemzői aligha ismeretesek. Invazív fafaj révén visszaszorítása támogatott, így a megnövekedett famennyiség szélesebb körű felhasználására keressük a választ. A turkesztáni szil szívóssága és ellenálló képessége ismert, de fájának tulajdonságai és felhasználhatósága kevésbé kutatott. A fajok faanyagának részletes vizsgálata szakdolgozat keretében valósult meg a Nyugat-magyarországi Egyetem Faanyagtudományi Intézetében.

A kései meggy (*Padus serotina* EHRH. BORKH.) nálunk idegenhonos, Észak-Amerikából származó fafaj. Hazánkban leginkább a Nyírség, Kiskunság és Belső-Somogy homokkal borított erdőterületein elterjedt (Jubász 2012). Élőhelye eredendően kultúrerdő, melyben a második lombkorona- és a cserjeszint betöltésére hivatott, de kivadulásával és sok esetben özönfajjá válásával az állományt alkotó fafajokkal is versenghet, és veszélyeztetheti az őshonos fajok felújulását. Felhasználási körét alaki jegyei jelentősen korlátozzák, így erdei választéka is szűkre szabott. Az ipari fa korlátozottan áll rendelkezésre, legfeljebb fűrészipari rönk és kivágás szerepel közte.

A turkesztáni szil vagy „pusztaszil” (*Ulmus pumila*) szintén nem őshonos fafajunk, hazája Közép- és Belső-Ázsia. Hazánkban a Tiszántúlon, a Duna–Tisza közén, valamint a Kisalföldön fordul elő, ahol szerepet kap a szélsőséges ökológiai viszonyokkal bíró területek (pl. silány homok- és szikes talajok) fásításában. Figyelemfelkeltő szárazság- és sőtűrése, valamint a hazai szilfajokat

1. ábra. A vizsgálati mintaanyag [b.o. kései meggy; j.o. turkesztáni szil] (Fotó: Nagy Nándor)

tizedelő szilfavész iránti közömbössége (Šporčić 2012). Élőhelye szintén kultúrerdő, ahol önálló erdőállományt is alkot, de kísérő fajként és állománysegélyben is előfordul. A rendelkezésre álló faanyag korlátozott mennyisége miatt faipari felhasználása is csekély mértékű, igaz a fa alaki jellemzői szintén befolyásolják ezt. Erdei választékában szerepel fűrészipari rönk, kivágás és különféle támfaszterületek.

A vizsgálati mintaanyag

A mintatorzsek a Dél-Nyírségből a Nyírerdő Zrt. Hajdúhadházi Erdészeti területéről származnak. Fafajonként három szálfát jelöltünk ki, az alsó törzsrészből származó 1,2 méteres kivágás alkotta a mintaanyagot (1. ábra). Átmérőjük mindkét esetben 20–23 centiméter, míg az átlagos életkoruk 27–28 év volt. A kései meggy kocsányostölgy-, míg a turkesztáni szil vöröstölgy-állományból származott.

A vizsgálati módszer

A faanyagok tulajdonságainak feltérképezéséhez mind szöveti, mind műszaki jellemzőiket vizsgáltuk. A szöveti jellemzők – melyeket a törzsekből kialakított mintakorongokon tanulmányoz-

tunk – alapvetően meghatározzák az összes többi műszaki paramétert, így kiemelendő a fafajok farészaránya és az évgűrűik jellemzői. A műszaki tulajdonságok körében a fizikai, mechanikai és energetikai jellemzőkről tettünk megállapításokat.

A faanyagok fizikai tulajdonságai hatással vannak a mechanikai és további műszaki tulajdonságokra, befolyásolják a feldolgozási és felhasználási paramétereket, területeket.

A hatályos szabványok szerint meghatároztuk a sűrűséget (MSZ 6786-3: 1988), a zsugorodást (MSZ 6786-18: 1989), és a nedvességtartalmat (MSZ 6786-2: 1988).

A faanyagok mechanikai tulajdonságain belül a szilárdságot, technológiai szilárdságot és alakváltozás rugalmasságtant különböztetjük meg (Molnár 2004). Meghatározásuk szintén a hatályos szabványok megfelelő pontja szerint történt. A szilárdsági tulajdonságok a faanyag igénybevételekkel szembeni ellenállását mutatja, megállapítottuk tehát (Molnár 2004) a statikus hajlítoszilárdságot (MSZ 6786-5: 1976), az ütő-hajlító szilárdságot (MSZ 6786-7 1977), a statikus nyomoszilárdságot (MSZ 6786-8: 1977), a statikus nyírószil-

¹ faiparimérnök-hallgató, NYME SKK

² Egyetemi docens, NYME SKK, Faanyagtudományi Intézet

³ Erdészeti igazgató, Nyírerdő Zrt. Hajdúhadházi Erdészet

1. táblázat. A vizsgált fajok sűrűsége

Típusok		Kései meggy	Turkesztáni szil
Abszolút száraz (ρ_0)	kg/m ³	546- 605 - 666	472- 587 - 695
Normál (ρ_{12})		587- 651 - 716	514- 633 - 759

lárdságot (MSZ 6786-6: 1977), és a statikus húzószilárdságot (MSZ ISO 3345: 1991).

A technológiai-szilárdsági tulajdonságok a fatermékek gyártásakor, felhasználásakor fellépő speciális összetett igénybevételeket tükrözik (Molnár 2004). Meghatároztuk a faanyagok Brinell-Mörath-féle keménységét (MSZ 6786-11: 1982) és kopásállóságát (MSZ 6786-14: 1982), ez a Taber-féle koptató eljárás.

Az alakváltozási-rugalmasságtani viszonyok a faanyag azon tulajdonságát mutatják meg, hogy a külső erők hatására milyen módon tudja megváltoztatni az alakját és méretét (Molnár 2004). Ennek meghatározására a hajlító rugalmassági modulusz szolgált.

Az energetikai tulajdonságaik közül a faanyagok égéshőjét és hamutartalmát vizsgáltuk, az előbbit bomba-kaloriméteres vizsgálattal, míg az utóbbit tömegre vonatkoztatva, az MSZ EN 14775:2010 szabvány szerint. A vizsgálati mintaanyagoknak homogén, por szemcséjűnek kellett lennie. Az egyes farészalkotókat, vagyis a gesztet, szíjácsot és kérget (a háncsot is tartalmazta) külön mértük be, valamint a fajokra jellemző farészarányok tükrében arányosított minta is készült.

A vizsgálati eredmények, megfigyelések

1. Szöveti jellemzők

A kései meggy színes gesztű fajok, fája az átmeneti csoportba sorolható. A geszt éretten vörösesbarnás, melytől élesen elkülönül a fehér, majd később sötétedő szíjács. Az évgyűrűhatárok jól láthatók, ellentétben a korai és kései

pásztákéval. Apró edényei és bélsugártükrei szabad szemmel kevésbé látszanak. A megfigyelések alapján a hazai ipari fák közül a madárcseresznyéhez a leghasonlatosabb a fája (2. ábra).

A turkesztáni szil gyűrűslikacsú, színes gesztű fajok, ahol a geszt és szíjács szintén jól elkülönül egymástól. A geszt világosbarna, a szíjács fehéres-citromsárgás. Az évgyűrűik, valamint a korai és a kései pászta határa jól elválik, a kései pászta edényei hullámvonalba rendeződtek, szabad szemmel is tisztán látszanak. Bélsugártükrei ugyancsak láthatók. Fája a hazai ipari fák közül a mezei szilére emlékeztet a leginkább (2. ábra).

Az egyes farészek (geszt, szíjács, kéreg) aránya rendkívül fontos a feldolgozás és a kihozatal szempontjából. A mintakorongok alapján elmondható, hogy a kései meggy farészében a szíjács területhányada jelentős, a gesztével közel azonos, míg a kéreg vékony. A turkesztáni szil esetében a geszt aránya számottevő, a szíjács és a kéreg aránya közel megegyezik. Az évgyűrűszélesség tekintetében a közepesen sűrű szövétű fák közé tartoznak. A turkesztáni szil évgyűrűin belül a kései pászta 65 százalékot tesz ki, az évgyűrűk átlagszélessége 4,11 milliméter, az ehhez tartozó szórás értéke 1,82 milliméter. A kései meggy évgyűrűszélességének az átlaga 3,47 milliméter, szórása 1,21 milliméter.

2. ábra. A vizsgált fajok fája [b.o. turkesztáni szil; j.o. kései meggy] (Fotó: Nagy Nándor)

2. Műszaki jellemzők

2.1. Fizikai tulajdonságok

A sűrűséget abszolút száraz és 12 százalékos nedvességtartalomra is meghatároztuk, mely alapján mindkét faj a közepes sűrűségű fajok közé sorolható, fájuk közepéhez (1. táblázat). Összevetve, a kései meggy a madárcseresznyénél (ρ_{12} = 630 kg/m³) nagyobb sűrűségű, míg a turkesztáni szil alacsonyabb sűrűségű a mezei szilnél (ρ_{12} = 680 kg/m³) (Molnár 2004).

Az abszolút száraz sűrűség ismeretében meghatározható az úgynevezett pórustérfogati hányad is, ennek a faanyagok telíthetősége szempontjából van fontos szerepe. Ez alapján a kései meggy pórustérfogati hányadát 60,48 százalékban, míg a turkesztáni szilét 61,62 százalékban állapítottam meg.

A nedvességtartalom értékét is meghatároztuk, mely ez esetben a faanyag maximális nettó nedvességtartalmát tükrözi. Egyik faj sem tartozik a magas nedvességtartalmú fajok közé, a kései meggy átlagértéke 92,29 százalék, az ehhez tartozó szórás 4,68 százalék. A turkesztáni szil átlagos nettó nedvességtartalma 118,23 százalék, a szórás értéke 16,01 százalék. A nedvességtartalommal kapcsolatos a rosttelítettségi határ fogalma, amely a faanyagban lévő kötött és szabad víz határát jelöli. Ez a kései meggyenél átlagosan 29,65 százalék, a turkesztáni szil esetében 36,64 százalék. A minden fajra vonatkozó 30 százalékos értékhez viszonyítva elmondható, hogy a kései meggy rosttelítettségi pontja közel azonos, míg a turkesztáni szil jóval magasabb.

A faanyagok fontos fizikai jellemzője a zsugorodásra-dagadásra való hajlam, mely a nedvesség leadásával és felvételével szorosan összefügg. Eme értékek alapján a faanyag méretstabilitására következtethetünk, mellyel mind a tárolás, feldolgozás, mind a felhasználás során számolni kell. A táblázatban összefoglalt értékek (2. táblázat) alapján kijelenthető, hogy a hűrirányú zsugorodása mindkét fajnak magas, ugyanakkor a sugárirányú zsugorodása is. A madárcseresznye *8,7 százalékos hűrirányú és *5 százalékos sugárirányú zsugorodásánál magasabbak a kései meggy értékei. A turkesztáni szil a mezei szil *6,9-8,3 százalékos hűr- és *4,6-4,8 százalékos sugár-

2. táblázat. A vizsgálat fafajok zsugorodási jellemzői tagsági méretcsökkenés alapján.

Fafajok	Alapstatisztikai jellemzők	Zsugorodási jellemzők (%)				Zsugorodási anizotrópia
		rost	sugár	húr	térfogati	
Kései meggy	átlag	0,33	6,60	9,40	15,65	1,44
	szórás	0,16	1,18	1,37	2,12	0,19
Turkesztáni szil	átlag	0,33	7,10	11,06	17,61	1,57
	szórás	0,22	1,44	2,60	3,28	0,25

irányú zsugorodásához képest szintén magasabb értékkel bír (**Molnár, Bariska* 2006). Ebből levonható, hogy méretstabilitásuk gyengébb, mint az említett két hazai fafajé. A zsugorodási anizotrópia értéke mindkét fafaj esetében kisebb kettőnél, vagyis vetemedésre kevésbé hajlamosak.

2.2. Mechanikai tulajdonságok

A szilárdság öt típusa alapján jó szilárdsági tulajdonságokkal rendelkeznek a vizsgált fafajok (3. ábra). A mérési eredmények terjedelmét mutató szórásértékek normál tartományon belül mozognak (3. táblázat). A kései meggy hajlító- és nyomószilárdsága, valamint ütő-hajlító szilárdsága közel megegyezik a madárcseresznyével, húzószilárdságában kissé, nyírószilárdságában pedig jócskán fölülmúlja a hazai faj értékeit. A turkesztáni szil és a mezei szil húzószilárdsága közel azonos, hajlító- és nyírószilárdsága meghaladja, ütő-hajlító szilárdsága pedig jelentősen túllépi a hazai szilét, míg nyomószilárdsága alulmarad vele szemben.

A faanyag keménysége kifejezi a beléje nyomódó idegen tárggyal szemben

kifejtett ellenállását, leginkább a szöveti tulajdonságokkal és a sűrűséggel függ össze (*Molnár* 2004). A vizsgálatok során ezt is megállapítottuk, a Brinell-Mörath-féle keménységet pedig bütü és oldalmetszeten is mértük (4. táblázat). A kései meggy keménysége jó, a közepkemény fák közé sorolható. A madárcseresznyéhez viszonyítva a bütü kissé keményebb, míg oldalkeménysége elmarad a hazai fajtétől. A turkesztáni szil szintén a közepkemény fák csoportjába tartozik, keménysége viszont mindkét metszeten kisebb, mint a mezei szilé.

2.3. Energetikai jellemzők

Az energetikai tulajdonságok ismerete esetünkben nagy jelentőségű, a mérési eredményeket az 5. táblázat foglalja össze. A kései meggy energetikai tulajdonságai rendkívül kedvezőnek mond-

 4. táblázat. A vizsgált fafajok Brinell-Mörath-féle keménysége ($u=12\%$)

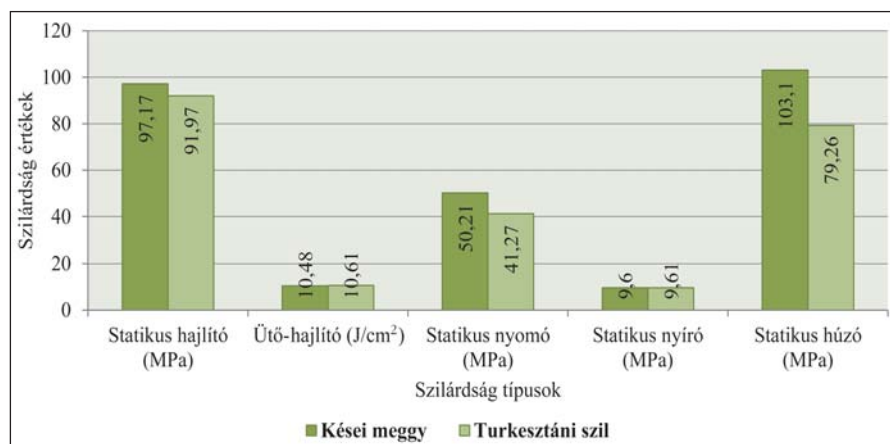
Brinell-Mörath keménység		Kései meggy		Turkesztáni szil	
		bütü	oldal	bütü	oldal
átlag	(MPa)	56,24	24,24	44,98	18,42
szórás		5,27	3,32	6,55	3,56

A kopásállóság a faanyag felületének ellenállását fejezi ki a külső koptató erőkkal szemben. A Taber-féle koptató eljárás minősítése alapján a kései meggy *kopásálló*nak, a turkesztáni szil *közepesen kopásálló*nak bizonyult, mind tömegvesztés, mind pedig a vas-

hatók. A fatest égéshője magas (*az akáca égéshője 18617 kJ/kg), kergének értéke meg is haladja az arányosított átlagértékét, a hamutartalmi százaléka is igen kedvező (*Molnár 2004). A turkesztáni szil égési jellemzői eltérőek. A fatest égéshője rendkívül magas, ugyanakkor ezzel párhuzamosan hamutartalma is, amely kevésbé előnyös. A kéreg viszont alacsony égéshővel rendelkezik, ugyanakkor az irodalmi értékekhez képest hamutartalmában szignifikáns eltérés adódott. Az összes fafaj esetében átlagolva, általánosan a fatest 0,5-1, míg a kéreg 3-4 százalék hamutartalommal bír (*Molnár*, 2004). Az igen magas hamutartalom hátterében a fa növekedése során a kéregbe beépülő szilikát-tartalmú anyagok állhatnak.

3. táblázat. A szilárdsági vizsgálatok szórásértékei

Szilárdság típusok		Kései meggy	Turkesztáni szil
Ütő-hajlító szilárdság	(J/cm ²)	5,52	3,65
Statikus hajlítószilárdság	(MPa)	12,12	21,05
Statikus nyomószilárdság		3,25	8,38
Statikus nyírószilárdság		1,15	1,21
Statikus húzószilárdság		24,71	20,23

3. ábra. A vizsgált fafajok szilárdsági tulajdonságai (átlag értékek)

3. A vizsgált fajok felhasználhatósága

A vizsgálatok tükrében elmondható, hogy mindkét fafaj alkalmas belsőépítészeti fatermékek (galériák, korlátok, falburkolatok) gyártására, az épület- és bútorsztalosipar (álló- és ülőbútorok, beltéri ajtók), valamint a kézműves asztalosipar (pl. faragással készített tárgyak, eszközök) alapanyagául szolgálhat. Dekoratív fájuknak köszönhetően alkalmasak továbbá olyan termékek

5. táblázat. A vizsgált fafajok energetikai jellemzői ($u=0\%$)

Fafaj	Alapstatisztikai jellemzők	Égéshő (kJ/kg)				Hamutartalom (%)			
		arányosított	geszt	szíjács	kéreg+ háncs	arányosított	geszt	szíjács	kéreg+háncs
Kései meggy	átlag	19 428,40	19 807,60	19 303,20	20 687,00	0,59	0,32	0,39	2,75
	szórás	142,42	26,54	26,58	30,45	0,04	0,01	0,00	0,02
Turkesztáni szil	átlag	19 417,80	20 050,20	20 018,00	15 822,40	5,34	3,01	1,33	19,55
	szórás	27,21	12,03	58,12	24,43	0,08	0,08	0,07	0,96

előállítására, ahol az esztétika dominál, mint például képkeretek, dísztárgyak, díszlécek, bútorfogantyúk.

A kései meggy faanyagának energetikai hasznosítása mindenképp ajánlott. A fatest és a kéreg magas égéshője és kedvező hamutartalma biztató. Tekintve, hogy a választékában legnagyobb hányadban tűzifa szerepel, valamint az erdei munkálatok során jelentős vékonyfa marad vissza, az energianyerésben lehetne legnagyobb felhasználási köre.

A turkesztáni szil faanyagából nyerhető energia mellett elviselhető lehet a fatest magas hamutartalma. A fafaj ökológiai tűrőképessége (só- és szárazságtűrő) és biológiai tulajdonságai, valamint égési jellemzői alkalmassá tehetik energetikai célú ültetvények létesítésére, olyan területeken is, ahol más agrárművelés nem valósítható meg eredményesen.

4. Összegzés

A vizsgálatok során bebizonyosodott, hogy mindkét faj faanyaga alkalmas ipari célú felhasználásra, de alaki tulajdonságaik nagyban korlátozzák kihozatalukat, így felhasználásukat is. Dimenziójából adódóan, a kései meggy faanyag legcélzerűbb felhasználása az energetikában lehet. Fájának jó fizikai, mechanikai és esztétikai tulajdonságai miatt a szállfából kikerülő ipari fa magasabb rendű értékesítése ajánlatos. A turkesztáni szil faanyagának szintén jók a műszaki paraméterei, kiemelkedik ezek közül a fatest égéshője. Sűrűsége a mezei szilénél alacsonyabb, viszont műszaki tulajdonságai közel azonosak, vagy meg is haladják a hazai fajtét. Fája esztétikus, szép rajzolatú, a bútortipar számára értékes lehet. Energetikai ültetvényként való telepítése is rejt lehetőségeket. Kérgének égési jellemzői kedvezőtlenebbek, de a fiatal egyedeket nagy szí-

jács- és alacsony kéregarány jellemzi (főként a háncs rész), vagyis elenyészőbb a hátrányos tulajdonságuk. Összességében mindkét faanyag iparilag hasznos és értékes lehet, felhasználásuk a jövőben nagyobb figyelmet érdemelne.

Irodalomjegyzék

- Juhász, M. (2012): Kései meggy (*Prunus serotina* Ehrh.). In: Csiszár, Á. (szerk.): Inváziós növényfajok Magyarországon. Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó, Sopron. pp. 95-99.
- Molnár, S. (2004): Faanyagismeret. Mezőgazdasági Szaktudás Kiadó, Budapest. pp. 172-359.
- Molnár, S.- Bariska, M. (2006): Magyarország ipari fái. Szaktudás Kiadó Ház, Budapest. pp. 84-167.
- Šporčić, D. (2012): Turkesztáni szil (*Ulmus pumila* L.). In: Csiszár, Á. (szerk.): Inváziós növényfajok Magyarországon. Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó, Sopron. pp. 105-107.

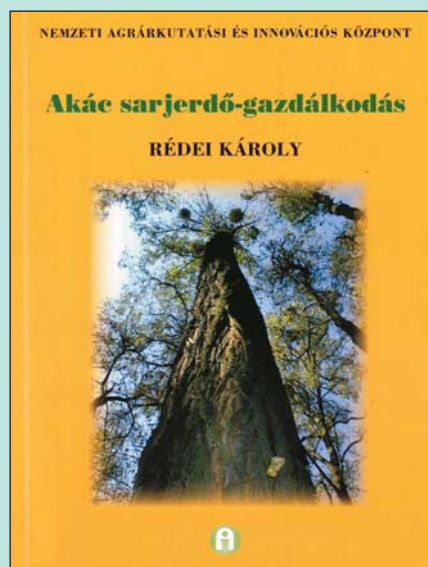
AKÁC SARJERDŐ-GAZDÁLKODÁS

Nem sok fafajunk van, amelynek térfoglalása, jelene és jövője, alkalmazott természeti technológiái annyira a szakmai és sokszor korántsem szakmai viták keresztjében lennének, mint az akácnak.

Az akác megítélése kezd értelmes nyugvópont felé haladni azzal, hogy a képzeletbeli asztal körül ülő valamennyi fél álláspontját és kompromisszumkészségét megismerhette már a szakma és a szélesebb közvélemény.

A fafaj jövőbeni szerepének egyik kiemelten fontos kérdése az alkalmazott természetstechnológia, illetve annak részletes kifejtése, az abban rejlő lehetőségek megismertetése. Akácaink kétharmada sarjeredetű és valószínűleg sokan úgy vélik, hogy ez a legegyszerűbb felújítási módszer, ami nem nagyon igényel elmélyült szakmai ismereteket és odafigyelést. Hogy mennyire nem így van, ezt mutatja be dr. Rédei Károlynak az akác sarjerdő-gazdálkodásról szóló rendkívül hasznos és értékes könyve.

A szerző – az akác hazai és nemzetközi szinten ismert és elismert szakembere,

kutatója – az akác sarjerdő-gazdálkodás ismérveit rendszerszerű keretbe foglalva mutatja be, mértékadó szakirodalmi háttérrel, valamint a felhalmozott gyakorlati tapasztalatok és az újabb kutatás-fejlesztési és innovatív eredmények tükrében. Bevallottan hézagpótlónak szánja művét, amit előszavában az akáccal való mind eredményesebb, a fatermesztés minőségi

követelményeit is hatékonyan figyelembe vevő gazdálkodás reményében ajánl az olvasók szíves figyelmébe.

A könyv olvasmányosan, közérthetően a következő fontosabb fejezetekben tárgyalja a témát: a sarjerdők általános jellemzői, az ezzel kapcsolatos gazdálkodás történetének áttekintése, a sarjaztathatóság biológiai alapjai, az akácállományok felújításának fatermési kritériumai, esettanulmányok bemutatása, a gyökérsarjról történő felújítás technológiája, a sarjeredetű akácok nevelési irányelvei, fatermése, tömege, illetve az így létrehozott energetikai faültetvények fenntartása és hozama.

Végezetül az akác sarjerdő-gazdálkodás jövőbeni perspektíváját foglalja össze Rédei Károly, akinek gratulálunk kiváló kézikönyvéhez, amelyet jó szívvel ajánlunk a téma iránt érdeklődő erdészeknek és nem szakmabelieknek egyaránt.

A könyv az Agroinform Nyomda gondozásában jelent meg és az Agroinform Kiadónál, illetve a NAIK-ERTI Sárvári Központjában kapható, illetve rendelhető meg.

Dr. Sárvári János

Megfontolások a jövő erdőgazdálkodásáról

Észrevételek a megújuló Nemzeti Erdőstratégiához

A Nemzeti Erdőstratégia olyan tervezési dokumentum, amely a hatályos 38/2012. kormányrendelet szerint ún. fehér könyvnek minősül. Fontos jellemzője, hogy bemutatja az adott szakpolitikai területen elérendő rövid vagy középtávú célkitűzéseket és egyúttal a konkrét problémákkal kapcsolatban megoldási lehetőségeket vázol fel.

A fenntartható erdőgazdálkodás fejlesztését meghatározó nemzeti szakpolitika, az erdészeti politika kialakítása során célszerű alaposan értékelni és figyelembe venni az erdőgazdálkodásra hatást gyakorló nemzetközi háttérrel is. Az ágazat sikeres fejlesztésének a nemzetközi folyamatok alapos és folyamatos nyomon követése és az azokhoz való alkalmazkodás az egyik alappillére.

A gyorsan változó világunkban az erdőgazdálkodásnak új kihívásokkal kell szembenéznie. A klímaváltozás következményei, a társadalom elvárásainak jelentős növekedése, az emberiség megújuló erőforrások használatát célzó fokozott igénye olyan kényszerítő erők, amelyekre megfelelő választ kell adni a stratégiai prioritások átrendezésével.

Az erdővel való gazdálkodás lehetőségét a jövő nemzedékei számára is biztosítani kell oly módon, hogy a gazdálkodás tartamossági, fenntarthatósági követelményét az erdő által nyújtott védelmi, természet- és környezetvédelmi, egészségügyi, szociális, turisztikai, oktatási és kutatási rendeltetésekkel együtt kell teljesíteni. Ugyanakkor az erdészeti ágazatnak, sajátosságai figyelembevételével, szervesen kell illeszkednie a környezeti, agrárgazdasági és vidékfejlesztési stratégiai célokhoz.

Az erdőgazdálkodás egész tevékenységének javítása ösztönös érdekként jelenjen meg. Az ország faállománnyal borított területe az elkövetkezendő évek során folyamatosan növekedjék, és hosszú távon lehetőleg érje el a 26-27 százalékot. Az erdő életközösség, gazdasági, közjóléti és természetvédelmi alapokra épülő rendszer, amely nemcsak az élet sokszínűségét őrzi, de jelenleg felbecsülhetetlen értékű és jellemzően nem piacosított szolgáltatásokat is biztosít. Az új vidékfejlesztési programban megjelenő támogatási formák

Dr. Rédei Károly előadása a NES-ről

hatékony eszközök lehetnek az előző pontban javasolt faállománnyal borított terület nagyság eléréséhez. A zöldítési programok keretében a fás legelők, erdősávok, fasorok, szántóföldi alternatív kultúrák új lehetőséget teremtenek a társadalom növekvő ökológiai és ökonomiai elvárásainak teljesítéséhez.

Az erdészet elsősorban az ország kevésbé fejlett régióiban számít meghatározó gazdasági szereplőnek. Ily módon az erdészeti ágazat a természeti adottságok és a gazdasági teljesítőképesség függvényében épp azokban a régiókban segítheti a vidékfejlesztési célkitűzések hatékony megvalósítását, ahol arra leginkább szükség van.

Az állami erdők nemzeti kincsnek való megőrzése közérdek, ezért Magyarország Alaptörvényének szellemében kiemelten fontos az állami tulajdonú erdők elidegenítési tilalmának biztosítása.

A stratégia ösztönözze és szorgalmazza a magán-erdőgazdálkodás szervezeti korszerűsítését, a szakirányítási rendszer (integráció) intézményesített fenntartásával, illetve szakmai színvonalának egyidejű megerősítésével együtt. Megoldásra vár továbbá a magán erdőtulajdon birtokrendezése is.

Az erdők vagyonkezelése, a természetvédelmi célok ésszerű, szakmailag megalapozott és összehangolt érvényesí-

tése továbbra is a vonatkozó jogszabályok alapján, szigorú hatósági ellenőrzés mellett történjék. Ugyanakkor a fenntartható gazdálkodás is hozzájárulhat a természetvédelmi célok érvényre jutásához.

Az elmúlt évtizedekben a mesterségesen szétválasztott erdészeti és természetvédelmi hatósági rendszer a teljesen eltérő szemléleti megközelítésből adódóan nagyon sok feszültséget okozott az erdészeti ágazatban. A gyakorlati tapasztalatok azt mutatják, hogy ennek a kettős igazgatási rendszernek a – lényegében ugyanazon szakmai tevékenység ellenőrzésére történő – létrehozása nem bizonyult kellően hatékonynak. Mindenképpen javasolandó egy egységes erdészeti, természetvédelmi és esetlegesen csatlakozó vadászati hatóság kialakítása.

A vad az erdei életközösség vitathatatlan része. Az erdei életközösség védelme érdekében ugyanakkor az élőhely túrúrságát túli vadsűrűséget is szabályozni szükséges. Az élőhely forráskészletét meghaladó sűrűségű nagyvadállomány káros hatása elleni fellépés elsősorban a vadászati szakterület feladata, amit a vadászati igazgatásnak, a gazdasági szereplőknek és a vadászati érdekképviseletnek közösen kell megalapozni, illetve megoldani.

Az erdőgazdálkodás (fatermesztés) alapvető ökológiai feltételei nagyobb térségekre vetítve is kedvezőtlen irányban változnak. A klímaváltozás az erdők és az erdőgazdálkodás terén is két tevékenységi irányt szab meg: a klímaváltozás hatásainak mérséklését, a hatások csökkentését (mitigáció), valamint a klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodást (adaptáció).

Ahol az ökológiai feltételek azt lehetővé teszik, ott a természetes felújítások szélesebb körű alkalmazását kell elsődlegesnek tekinteni. A klímaváltozás várható kedvezőtlen hatásai azonban minden bizonnyal a megváltozó körülményekhez való alkalmazkodás szükségességét helyezik előtérbe, akár a természetközelinek tartott erdőművelési eljárások alkalmazási lehetőségeinek részbeni átértékelésével. Vagyis a kedvezőtlen hatások csökkentésében nem kerülhető meg a szélsőségesebb környezeti hatásoknak is ellenálló származások, illetve néhány nem őshonos fafaj szerepének hangsúlyozása.

BEVÁLLALNI? IGEN TÚLVÁLLALNI? SOHA.

ÚJ FORD RANGER

> Kategóriagyőztes gázlómélység

Az új Ford Rangerrel ritkán fognak összezsapni a feje felett a hullámok. Arra tervezték, hogy akár 800 mm vizen is átgázoljon.

Fedezze fel a Ranger világát a ford.hu weboldalon!

Bővebb információ a Ford márkakereskedésekben, a www.ford.hu oldalon és a Ford Vonalon (+36 177 77 555).
Az autó illusztráció. Vegyes üzemanyag-fogyasztás: 7,0–8,9 l/100 km, átlag CO₂-kibocsátás: 182–234 g/km.

ford.hu

Go Further

A klímaváltozás erdőkre gyakorolt hatásainak figyelembevételével meg kell újítani az erdészeti termőhely-típológiai rendszert, valamint részben új erdőművelési (termesztéstechnológiai) eljárások kialakítására, illetve gyakorlati bevezetésére van, illetve lesz szükség. Emellett az erdészeti szabályozást is javasolt megváltoztatni olyan módon, hogy az elősegítse a klímaváltozás miatt megváltozott termőhelyi feltételeknek megfelelő erdőállományok kialakítását.

A klímaváltozás hatásainak mérséklésében az erdőkre jelentős szerep hárul. Az EU-ban és Magyarországon is folyamatosan növekszik az erdővel borított terület. Az erdők a fotoszintézis folyamata során szénmegkötést végeznek, így csökkentik a légkör szén-dioxid-tartalmát. Magyarországon az erdők évente kb. 3-3,5 millió tonna szenet kötnék meg (dendromasszára vonatkoztatva), ami az erdőterület további növelésével, a gazdasági vágásérettségi kor alkalmazásával vagy az állomány szerkezeti paraméterek módosításával tovább fokozható. A klímaváltozás miatt ugyanakkor

a szénmegkötés mértéke bizonytalanra válhat, amelynek folyamatos kontrollja feltétlenül javasolható.

Indokolt lenne az erdőtelepítési tevékenység (az ország erdőszültségeinek növelése döntően ezen múlik) kiegészítő támogatása a szén-dioxid-kvótákból, mindezt azzal is alátámasztva, hogy a klímaváltozás kedvezőtlen hatásainak mérséklésében az erdőknek fontos szerepük van.

Növelni kell az erdőgazdálkodás és az elsődleges faipar gazdasági versenyképességét, szem előtt tartva a fa ipari célú felhasználásával a globális környezetvédelmi és iparfejlesztési, energetikai feladatokat is, mint pl. a légköri szén megkötésének az elősegítése fa-termékek révén, illetve a decentralizált biomasszaalapú fűtési rendszerek működtetése.

Az erdészeti ágazat csak magas színvonalú és rendszeres PR-tevékenységgel, így például a környezeti nevelés fejlesztésével tud társadalmi tudatformáló feladatának megfelelni. Ezen a területen jelentős eredményeket ért el az

ágazat, és ennek a folyamatnak az erősítése továbbra is elsőbbséget igényel.

Az erdőmérnöki oklevelet szerzettek számára legyen folyamatosan elérhető az intézményesített kreditrendszerű szakmai továbbképzés. Erősíteni kell a 2008-ban bevezetett osztatlan erdőmérnök-képzés szakmai színvonalát. Cél-szerű lenne megvizsgálni a gyakorlati záróvizsga bevezetésének lehetőségét is az erdészeti felsőfokú képzésben. A középfokú erdészeti, illetve szakmunkásképzés fejlesztésére is további erőforrásokat kell mozgósítani, valamint a jelenlegi képzési rendszer lehetőségeit megfelelő hatékonysággal kihasználni.

Szükségszerű lenne egy Erdészeti Kutatási Alap létrehozása, amely kiszámítható módon, s egyszerre biztosítaná a hosszabb időtartamú, monitoring rendszerű kutatási, valamint az innovatív jellegű, rövidebb lejáratú fejlesztési feladatok elvégzését is.

Az MTA-ETB Albizottságainak közreműködésével összeállította:

Dr. Rédei Károly

DSc, az MTA-ETB elnöke

Nemzeti kincsünk az erdő!

A NÉBIH Erdészeti Igazgatóság és az FM Állami Földekért Felelős Államtitkárság közös szervezésében, 2015. december 16-án, a Földművelésügyi Minisztériumban tartották meg az erdészeti ágazat évzáró rendezvényét, melyet Gulyás Andrea, az FM közigazgatási államtitkára nyitott meg.

Az erdészeti szakigazgatás, az állami és magán-erdőgazdálkodók, a szakmai szervezetek képviseletében megjelent szakembereknek dr. Bitay Márton Örs állami földekért felelős államtitkár tartott évértékelő előadást. Az évértékelést követően az államtitkár és dr. Oravecz Márton, a NÉBIH elnöke közösen adta át a 2015-ös év Szakszerű Erdőgazdálkodásért Szakmai Díjat. Az elismerést a NÉBIH alapította az erdő változatosságának megőrzése, az erdő feltárása és felújítása, a védelmi és közjóléti szolgáltatás, az erdőterület bővítése terén végzett kiemelkedő szakmai teljesítményért, az erdészeti igazgatási munka színvonalának emeléséért. A díjat 2015-ben Nemcsák László hegyközi magánerdő-tulajdonos, szakirányító vehette át (ld. képtünkön).

Nemcsák László erdőmérnök a szakma számos részterületén dolgozott és

dolgozik. Számos erdőgazdálkodó szakmai irányítását végezte, közel 1000 hektár erdőterületen. Munkája során a természetes folyamatokra alapozott gazdálkodás megvalósítását helyezi előtérbe. Jelentősen hozzájárult, hogy a száralapú erdőgazdálkodásra áttérés országosan is kimagasló mértéket ért el az abauji és a zempléni térségben. Jogosult erdészeti szakszemélyzet-

ként végzett munkáját az erdészeti hatóság kiemelkedőként tartja számon. Nyitott az új szakmai ismeretek megfontolt befogadására. Több évtizedes szakmai tapasztalatait szívesen megosztja a fiatal kollégákkal.

A rendezvényen került sor az Erdészeti Igazgatási Kihelyezett Intézet alapítására, az Erdőmérnöki Kar és a NÉBIH közötti együttműködési megállapodás

aláírásával, dr. Oravecz Márton és prof. dr. Lakatos Ferenc dékán között.

A szakmai előadások sorát Wisnóvszky Károly, a NÉBIH Erdészeti Igazgatóság igazgatója kezdte meg, aki a szakigazgatás szemszögéből értékelte a 2015-ös évet. Czifrok István osztályvezető az erdőtervezés jelen helyzetét vázolta fel előadásában, rámutatva az államigazgatás átalakításából eredő nehézségekre. Nagy József osztályvezető a pályázatkezelés és a támogatási rendszer aktualitásait mutatta be, kitekintve a 2016-ban megnyíló szakmai jogcímekre, azok várható ütemezésére. Luzzi József, a MEGOSZ elnöke a magán-erdőgazdálkodók évértékelését tartotta meg, megvilágítva a továbbra is nehéz helyzet okait, de eredményként értékelve, hogy remény látszik a romló viszonyok, a kedvezőtlen folyamatok megállítására. A záró előadásokban dr. Borovics Attila, a NAIK ERIT igazgatója az intézetben zajló erdészeti kutatások legfontosabb problémaorientált és a gyakorlatot támogató aspektusait vonultatta fel. Végezetül dr. Rédei Károly, az MTA ETB elnöke a 2015–2030 közötti Nemzeti Erdőstratégia (NES) középtávú szakpolitikai célkitűzéseit, problémamegoldási javaslatait mutatta be részletesen.

Szöveg és kép: **Nagy László**

Karitatív projektkezdeményezés a kárpátaljai magyarok megsegítése érdekében

Kedvezményezett:

Beregszászi Járási Máltai Szeretetszolgálat (100%-ban)

Projektgazda:

Erdészeti és Energetikai Szaporítóanyag Terméktanács (EESZT)

A projektben együttműködő partnerek:

Ugron Alapítvány (Székelyudvarhely),
Országos Erdészeti Egyesület (OEE),
Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Szövetsége (MEGOSZ)
Fagazdasági Országos Szakmai Szövetség (FAGOSZ)
Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK)
Frainetto SRL (erdélyi csemetetermelő, konténeres lucfenyő-csemeték biztosítása az akcióhoz)

Várható csatlakozó szervezetek:

A projekt karitatív jellegéből adódóan várhatóan a hazai szakmai erdészeti, vadászati, agrárgazdasági civil szervezetek, cégek és magánszemélyek fognak csatlakozni a projekthez.

A projekt indokoltsága és célja:

A nemzetközi migrációs kérdések miatt a kárpátaljai magyarok helyzete sajnálatos módon háttérbe került annak ellenére, hogy kiemelt segítségre lenne szüksége az ott élő magyaroknak. Kárpátaljai honfitársainknak a tárgyi támogatásokon kívül jelenleg sokkal fontosabb az anyagi támogatás. Az anyagi támogatásokat vám- és bürokráciamentesen tudják felhasználni a szorult helyzetben lévők megsegítésére az ott dolgozó karitatív szervezetek.

A Beregszászi Járási Máltai Szeretetszolgálat 2015 során bevezette a támogatói kártyák rendszerét a kárpátaljai magyarság körében, a kártyák felhasználói 50%-os kedvezményt kapnak a vásárlásaik értékéből. A kártyákat havi rendszerességgel a Szeretetszolgálat tölti fel egy kerektösszeggel. Így az adományok ellenőrizhetően kerülnek felhasználásra, járulékos költségek nélkül. Jelen projektünkkel ezt a támogatói rendszert szeretnénk anyagilag erősíteni, a kárpátaljai rászoruló családokat anyagilag támogatni. A befizetésre kerülő összegek már másnap segítséget adnak egy családnak.

Projektünk célja, hogy minél rövidebb idő alatt anyagi támogatást gyűjtsünk a Beregszászi Járási Máltai Szeretetszolgálat magyarországi bankszámlájára, így támogatva a támogatóikártya-rendszert.

A projekt másodlagos eredménye, hogy az elültetésre kerülő fák kitermelésükkor a Székelyudvarhelyen bejegyzett Ugron Alapítványon keresztül szintén a határon túli fiatalok oktatását,

nemzeti identitásának erősítését fogja szolgálni, hiszen ennek az alapítványnak küldetése a székelyföldi magyarság erősítése.

A projekt rövid leírása

A projekt egy karitatív faültetési program, amelyhez az Ugron Alapítvány biztosít erdőterületet Erdélyben, a Hargitán. A projekthez a szükséges erdészeti szaporítóanyagot (csemetéket) az Erdészeti és Energetikai Szaporítóanyag Terméktanács (EESZT) nyújtja, a csemeték elültetésének költségét a két szervezet közösen vállalja.

Ha valaki egyetért a projekt céljával és regisztrál a honlapon (www.ultessegyfacsemetet.hu), majd banki átutalással eljuttatja egy csemete „felajánlási árát”, **legalább ötezer forintot** a Beregszászi Járási Máltai Szeretetszolgálat magyarországi bankszámlájára, annak viszonzásul a projekt szervezői Erdélyben, a Hargitán elültetnek egy fenyőcsemetét. Az elültetett csemete GPS-koordinátáit e-mailben megkapja az adományozó, így azt a jövőben bármikor felkeresheti.

Miért Erdélyben ültetünk csemetéket, ha Kárpátalján akarunk segíteni?

- Mert az ukrainjai állapotok jelenleg nem teszik lehetővé egy kárpátaljai erdőterület felhasználását.
- Mert a Székelyudvarhelyen bejegyzett Ugron Alapítvány magánjogi függetlensége garantálja a projekt karitatív jellegét, illetve a célterület vagyoni biztonságát, elidegeníthetlenségét.
- Mert az Ugron Alapítvány minden bevételéből a székelyföldi magyarok megmaradását támogatja, így az elültetett csemeték egyszer majd szintén nemes célt fognak szolgálni.

A projekt időzítésének indokoltága

- A tél miatt mindenképpen szükséges, hogy az anyagi támogatás megérkezzen a rászorulókhöz.
- A projekt révén az erdész-vadász szakmának lehetősége lenne egységesen karitatív szándékát kifejezni.
- A csemeték ültetését a 2015/2016-os ültetési időszakban meg lehet oldani.

A projekt gazdasági megítélése

Teljesen nonprofit, adománygyűjtő jellegű. Azáltal, hogy az átutalt összeg egyenesen a felhasználóhoz kerül, a visszaélés lehetősége kizártnak tekinthető.

Miért csatlakozz, és ültess egy csemetét?

- **Mert az adományodból már másnap vásárolnak** élelmiszert vagy gyógyszert a rászoruló kárpátaljai magyarok!
- **Mert az adományod 100%-ban célba jut**, mivel egyenesen a Beregszászi Járási Máltai Szeretetszolgálat bankszámlaszámára utalod, így járulékos költség, elaprózódás nincsen!
- Mert lesz egy fa a Hargitán, ami majd egyszer szintén **magyar gyerekek oktatását segíti!**
- **Mert lesz egy fa a Hargitán, amit ha Erdélybe utazol felkereshetsz, és elmondhatod: „Én ültettem”!**
- **Mert segíteni kötelességünk!**
- **Mert fát ültetni mindig jó, és békességes dolog!**

További információk:

Erdészeti és Energetikai Szaporítóanyag Terméktanács (EESZT)

www.csemete.hu

Kárpáti Béla elnök (+36-30-520-8504)

Fényszennyezés a Földön — menedék Somogyban

**Környezetünket renge-
tegféleképpen veszé-
lyeztetjük, károsítjuk.
Ide tartozik a fény-
szennyezés is, azaz az
égbolt mesterséges meg-
világítása. Számtalan helyen tele-
pítenek lámpákat feleslegesen, de
sok a bura nélküli, vagy rosszul beál-
lított lámpatest is. Sokszor egyenesen
felfelé irányítjuk a reflektorokat, ahol
nincs is mit megvilágítani. Ezek mind
hozzájárulnak ahhoz, hogy az éjszaka sötétje
nem is olyan sötét.**

A fényszennyezés hatása sokrétű, például jelentős mennyiségű pénz és energia megy veszendőbe a felesleges világítással. Károsítja egészségünket is. Nagyvárosokban élők, éjszaka erős megvilágításban dolgozók esetében nagyobb eséllyel alakulnak ki bizonyos rákos megbetegedések. A környezetünkben élő, éjszaka aktív állatfajok, például rovarfajok, egyre fogyatkoznak. De a városok felett éjszaka átvonuló költöző madarak látását is megzavarják az épületeken megcsillanó fények, és így az épületeknek repülnék. Végül, de nem utolsósorban, elveszítjük a csillagos égbolt látványát. Ez nem csak a csillagászoknak jelent gondot, akik nem „látják” kutatásuk tárgyát, minden ember elveszít valamit. Legtöbbünkben megmozdul valami a tiszta, csillagos égbolt látványától, elgondolkodtat. Úgy, ahogy az csak ritkán esik meg velünk.

A fényszennyezés hatására egyre kevesebb hely található a Földön, és Magyarországon is, ahol a sötét éjszakai égbolt természetes állapotában figyelhető meg. Ezek egyike a Zselici Tájvédelmi Körzet. A Kaposvártól délre elhelyezkedő Zselic a Mecsek hegységet körülvevő dombkioszorú nyugati tagja, amely összekapcsolja azt a belső-somogyi homokvidékkel. A zselici erdőket többek között az ezüsthársas-bükkös társulás teszi egyedivé. A zselici táj ter-

mészeti értékeihez az itt megtalálható több száz védett növény- és állatfaj mellett a csillagos égbolt is hozzá tartozik. Ez annak köszönhető, hogy a környező települések éjszakai fényei számottevően nem vesznek el az égbolt látványából. Ugyan a horizonthoz közel felfedezzük a települések fénypamacsait, a Zselicben a Tejút sávja megdöbbenően tisztán hömpölyög a fejünk felett derült éjszakákon, és közel kétezer csillagot látunk az égbolton ragyogni. Összehasonlításképpen, lakott területekről, vagy azok közelében, csak néhány száz, rosszabb esetben néhány tucat csillagot számolhatunk meg egy derült éjszakán.

Azért, hogy a csillagos égbolt látványa a Zselici Tájvédelmi Körzetben hosszabb távon is megmaradhasson, a Duna–Dráva Nemzeti Park Igazgatósága és a Magyar Csillagászati Egyesület pályázatot nyújtott be a Nemzetközi Csillagoségbolt Szövetséghez. Mérésekkel igazolták, hogy a Zselic egész területéről nézve az égbolt mesterséges megvilágítása elhanyagolható mértékű. 2009-ben a Zselic Európában az elsők között, a skóciai Galloway Parkkal egy időben, nyerte el a Csillagoségbolt-park címet.

A zselici tájat és értékeit a 2007-től folyamatosan szervezett éjszakai túrákon évente több száz érdeklődő ismer-
te meg. Korán megfogalmazódott az öt-

let, hogy egy bemutató csillagvizsgáló ezt a számot könnyedén a sokszorosára növelné. Ennek megvalósítását a terület vagyonkezelője, a kaposvári székhelyű SEFAG Zrt. vállalta magára. A SEFAG Zrt. 2012 októberében kb. 670 millió forint vissza nem térítendő támogatást nyert az Új Széchenyi Terv Dél-dunántúli Operatív Programja *Komplex turisztikai termékcsomagok kialakítása* című pályázat keretében. A 2012-ben megkezdett projekt célja a Zselici Tájvédelmi Körzet részeként működő, világszerileg ritkaságnak számító értéket képviselő Zselici Csillagpark kialakítása volt. Ennek keretében a zselici erdők közepén, Kardosfához közel, megépült a komplex bemutató csillagvizsgáló, egy 25 méter magas kilátó és öt információs pihenőpont a csillagvizsgálóhoz vezető – gyalogosan, kerékpárral, autóval és autóbusszal is járható – út mentén.

A pihenőhelyek a környék természeti értékeit, építészeti és táji jellegzetességeit hivatottak bemutatni az ide látogatóknak, valamint lehetőséget nyújtanak szabadtéri iskolai foglalkozások megtartására. A kilátó felső szintjéről, majdnem 300 méter tengerszint feletti magasságból, északra akár a Badacsonyig, déli irányban pedig a horvátországi Papuk-hegységig is ellátni, de a Mecsek vonulatai is tisztán kirajzolódnak páramentes időben.

A látogatóközpontban a csillagászati és természeti témájú kiállítások mellett távcsőkupola és planetárium várja az érdeklődőket. A kupolában található 40 centiméter átmérőjű tükrös távcsővel az égbolt rejtett kincsei, mint például a Naprendszer bolygói, azok gyűrűi és holdjai, csillaghalmazok és galaxisok részleteikben is megtekinthetők éjszakánként. Nappal, éltető csillagunk, a Nap aktív felszínét vizsgálhatjuk a speciális naptávcsővel. A távcsöves programok során röviden ismertetik a Nap életének fontosabb epizódjait, a Naprendszer és a Tejút szerkezetét, a távcsöves megfi-

gyelések érdekes és látványos célpontjait, valamint a távcsövek működését. Az éjszakai programok során csak távcsővel látható objektumokat mutatnak be: például kettős csillagokat, csillaghalmazokat, galaxisokat. A csillagképek, a Tejút és a hullócsillagok szabad szemmel megfigyelhetők a kupolán kívül, az épület mellett erre a célra kialakított teraszról.

Az épületben állandó és időszakos kiállítások is helyet kapnak. A természeti kiállítás a Zselic élővilágát mutatja be, főként a szürkületben és éjszaka aktív állatokat (pl. baglyok, aranykakas), és ezen fajok szerepét az erdő életében. A

csillagászati kiállítás fő eleme a meteoritgyűjtemény. A világűrrel érkezett és a Föld felszínébe becsapódott testek érdekesek a korai Naprendszer összetételének, a Föld keletkezésének megértését segítő leletekként, illetve becsapódásuk körülményei és az emberi életre gyakorolt hatásuk miatt is (pl. a cseljabinzki hullás okozta károk). Emellett a Hubble űrtávcső méretarányos makettje

kiváló apropóként szolgál, hogy az űrprogramok is szóba kerülhessenek. A kiállításnak szintén része az éjszakai Földről készült óriási kép, amely a fényszennyezés mértékét szemléletesen mutatja be. Időszaki asztrofotó- és asztrotájkép-kiállítások is megtekinthetők az intézményben.

Az ötvenhárom férőhelyes planetáriumban csillagászati, természeti és környezetvédelmi témájú tudományos ismeretterjesztő, valamint a Zselicet bemutató teljes kupolás (térhatású) filmeket vetítenek. A filmvetítést megelőző előadásokon a csillagos égbolt leglátványosabb elemeit (Tejút, csillagképek, bolygók), és a hozzájuk kapcsolódó történeteket ismerhetik meg részletesebben a vendégek.

Az ide látogatók családi vagy iskolai programok keretében, nappali és éjszakai túrákon is részt vehetnek. A nappali (2-4 kilométeres) túrák során a látogatóközpont és a Ropolyi-tó környékét derítik fel az erdei ösvényeken. Az éjszakai túrák első része a nappalihoz hasonlóan az erdő élővilágának, az állatok hangjainak a megismerésére irányul. Ezek a túrák napnyugtakor kezdődnek. A teljes sötétség beállta előtt a túrázók szeme alkalmazkodik az éjszakai fényviszonyokhoz, így a távcsöves bemutató idejére már biztonsággal közlekednek minden világítás nélkül.

A 2015. májusi nyitás óta a Csillagpark programjain több ezren vettek részt és fedezték fel a Zselic természeti értékeit. Az erdő és a csillagos égbolt megismerése növeli a látogatók tudatosságát, hiszen világunk működésének mélyebb összefüggéseiről is hallanak, például, hogy hogyan befolyásolja az életünk, civilizációnk a környezetünket. A Zselici Csillagpark egész évben várja a látogatókat.

<http://www.zselicicsillagpark.hu>

Dr. Mosoni László

SEFAG Zrt.

Fotók: **Schmall Rafael**

A MEGOSZ állásfoglalása az erdőtörvény módosítás ügyében

A Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége (MEGOSZ) az erdőtörvényt módosító javaslat kidolgozására 2015 közepén létrejött Erdészeti Munkacsoportnak kezdetektől tagja volt. A munkacsoport, ami az Országos Erdészeti Egyesület vezetésével jött létre, és amelyben képviseltették magukat az erdészeti szakmai szövetségek és a kijelölt állami erdészeti zrt-k szakemberei is, hónapokig tartó, rendkívül eredményes munkával létrehozott egy konszenzuson alapuló, gazdálkodó-barát Erdőtörvény módosító javaslatot, amit az OEE és a MEGOSZ elnökének aláírásával 2015. október 5-én felterjesztettek a Földművelésügyi Minisztériumhoz. A MEGOSZ az ebben foglaltakat tekintette és tekinti a magánerdő érdekeit képviselő jogszabály módosításnak és egyben az új, vagy megújuló erdőtörvény alapjának is.

Luzsi József
elnök, MEGOSZ

Mari néni és a harmincmilliárd... II.

Mai magyar valóság

Egy kicsike országban, ahol egyszer van, máskor meg nincs, de inkább nincs, egy kicsi faluban éldegél özvegy Vidéki Lajosné, született Magyar Mária...

– Mari néni, inkább a maga dolgáról beszéljünk most már – próbálja az erdész más mederbe terelgetni a beszélgetést.

– Nem úgy van az, kisleány! Mindnyájunk *dóga ez*. Gondolnom kell nekem Rolandkára is, hisz ő művelni majd azt a kis rossz erdőt. Szóval hogy is van ez a 30 milliárd? Van, oszt még sincs? Az Unió odaadta, de *mink má'* nem kaphattuk meg? *Oszt* ki tette ezt? Nincs ennek felelőse? Bezzeg a Stollmayer Manó – az első nagy háború utáni erdész – idejében még mindennek *vót* felelőse! Még az uram is azt mondta, mikor kiderült az a bizonyos dolog azzal a dög Rózsival, hogy vállalja a felelősséget, mert arra tanították. És azt észrevetted-e *má'*, hogy mindent az Unióra fognak, ha a felelősségről van szó? Pedig hol van az ide?! Te elhiszed, hogy az Uniót érdeklí az én két *bód* erdőm? Nehogy *Angyalka Merkel* tartsa már számon ezt is! Amúgy őt rendes asszonynak hittem addig, míg nem *bította* meg ezt a sok *meneküttet*. Ha azok egyáltalán, mert nem ül az arcukon riadalom! Most biztos haragszanak sokan Merkelre, de okos az nagyon, mert a kassza *kúcsa* még mindig nála van. Meg *azé'* is gondolom, hogy *fajin* asszony, mert kis lakásban lakik, és olyan szerényen öltözködik, mint én.

– Mari néni, keressünk már akkor valami megoldást a maga problémájára! – igyekszik félbeszakítani az erdész.

– No, hát akkor *szakirányícsá'*, meg *csinyáj* belülem újra gazdálkodót, hogy legalább jövőre megkaphassam azt a kis támogatást! *Intézkegyé'*, hogy úgy *nyőjjön* az erdő, mint az előírás. Neked van sok géped, műszered, meg fene nagy tudományod.

– Próbálunk mi mindenkinek eleget tenni, de minket is kötnek a törvények – mondja szinte mentegetőzve az erdész.

– Ne beszélj már nekem megint a *törvényekről*. Az mind rossz, ami miatt valami nem működik. Miféle uniós törvény az, aminek még az én két akácfa is *úttýába'* van? Pedig a Bodri ott húsöl alattuk, azokat oda nem adom! Meg az a kis méz is jól jön. Én nem édesítem a teámat szlovák cukorral! Bár rummal úgyis jobban szeretem.

Közben Mari néni feltűnően feszeng, az erdész megkérdezi, hozzon-e egy másik ülőalkalmatosságot.

– Nem másik szék kéne nekem, hanem másik láb. Azt mondta az orvos, csípőprotézist kapok, de olyan hosszú *vót* a várakozási lista, hogy azt hittem, akkorára meghalok. Most már ilyen öregem nem is műtenének meg. Bezzeg láttam a tévében, hogy a sas, aminek a szárnya megsérült, már másnap protézist kapott. Ezt se *gondótam vóna* soha, hogy egyszer a sas többet ér, mint én, pedig lehet, hogy az vitte el a kendermagos tyúkomat. Erről jut eszembe: *visszagyött-e má'* az a híres fekete golya, aki a visszatérés szándéka nélkül *kötözött el*? Vagy csak nem tudott megélni nálunk szegényke? Rolandkától hallottam róla, mikor a haverjaival szkájolt, közben annyira nevetett, hogy még a térdét is csapkodta. Nem akartam én hallgatózni, de csak érdekelt, *mitű* van ilyen jó kedve az én kis unokámnak, aki egyre csak azt hajtogatja: „Apám, azt hittem a lepkeirtó embert már nem lehet felülmúlni! Tévedtem, sikerült!” Kértem *meséjje el má'* ezt a lepkecs, meg fekete golyás ügyet, de azt mondta, úgyse hinném el. Lehet, meg se érteném, meg hosszú is, inkább süssek neki palacsintát.

– Én is csak annyit tudok mondani erről, hogy néha a természeti értékeket már jobban védik, mint a környezetünkben élő embereket.

– Ugyan ki él már itt?! A fiatalok régóta csak menekülnek, az öregek meg kihálnak, minden harmadik ház eladó, de nem kell az senkinek. A szomszéd faluban bezzeg veszik a házat a víz közelsége miatt. Aztán némelyik porta olyan *má'*, mint a dzsungel. Amikor rájuk szóltak a szomszédok, azt mondták, ők természetvédők. Mások meg kiirtanak mindent, csak a füvet simogatják. Egy vagyont *kötenek* rá, még permetezik is. Nem tudják ezek a városiak, hogy az uniós permit is olyan, mint a legtöbb gyógyszer. Egyik se hat, csak a gyártó gazdagszik meg rajta! Gyerek itt *mán* nem születik, csak a temetőben gyarapodnak a sírok. De a *bóttak* legalább nem riogatják a fekete golyát, meg a denvéreket, amiket a városból akarnak megvédeni. Pedig onnan nem lehet! Nem tudom, miért nem hiszik el, hogy a faluban mindenki védi a természetet. Itt még a fecske fogja a szúnyogot és

van is fecske! De a városban *má'* az sincs, mert nincs mit ennie. Saját portájukon kéne nekik sepregetni! Bár nálunk még nem *vótak* lenni, nem mondhatok rájuk semmit, én még csak a tévében láttam ilyen városi természetvédőket. Kikötözték magukat egy fához, hogy ne vágják ki, meg kis lélekvesztőkön üldözték a bálnavadászhajókat az óceánon. Azt mondta Rolandka, hogy ezek valami *grinpízesek*. Hát szerencsére nálunk még nem *vót* olyan, ami miatt ki kellett volna kötözni magukat nagymise előtt a templom elé.

Viszont a számítógépes Jani az ágyhoz bilincselve talált rá a feleségére, de mondta a kis unokám, ennek semmi köze a *zödekhez*. A futár vitte el véletlenül a nagy sietségben a kulcsot. Mert ez a Jani felesége mindig rendel valamit a neten, amit házhoz visznek neki.

– Na, térjünk vissza a lényegre, Mari néni! – mondja az erdész, hangjában némi sürgetéssel. – Az a megoldás, hogy magát újból nyilvántartásba vetetjük és bár az állam nem támogat bennünket, mi most mégsem kérünk pénzt magától a munkáért.

– Na, ez kerül majd nekem sokba! Az ingyen a legdrágább mindig! Nem hiszek én már senkinek. Lassan neked se nagyon, mert te is mindig másra mutogatsz, meg a törvényekre hivatkozol. Sokszor hallak a *rádióba'*, látlak a *tévébe'*, az *újságba'* is benne *szoktá* lenni. Ha ilyen nagy ember vagy, *mé'* nem védted meg azt a 30 milliárdot? De nehogy azt hidd, hogy *baragszok* rád! Is-ten *láltya* lelkemet, hogy nem! Mert te legalább *kigyössz* néha ide: vidékre. Gondolom, csak *azé'*, mert itt van a *főded*, meg az erdőd.

Akik a falusiak sorsáról döntenek, *vótak* azok egyáltalán már valaha is vidéken? Látta *má'* közülük valaki az én susnyásomat? Hát, aki megvonta *tülem* a támogatást, *tuggya bun* kéne nekem jó erdőt *csinyámon!* Lehet, hogy még a Merkel asszony is előbb *kigyön* megnézni, mint akik ezeket a lehetetlen törvényeket hozzák. Tudod, mikor érkeznek idegenek a faluba? Ha ellenőriznek, mert azt *oszt* nagyon tudnak! Szerencsére a Gizi már név szerint is *ösmeri őket* és rendszámra az autójukat. Itt nálunk pedig gyorsan terjednek a hírek. Meg akkor *gyön* még ide valaki, ha háztáji kell neki vagy bio. *Zöccség*, *gyümölcs*, friss

tojás, pucolt csirke, tyúk, jó kis disznótoros. Emlékszem, *vót* itt egyszer a feleséged is. Ne *bántógyá* meg, nem valami *barátságos asszonka*, de azt nagyon kedvesen tudta mondani: nem baj, Mari néni, ha kikukucskál a kukac az almából. A fene egye meg a sok városit! Persze nem a feleségedet! Azt elnyeli a torokuk-bendőjük, amit a falusi ember termel, de arra nem gondolnak, ha ellehetetlenül a vidék, ha nem *gyömmek* vissza a fiatalok, nem lesz mit enni, *legfejebb* műanyagot meg tartósítószeret, amit Rolandka csak „E”-vitaminnak *bí*.

– Ne haragudjon, Mari néni – sóhajt az erdész – de még sok dolgom van, mások is várnak rám.

– *Jó* van, megyek én *magamtú* ’ is. De még hogy neked van sok *dógod*, a papírjaid felett, meg a telefonoddal... Azt látnád, nekem mennyi van a nagy

portával, a házzal, az állatokkal, meg azzal az átkozott két *bód* erdővel, amit bár sose ültettünk *vóna!*

Miközben az öregasszony cihelődik, az erdész a karját nyújtja felé.

– Ne *nyúkájja*, nem kell nekem ilyen támogatás még! Mit gondolsz, otthon ki segít, egyedül vagyok *má* ’ harminc éve? Nincs nekem még botom se, *tán* majd azzal a hónom alatt fedem be a szőlőt, meg a rózsat! De *azé* ’ kisfiam – teszi hozzá megenyhülve – lehet, hogy legközelebb már nem tudok ilyen messze elgyalogolni. *Begyössz* majd hozzám, ugye?

– Be, Mari néni – mondta az erdész és a kapuig kísérte az öregasszonyt. Több szó nem is esett köztük a köszönésen kívül.

Mari néni hazafelé azon töprengett, hazudnak ezek mindnyájan. A 30 milli-

árdról, meg minden másról is. Azt csinálja mindenki, amihez nem ért. Felelőse meg nincs semminek. De hátha Rolandkáék majd jó irányba viszik a világot. Közben kicsit el is szörnyülködött, megint sok gyónni valója lesz, mert ő bizony nagyon csúnyákat kíván azoknak, akik így ellehetetlenítik a vidéket. Ugyan azok szoktak-e gyónni? – törte a fejét az öregasszony.

Az erdész sokáig nézte a kapuból a távolodó öregasszonyt. Mintha egy kis finom pára vonta volna be a szemét, meg a szívét. A nagyanyjára gondolt. A sokat tudó falusi asszonyra, aki még petróleumos kockacukorral gyógyította, ha fáj a torka. Vajon lesz, aki a nyomukba lép? – gondolkodott. És most az egyszer végre nem sietett sehová. Néhány percig...

Luzsi József

Magánerdős közfoglalkoztatási rendezvény

A MEGOSZ a magánerdős közfoglalkoztatás életre hívásától folyamatosan nyomon kíséri és segíti annak működését és mindent megtesz az érintett közfoglalkoztatók naprakész tájékoztatásáért.

Ennek a folyamatnak volt fontos állomása a szövetségünk által összehívott magánerdős közfoglalkoztatási rendezvény, január 12-én Budapesten, az Erdészeti Információs Központban. Az eseményen több mint hetvenen vettek részt, azaz a jelenleg nyilvánított magánerdős közfoglalkoztatók közel fele.

Dr. Sárvári János, a MEGOSZ ügyvezető elnöke felvezetőjében elmondta, hogy a 2011-ben megindult magánerdős közfoglalkoztatás rendkívül dinamikus fejlődött az elmúlt 5 év alatt, hiszen mind a közfoglalkoztatók, mind a közfoglalkoztatottak számát tekintve mintegy tízszeres növekedés tapasztalható. Napjainkban 146 közfoglalkoztató 1617 főt alkalmaz a magánerdős közfoglalkoztatás keretében, és a kezdetektől napjainkig a magánerdős program mintegy 6 milliárd forintos támogatást kapott. Az elmúlt év végén több felől is kaptunk információt arról, hogy az országos programok közül a magánerdőt kiemelik, és a hosszú időtartamú közfoglalkoztatás keretében, a járási munkaügyi kirendeltségek hatáskörébe utalják. A Belügyminisztériummal ez ügyben számos rendkívül előremutató

egyeztetést, konzultációt tartott a MEGOSZ, amelynek eredményeként a magánerdős közfoglalkoztatás 2016-ban sem szenved hátrányt a korábbi évekhez viszonyítva és biztosított továbbítható folyamatos működése.

Szulimán Zsolt, a Belügyminisztérium illetékes osztályvezetője részletes és pontos előadást tartott a magánerdős közfoglalkoztatással kapcsolatban, ami a MEGOSZ honlapjáról letölthető. Az előadást követően több mint egyórás konzultáció következett, amelyek során számos kérdést tettek fel a jelenlévő közfoglalkoztatók az eddigi ellenőrzési tapasztalatokra, a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó képzésekre, a 2016. évi közfoglalkoztatás megindítására és legfontosabb adminisztratív

tudnivalóira vonatkozóan. A közfoglalkoztatás körébe tartozó közcélú erdészeti munkák meghatározása kapcsán abban egyeztek meg a jelenlévők, hogy az erre vonatkozó konkrét javaslatokat szövetségünk összegyűjti, egyeztet és pontosításként kezdeményezi megjelentetésüket a járási kirendeltségek számára később küldendő tájékoztatóban.

Ezúton szeretnénk megköszönni a Belügyminisztérium rendkívül pozitív hozzáállását és támogatását a magánerdős közfoglalkoztatás ügyében és külön köszönjük Szulimán Zsolt osztályvezető együttműködését és az ebben a témakörben nyújtott segítségét!

Dr. Sárvári János
MEGOSZ

Mit tegyen a „Naturás” erdőgazdálkodó?

Folyamatban vannak a Vidékfejlesztési Program erdészeti fejezete egyes műveleteinek pályázati kiírásai. Az első, *Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok helyreállítása művelet* pályázata már meg is jelent. Az Erdő-Natura pályázati kiírás is lassan célegyenesbe fordul és bár még nem jelent meg, valószínűsíthető, hogy tartalmaz majd egy jelentős eltérést, nehezítést a korábbi évekhez viszonyítva. Továbbra is előírás lesz ugyanis, hogy az adott erdőrészletnek legyen szabályosan bejelentett erdőgazdálkodója és jóváhagyott körzeti er-

dőterve, de ez utóbbi esetében már nem lesz elegendő az erdészeti hatósághoz az erdőterv kiadására benyújtott kérelem. A továbbiakban az erdőtervvel nem rendelkezőknek intézkedni kell az átmeneti erdőterv kiadása érdekében. Mivel ennek átfutási ideje több hét is lehet, ezért felhívjuk minden érintett Naturás erdőgazdálkodó figyelmét, hogy időben kérvényezze az átmeneti erdőtervet, hiszen annak megléte valószínűleg kötelező előírás lesz a támogatás elnyeréséhez.

Dr. Sárvári János
MEGOSZ

Erdőrendezési Napok, újra meg újra

Balatoncsicsón találkoztak a szakhatóság szétszóratt munkatársai

Ismét együtt voltak az erdőtervezők, a felügyelők és a központ munkatársai a XIX. Erdőrendezési Napok alkalmával Balatoncsicsón, a Bakonyerdő Zrt. Balaton-felvidéki Erdészeti Erdei Iskolájában 2015. október 15-16-án. Az idei Erdőrendezési Napokon a távérzékélés volt a téma.

A Halász Gábor főigazgatósága idején kezdődött találkozássorozat három évvel ezelőtt megakadt – emlékeztetett Wisnovszky Károly, a NÉBIH Erdészeti Igazgatóság vezetője. Jelezte, hogy a jövőben újra évről évre szeretnék megrendezni a találkozót.

Horváth Iván, a házigazda Bakonyerdő Zrt. vezérigazgató-helyettese – aki maga is az erdészeti igazgatásból emigrált – utalt a közelmúltban megjelent sajtóhírekre, és leszögezte, hogy cége a gazdálkodás szakmai színvonalát és tisztaságát mindig szem előtt tartva működött. A szakember szerint szervezeti (az erdészeti igazgatás szinte állandósuló átszervezése) és természeti (erdőpusztulás) okok veszélyeztetik a hazai erdőgazdálkodást.

Szentpéteri Sándor, az OEE elnöksége nevében köszöntötte a résztvevőket. Emlékeztetett, hogy a szakmában az erdőrendezés mindig kiemelt szerepet töltött be Mária Terézia korától egészen a legutóbbi időkig.

Wisnovszky Károly reményét fejezte ki, hogy a szakigazgatás meg tudja őrizni azokat a szakmai értékeket, amelyeket az évtizedek során felhalmozott. Jó hír, hogy a földhivatali nyilvántartás aktuális adatait végre megkaphatta az erdészeti hatóság.

A szakmai előadások sorát Maucha Gergely (és dr. Lebozcki Róbert), a FÖMI munkatársa nyitotta a Copernicus nagyfelbontású erdő adatbázisok bemutatásával. A Copernicus az Európai Bizottság és az Európai Űrügynökség (ESA) közös kezdeményezése a csúcsmínőségű földfelszín-monitorozás kifejlesztésére. Célja, hogy megfelelő információkat szolgáltatson a biztonsággal kapcsolatos döntéshozatalhoz és egyéb felhasználók számára. Három technológiai részre oszlik: az űrszegmens, a felületi (in-situ) adatgyűjtés és a felhasználók kiszolgálása. Az adatszolgáltatás

a légkörre, a földfelszínre (GIO Land) és az óceánokra, tengerekre terjed ki. A legfontosabb felhasználók a biztonságpolitika, a katasztrófavédelem és a globális felmelegedés kutatása. A kontinentális szegmensben figyelik a talajfedettséget, az erdőket, a füves és vizes területeket és a víz borította felületeket.

A Corine (Co-ordination of Information on the Environment) projekt földfelszín-monitorozásról szól, melyben a feladatuk a hazai 1:50 000 méretarányú felszínborítási adatbázis létrehozása volt. A Corine adatbázisban négy erdőkategóriát állítottak föl: lomblevelű erdők, tűlevelű erdők, vegyes erdők, átmeneti, erdős-cserjés területek.

E sorok írója megjegyezte, hogy fontos volna a fogalomkészlet és a nagyon eltérő adatbázis egyeztetése az erdészekkel, és az erdőirtás kifejezés használatának mellőzése.

Horváth Tamás (NymE) az *Erdőmodellezés a kezdetektől napjainkig* című előadásában mondandóját dr. Marek Fabrika, a Zólyomi Egyetem Erdőbecslési Tanszékének vezetője anyagára építette. Az erdőmodellezés már a Selmeci Akadémián is terítékre került. Már akkor fölismerték, hogy modellekre szükség van, ez vezetett a korai fatermési táblák megalkotásához. Kezdetben statikus modelleket készítettek, és csak a számítógépek megjelenése hozott e téren változást. A világban manapság számtalan erdőmodell van forgalomban. Aki már tudományos fokozattal bíró kutató, az megalkotja a maga modelljét – fogalma-

zott Horváth Tamás. Fabrika professzor szerint, három kérdést szoktak föltenni: Milyen hasznot hoz az erdő, és ebből mennyi tudunk realizálni? Hogy nőnek a fák? A fák fejlődését térben miként lehet leírni?

Az első regressziós egyenletekkel válaszol az erdőbecslés, a biometria és a fatermés tudománya, a másodikra a fotoszintézis leírásával a bioklimatológia és a növényfiziológia keresi a választ. A harmadikra számítógépes grafikai, programozási, elméleti matematikai, fraktálgeometriai válaszok születnek.

Czimber Kornél (NymE) a korszerű erdőbecslési és modellezési technikákról beszélt. Magyar Zsolt (NÉBIH EI) az *Erdőtérkép a weben* címmel adott elő.

Végül Jagicza Attila (Bakonyerdő Zrt.) a képelemzés erdőrendezési gyakorlatát ismertette.

A rendezvényt megtisztelte jelenlétével Ugron Ákos Gábor helyettes államtitkár és dr. Mőzes Csaba főosztályvezető.

A rendezvényen Wisnovszky Károly igazgató és Szentpéteri Sándor szakmai elismeréseket adott át. Erdőrendezői díjat kapott: Szrnka Mihály, Kormos János. Erdőfelügyelői díjat kapott: Fetzter

A kitéintettek

Zoltán, Török Tamás. Pályázatkezelési és támogatási díjat kapott: Braunitzer Richárdné, Gyurkó Zsuzsanna.

Másnap délelőtt terepi program következett, szakmai és kultúrtörténeti látóval. A hallgatóságot Nagy Frigyes, a Veszprém Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási Főosztály erdőtervezési koordinátora és Farkas Attila, a Monostorapáti Erdészet igazgatója vezette.

Szöveg és kép: Zétényi Zoltán

Bányajárás

Egyesületünk Miskolci Csoportjának jóvoltából betekinthettünk a Visontai Erőművet tápláló Bükkábrány környéki külszíni lignitbánya hatvan méter mély gödrébe és a bányászat után létesített akácos erdőbe. Ma, amikor világszerte figyelem kíséri az energia-termelő ágazatok sorsát, jövőjét, különösen fontos megismernünk ezt a tevékenységet.

Verseny folyik az ágazatok között, melyikük termeli környezetkímélő módon a leggazdaságosabban a villamos energiát. A gazdasági tisztánlátás céljából is szükséges a külszíni bányászat részleteivel is megismerkednünk.

A visontai külfejtés kezdetekor, a hatvanas évek végén történetesen az erőmű építésével kerestem a kenyerem, így „testközelből” volt alkalmam megfigyelni a bennünket közelebről érdeklő rekultivációt, a termőtalaj helyreállítását. (*Lapunk 2001. július-augusztusi számában számoltam be róla röviden.*) A bányavállalat felajánlotta az ottani erdőgazdaságnak hasznosításra a területet. Az erdőgazdaság „vevő” volt az ajánlatra, csak előbb kérte a terület termőképességének a helyreállítását, ahogyan azt a bányatörvény is előírja, vagy pedig kérte az ehhez szükséges anyagi fedezet – magyarul pénz – rendelkezésre bocsátását. Ennek legnagyobb tétele a termőréteg egy-két deciméter vastag visszaterítése lett volna. Ez a bánya gépláncának rutin feladat: a következő, lefejtésre kerülő területről kellett volna a termőréteget néhány száz méterre szállítani, a homokos, vályogos, agyagos laza kőzetet ráteríteni. A bányavállalat egyik megoldásra sem volt hajlandó, hanem maga kezdett a meddőhányó erdősítéséhez, erdész szakember közreműködése nélkül. Amint már arról beszámoltam, a rekultivációnak nevezett hókuszpókusz nem hozott eredményt, noha busásan díjazott újításnak is kinevezték. A sajtóközlemények óriási sikerekről szóltak. A Gödöllői Egyetem munkatársai is vizsgáltak ott – a bányavállalat megrendelésére. Ők az eredményekről már visszafogottabban nyilatkoztak, de kritikai észrevételt nem tettek. (Ez nyilvánvalóan nem szerepelt a bányavállalat megrendelésében.) Három évnek kellett eltelnie, mire nyilvánvaló lett, hogy a nemes nyár kevésbé alkalmas ennek a

laza kőzetnek a termővé tételére. Ekkor kezdődött az akácos korszak. Magam próbáltam rávenni az erdősisítotek néhány más fafaj kipróbálására. Ezek közül a vörösfenyő és a pusztai szil (akkoriban turkesztáni) bizonyult ígéretesnek, ezeket jó szívvel tudom ajánlani a bükkábrányi kollégáknak ugyancsak kipróbálásra. Az azóta több száz hektáron telepített akácok hősiességgel, de a kezdeti nekibuzdulás után is csak gyengén fejlődnek. A bükkábrányi kollégáknak sikeresebb erdősítést kívánok.

Rátérve a dolgok gazdasági részére, a felhasznált csernozjomtalajú, annak idején harminc aranykoronásra taksált földek helyén hátrahagyott laza kőzet még földes vázlatjalnak sem nevezhető, termőképessége három aranykoronánál aligha minősíthető nagyobbak. Ha olyan szegények vagyunk, hogy nem tudjuk, vagy nem akarjuk helyreállítani

a talaj termőképességét, azt megtehetjük. De azt nem tehetjük meg, hogy a gazdasági számításainkból kihagyjuk az igénybe vett, felhasznált termőföldjeink értékét a termelt villanyáram önköltségének számításából! Torz eredményt kapunk így a más ágazatokkal való összehasonlításban, és hosszú távra kiható rossz döntéseket hozunk. Röviden: hány megawattóra villamos teljesítmény egyenértékű egy hektár termőföld feláldozásával? Nagyra kell értékelnünk az erőmű napelem-programját. Megfontolásra ajánlom, hogy a bányászat után visszamaradt „holdbéli tájat” nem lenne-e érdemesebb napelemekkel betelepíteni.

Gazdasági ismereteink nem maradnak el (nagyon) a „hivatásos” közgazdákétól, ne sajnáljuk tehát a fáradságot áttanulmányozni ennek az energiatermelési módnak minden ágát-bogát. Ehhez kívánok jó szerencsét és üdvöt az erdésznek!

Reményfy László
okl. erdőmérnök

60 év...

November 4-én az Egererdő Zrt. Mátrafüredi Erdészetének vendége volt *Rakonczay Zoltán* nyugalmazott erdőmérnök, közgazdász. Pályáját 1954-ben a Dél-Mátrai Állami Erdőgazdaság Mátrafüredi Erdészeténél kezdte erdőművelőként. 1955-től (60 éve) erdészvezető volt ugyanitt, majd rá egy évre már a cég főmérnöke. 1965-től kezdve már Budapesten dolgozott, különböző beosztásokban. 1972-ben az Országos Természetvédelmi Hivatal elnöke lett, mely posztot – jelentős átszervezéseket megélve – egészen az 1990-es nyugdíjazásáig betöltötte. „Zoli bátyánk” két egykori mátrai „harcostársával” idézte fel a múltat, dicséretre méltó emlékezőtehetséggel és sok derűvel. A november 4-i dátum kapcsán az ötvenhatos események helyi vonatkozásairól is beszéltek. Nagyon hálásak vagyunk nekik, hogy megtiszteltek bennünket, az elődökre büszke utódokat! Jó egészséget kívánunk mindhármójuknak és köszönjük *Reményfy Rita* kolléganőnk szervező munkáját!

Dudás Béla

erdészvezető, Egererdő Zrt., Mátrafüredi Erdészet

Mezei szil

www.azevfaja.hu

A mezei szilhez már a történelem előtti időkben is szorosan kötődött az ember. A fa több részéből különböző tárgyakat, eszközöket készítettek, s a népi gyógyászatban is alkalmazták, továbbá lombja a kérődző állatoknak az egyik legjobb takarmányt nyújtotta.

A legrégebben ültetett fafajaink között tartjuk számon, épp ezért természetes elterjedési területén kívül is megtaláljuk, továbbá olyan termőhelyeken, ahol spontán nem jelenik meg. Matuzsálemkorú, roppant méretű egyedeit szent faként tisztelték, a középkorban Olaszországban, Franciaországban és Angliában például a törvényeket gyakran ilyen szilgyedek alatt hirdették ki. Napjainkra azonban Európa-szerte visszaszorult ez az egykor nagyon fontosnak és hasznosnak tartott fafaj.

Nevezéktana

Az egymással jól kereszteződő, nagy fajon belüli változatosságot felmutató szilék rendszerezésével már az ókori természettudósok, *Theophrasztesz*, *Columella* és *Plinius* is próbálkozott, mielőtt *Linné* az 1753-ban megjelent *Species Plantarum* című művében az összes európai szil taxont – *Ulmus campestris* néven – egy fajként közölte.

Ebből a tágabban értelmezett szilfajból hasította ki *William Hudson* londoni gyógyszerész és botanikus 1762-ben a hegyi szil (*Ulmus glabra*), *Philip Miller*, a chelsea-i botanikus kert főkertésze 1768-ban a mai értelemben vett mezei szil (*U. minor*), s érdekesség, hogy a morfológiai jegyeiben leginkább eltérő vénic-szil (*U. laevis*) csak 1784-ben kapta *Peter Simon Pallas*, Oroszországban tevékenykedő német botanikustól és zoológustól a leírását és a nevét. A nevezéktant bonyolítandó több európai botanikus nem találta elég precíznek a Miller által a *Gardeners Dictionary* című műben közreadott *Ulmus minor* fajleírást, mely nevet más szilfajokra is alkalmaztak már, s ezért *Johann Gottlieb Gleditsch*, a berlini botanikus kert igazgatója 1773-ban megjelent *U. carpini-*

A mezei szil (*Ulmus minor*) botanikai jellemzése

Dr. Bartha Dénes – intézetigazgató, egyetemi tanár, NYME EMK

lia nevét javasolják alkalmazni. Ebben a nevezéktani tekintetben ma sincs egyezés a botanikusok között.

Az *Ulmus* tudományos nemzetség-név a latin köznyelvi alakból származik. A mezei szil tudományos fajnevei közül a *campestris* a latinban síkságit, mezeit jelent, utalva a faj legjellemzőbb élőhelyére. A *minor* fajnév szintén a latinból származik, jelentése kis, kicsiny, amely jelzi, hogy az európai szilfajok közül neki van a legkisebb levele. A *carpinifolia* jelentése a latinban gyertyánlevelű, mivel levelei valamelyest tényleg hasonlítanak a közönséges gyertyán leveleire.

Szil szavunk egy 1015-ben datált oklevelünkben bukkan fel először *Scylfa* néven, 1055-ben a tihanyi apátság ala-

pítólevelében *zilu kut* helynév szerepel. A nyelvészek szerint a szil ősi, finnugor eredetű szavunk, amelynek nagy jelentősége van a korabeli szálláshelyek, megtelepedések kutatásában. *Eötvös Károly* egyébként a szil a magyarság nemzeti fájának tekintette, „mivel-hogy ezer falu, város, halom, dűlő, határ rész viseli a *Szilás*, *Szilágy* nevet. S a hol ez a név van, ott magyar lakik, ott magyar telepedett meg ezer év előtt.” Érdekesség, hogy *Szemere Pál* a nyelvújítás idején, 1816-ban a szil főnévből alkotta meg a szilárd szavunkat.

Alaktana

Akár a 30 méteres magasságot is elérheti, zárt állásban koronája idősebb korban sátorozó, ágai felfelé törők, szabad

állásban viszont nagy ovális koronát fejleszt, törzse ekkor hamarabb szétágazik. Az idősebb egyedek hajtásai többnyire bókolók. Feltűnő sajátossága a váltakozó rügy- és levélállás, amelynek eredményeképpen a levelek egy síkban, jobbra-balra váltakozva helyezkednek el, s így a fényt a legjobban tudják hasznosítani. További jellegzetessége, hogy a fiatal hajtások, a levelek nyele és fonáka, valamint a pálhák vörhenyesen mirigysek. A levélalak egy fán belül is változik. Csomókban nyíló virágai kétivarúak, az ivarszerveket 4-5 forrt lepel védi. Lependéktermésében a makkocsksa a termés csúcsához áll közelebb.

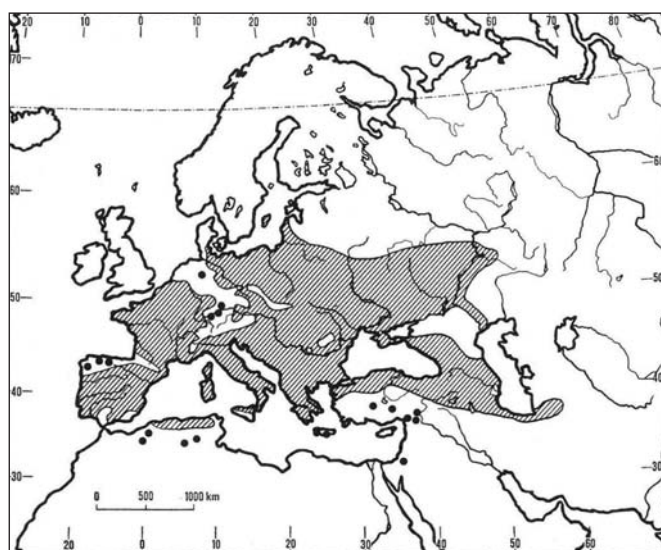
Alakjai közül a legfeltűnőbb a parás mezei szil (f. *suberosa*), melynek veszsői, gallyai erősen paralécesek, s különösen télen, lombjavesztett állapotban feltűnőek. Vélhetően nem öröklődő tulajdonságról van szó, hanem termőhelyi szélsőségnek (pl. sekély termőréteg, száraz, napsütötte élőhely), valamint a korábbi sorozatos sarjzattásoknak köszönhető az intenzív paraképzés. Egyébként ezek az egyedek

lassú növekedésűek, többnyire cserjetermetűek, idős példányok belőlük nem ismertek.

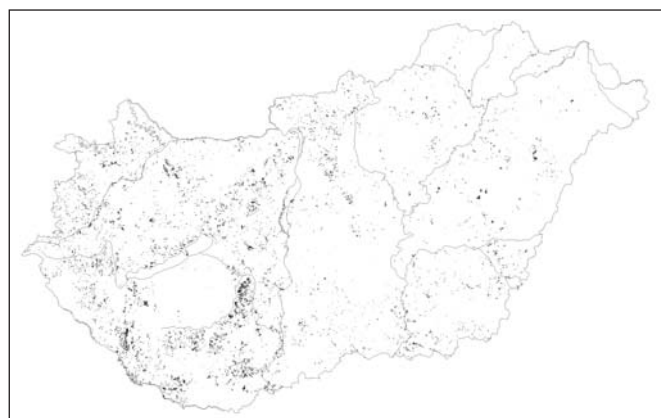
További két változatát érdemes még megemlíteni, amelyekre erdészeti szempontból is ügyelni kellene. A sima-levelű mezei szil változat (var. *minor*) levelei változatos alakúak, többnyire tojásdadok vagy elliptikusak, a levéllemez határozottan hosszabb a szélességénél. Jó bélyege, hogy a levéllemez felül sima, a kifejlett levelek nyele és a hajtás pedig kopasz. Főleg az alföldi területeken, jó vízellátású termőhelyeken lehet megtalálni. Az érdeslevelű mezei szil változat (var. *vulgaris*) levelei oválisak vagy kerekdedek, a hossz és a szélesség közel egyforma. Nevének megfelelően a levéllemez színe és fonáka is durván érdes, a kifejlett levelek nyele és a hajtás is maradandóan szőrös. Lombja a legkorábban fakad, s a legkésőbb hullik. Inkább a dombvidékeken és a középhegységeken fordul elő, szárazabb termőhelyű tölgyesekben él. A változatok beazonosításánál ügyelni kell arra, hogy a tő-, tuskó- és gyökérsarjak, vízajtások

levelei mindig érdesek, szőrözöttek, de jóval nagyobbak a rendes lombeveleknél.

A mezei szil a hazai szilfajok közül a legjobb visszaszászoló képességgel rendelkezik, a csonkolásokat könnyen regenerálja. Jól sarjad tuskóról és gyökérről is, a szomszédos egyedek gyökerei gyakran összenőnek, amelyen keresztül tápanyagcsere valósulhat meg. Ezért van az, hogy a kivágott egyedek tuskói gyakran tovább élnek.

1. térkép. A mezei szil elterjedési területe

2. térkép. A mezei szil megjelenése a magyarországi erdőkben, erdőrézlet léptékben

Elterjedése

A mezei szil Európa java részén őshonos, hiányzik viszont Nagy-Britanniából, Hollandiából, a Skandináv-félszigetről és Északkelet-Európából. A Földközi-tenger szigetein többnyire megvan, s előfordul Kis-Ázsiában, Észak-Afrikában (Algéria) is, Ázsiában egészen a Kaszpi-tengertől délre található Elbrusz-hegységig nyomul be (1. térkép). Az utolsó jégkorszak (pleisztocén) alatt Dél-Európában talált menedéket, a jég visszahúzódása után megindult az északra való hatolása. A pollenvizsgálatok kiderítették, hogy mintegy 5 ezer évvel ezelőtt lényegesen lecsökkent a gyakorisága Nyugat- és Közép-Európában, később viszont ültetésének, felkarolásának, megbecsülésének köszönhetően ismét elterjedt. Ennek a „szilhezagnak” többféle magyarázata született, így klímaváltozásra, továbbá a szilfavész néven ismert betegség első fellépésére gyanakodtak.

Ma a legelfogadottabb nézet az, hogy ezeken a területeken ekkor vált nagyarányúvá a marhatenyésztés, s a jószágok táplálására télen nagy mennyiségben szárított szil- és kőrishombot használtak, ami e faj visszaszorulását eredményezte. (A szilomb takarmányértéke a lucernáéval vetekszik.) A szilek és különösen a mezei szil második nagyarányú visszaszorulása a 20. század első évtizedeiben, a szilfavész miatt következett be, s napjainkra aggasztó mértékűvé vált.

Előfordulása

A sík és dombvidékek fafaja, a középhegységeken magas hőigénye miatt csak az alacsonyabb régiókban található meg (2. térkép). Kárpát-medencei legmagasabb előfordulásait az 1. táblázat mutatja.

Egyik jellemző élőhelye a tölgy-kőrishil, más néven keményfás ligeterdő, ahol a kocsányos tölgygel, a magyar kőrissel és a vénic-szillel alkot állományokat. Itt éri el termőhelyi optimumát, ezeken a részeken akár 8 hét elöntést is elvisel károsodás nélkül. A természetes ve-

1. táblázat: A mezei szil vertikális megjelenése a Kárpát-medencében (Fekete – Blattny, 1913 nyomán)

Nagytaj	Legmagasabb előfordulás (m)
Északnyugati-Kárpátok	485
Közép-Kárpátok	892
Keleti-Kárpátok	708
Déli-Kárpátok	878
Erdélyi-sziget-hegység	828
Erdélyi-medence	676

getációban ezek a ligeterdők hazánk területének csaknem egyötödét borítanak, ma azonban csak mintegy 0,2 százalékán található ilyen, javarészt már átalakult, lerontott állományok. Ártéri termőhelyein az intenzív nemesnyár-ültetvények is visszaszorulását okozták. Megtalálható még a gyertyános-kocsányos tölgyesekben, cseres-tölgyesekben, homoki, sziki és lösztölgyesekben, ritkábban a mész- és melegkedvelő tölgyesekben is. Érdeklőség, hogy az intenzív, monokultúra szemléletű gazdálkodás, valamint betegségei következtében az erdőbelsőből kiszorult, inkább az erdőszegélyeken tengődnek megmaradt egyedei. Ezeket kívül még garádokban, sövényekben, mezsgyéken is jellemző lehet.

Változatossága

A Linné-féle meglehetősen elnagyolt fajértelmezés abból is fakadhat, hogy a mezei szil nagyon gyakran kereszteződik a hegyi szillel, s a visszakereszteződések sem ritkák (introgresszió jelensége). A hibrid (*Ulmus* × *bollandica*) kimondottan gyakori Nyugat-Európában, s hazánkban is előfordul. Ennek a gyakoriságnak egyik oka az lehet, hogy természeti környezetünk egyre fokozottabb zavarásával a hibridizáció esélye is megnő. Valójában nemcsak a természetben spontán úton létrejött, s a szülőkkal gyakran visszakereszteződött termékeny hibridet értik e név alatt, hanem több mesterségesen előállított taxont is, amit a díszkertészetben alkalmaznak. Hollandiából több fajtát is behoztak hozzánk (pl. 'Clusius', 'Columella', 'Dodoens', 'Lobel', 'Plantyn'), amelyek a szilfavésszel szemben többnyire rezisztensek.

De más, egyesek által fajnak felfogott taxonok is nehezítik a mezei szil értelmezését. Az *Ulmus canescens* Dél-Olaszországban, a Balkán-félszigeten és Kis-Ázsiában élő, meglehetősen ritka taxon, ma inkább alfajnak tekinthető. Jellemzője, hogy a leveleket főleg a fonákukon, továbbá a levélnyelet, a rügyeket és a hajtástengelyt fehéres, lágy szőrök borítják. A szűkebben értelmezett mezei szilhez átmeneti alakokkal kapcsolódik, elhatárolása, rendszertani helyének megállapítása ezért is nehéz. Hazai előfordulásáról nincs információ, de a változó környezeti feltételek miatt elképzelhető, hogy a jövőben nálunk is alkalmazásra kerül.

Az *Ulmus procera* (angol szil) fajértelmezés pedig hosszú időn keresztül téves felfogásnak volt köszönhető, mely hazánkban is megjelent. Csak a legutóbbi

időszakban, 2004-ben, molekuláris genetikai és történeti vizsgálatokkal derült ki, hogy ez egy olyan klón, amelyet a rómaiak kétezer évvel ezelőtt Olaszországból az Ibériai-félszigetre vittek, s aztán onnan került át Nagy-Britanniába, ahol szélteben-hosszában – gyökérsarjai segítségével – ültették, s főként szép habitusa, emeletes koronája miatt nagyon kedvelt fává vált. (Sajnos a szilfavész ezt pusztította a legjobban, csak Nagy-Britanniában több mint 25 millió egyed (!) vált a betegség áldozatává, köszönhetően annak, hogy vegetatív úton szaporították, s ezért csupán egyetlen genotípust képvisel.)

Columella egyébként művében említi azt az atinia szilfajtát, amit a rómaiak a szőlőtermesztéssel sok országba bevitték, s ez lehet a manapság angol szilnek hívott taxon is. Alig tíz éve bizonyosodott be, hogy a hazánkból is jelzett angol szil nem egyezik meg az *Ulmus procerával*, hanem csupán az *U. minor* egyik változata (var. *vulgaris*).

A mezei szilnek több kultúrváltozata létezik, közülük az egyik legkedveltebb az Angliában nemesített 'Jacqueline Hillier'. Ez a rendkívül bizarr formájú, körülbelül 3-4 méter magasra növő, gömbölyded koronájú, sűrű és görbült, csavarodott ágrendszerű, sűrűn leveles, apró levelű fácska csak későn hullatja le lombját. Mivel lassú növekedésű, bonsai növényt is lehet nevelni belőle. A legmutatósbab és napjainkban a legfelkapottabb fajta az 1877 körül keletkezett arany szil ('Vredei' = 'Dampieri Aurea'), amely 8-10 méter magasra nő, kezdetben keskeny, oszlopszerű koronájú, sűrűn álló levelekkel, melyek maradandóan arany-sárga színűek. Az 'Argenteovariegata' fajta levelei fehéren foltosak és ezrettek, a 'Purpurea' levelei kihajtáskor sötétvörösek, de később megzöldülnek, a 'Variegata' levelei aprón, sűrűn fehéren pontozottak. Elsősorban turkesztáni szilre oltják őket, így a szilfavész kevésbé tesz bennük kárt.

Az Európában – így hazánkban is – az utóbbi fél évszázadban gyakorta ültetett turkesztáni szillel (*Ulmus pumila*) a mezei szil is képez hibrideket, amelyek rendkívül változatos megjelenésűek. Koronájuk többnyire szabálytalanul gömbölyded, éves hajtásaik hosszúak és csüngőek, zöld kérgűek, leveleik keskenyek és szimmetrikus vállúak, termésük kerek, melynek közepén ül a mag. Spanyolországban és Olaszországban a megmaradt mezeiszil-állományok génkészletét súlyosan veszélyezteti ez a hibridizáció, viszont e hibridek hazai fellépéséről hiányosak az ismereteink.

Nevezetes fák

A hazai mezei szil aggastyánok közül három, egykorvont egyedre hívjuk fel a figyelmet. A balatonakarattyai Rákóczi-szilről azt tartja a néphagyomány, hogy 1532-ben lombsátra alatt tartották meg a kenesei országgyűlést. Ha ez kevésbé valószínű is, tény lehet *Eötvös József* szavai szerint, hogy a *Batthyány*, *Bessenyei*, *Kisfaludy* és *Nádasdy* nemzetségek őregei, főbbjei e fa előtt poroszkáltak el, miközben a kenesei országgyűlésre igyekeztek. A pusztuló faegyedet az 1967. évi májusi szélvihar alaposan megtépázta, a következő évben már nem hajtott ki. Korhadó törzse ma is látható ennek a jelfának, amelyet egykor Tihanyból is fel lehetett fedezni.

A Balogh-fa Szekszárdtól délre, a Csátári-patak partján az országút mellett állt. *Béri Balogh Ádám*ot, II. Rákóczi Ferenc híres tábornokát alatta fogták el 1711. október 29-én a császáriak. Az 1940-es években száradt ki, vasabroncsokkal körbevett törzsét még jó ideig lehetett csodálni, s a történetét megörökítő táblát olvasni.

A harmadik nevezetes szilfa a martonvásári parkban állt, vastag oldalágaival, különös növéssével valószínűleg *Beethoven* figyelmét is felkelthette. A sort még lehetne folytatni a mecséri legelő két idős szilfájával, a Felpéc és Kajárpéc községek határán álló határfával, a kapuvári két matuzsálemmel, a fügedi mezei szillel, de sajnos már ezek is mind a múlté. Napjainkban a legnagyobbak ítélt mezei szil a Lovasberény és Csákvár közötti műút mellett áll, törzskerülete 490 centiméter, sajnos koronája villámkár következtében sérült.

Európa legtermetesebb mezei szil egyedét a franciaországi Biscarrosse mellett találjuk, törzskerülete 789 centiméter, korát 300-400 évre teszik. Ehhez a fához is fűződik egy monda, mely szerint a helyi előljárók elrendelték, hogy a házasságtörésen rajtakapott nőket meztelenül a fa alá tegyék ki közszemlére. Egyszer egy fiatal, szegény nőt jogtalanul vádoltak házasságtöréssel, több napig éhezett és szenvedett a fa alatt, végül meghalt. A fa ekkor megmérgeződött, s egy olyan ágat hajtott, amelyen fehér levelek voltak, ezzel is hangoztatván a nő ártatlanságát. (Ez az ág ma is látható a fehér levelekkel, amely egyébként ritka jelenség.)

A legidősebbnek tartott példány (Orme de Sully de St-Augustin) szintén Franciaországban él, korát 415±10 évre teszik.

Az év fájának választott mezei szil a magyar táj eltűnőfélben lévő, egykor igen megbecsült eleme, megőrzése ezért fontos erdészeti feladat lenne. 🌳

Dr. Bedő Albert: Az Országos Erdészeti Egyesület alakulásának idejéből

A népek állami és társadalmi fejlődésének természeti törvénye hozza létre azokat az eseményeket, melyek a nemzetek politikai és gazdasági haladásának útját biztosítják és fejlesztik. Az emberi akaratnak bármely téren és körben való megnyilvánulásában az általános fejlődésnek az a magasabb természeti törvénye érvényesül, mely erősebb és hatalmasabb minden személyi akaratnál s ezért a teljesített munkák egymásutánja és eredménye, ennek a magasabb törvénynek láncolatába kötött szemek sorozati helyétől és az arra ható összviszonyoktól függ.

Senki, még a világ legfenségesebb tehetségű gondolkozója vagy matematikusa sem tudja kiszámítani azt, hogy a megindult cselekmény eléri-e célját, avagy hatását és eredményét valamely kiszámíthatatlan esély nem teszi-e lehetetlenné vagy éppen nem másítja-e meg!

Ennek a törvénynek érvényesülését tapasztaltam én az Országos Erdészeti Egyesület megalakulásánál s az annak idejétől fogva eltelt munkásságának fejlődésében is. És most a 40 éves határidővel bezáruló korszak végével bebizonyítva látom, hogy a jól alapozott pillérekben nyugvó épületnek szilárdsága sohasem szenved, még akkor sem, ha elfogult kezek rontó kalapácsa egyik vagy másik védőköveinek sarkait megtöri; s hogy bármely közintézmény helyes és biztos fejlődése, az annak céljára és munkássága irányára felállított elvek és teendők szigorúan tárgyilagos megválasztásától és hűséges követésétől függ.

A haladó élet és változó állami és társadalmi viszonyok kívánhatnak a továbbfejlődés útján újabb pótlásokat s az alapzatra illő változtatásokat, de azok, akik magát az alapot gyengítik vagy megintatják, kérdéssé vagy bizonytalaná teszik a legjobb és legüdvösebb alkotásnak is állandó fennállhatását. A látszólag jobb kedvéért, vagy nem egyszer éppen a cselekvés látszatáért s néha éppen pusztán emberi hiúságból is tett változtatás, legyen az még oly jelentéktelen, igen sokszor az enyészet csiráját kelti életre!

Évek munkássága előzte meg az Országos Erdészeti Egyesület tényleges megalakulhatását és pedig egyfelől negatív irányban a már 1851-ben megalakult úgynevezett magyar erdész egyesület ki nem elégtő s a magyar nemzeti érdekekhez nem alkalmazkodó munkássága, melynek vezető férfiai abban a hitben találtak megnyugvást, hogy a Magyarországon élő összes nemzetiségek erdészeti ügyét kell szolgálniok, s hogy még 1863-ban is úgy vélekedtek, miszerint figyelemmel kell lenniök arra, hogy az egyesület összes tagjainak alig egyhatod részét teszik a magyar nemzetiségűek.

Másfelől pozitív irányban az egyesületnek arra az útra való terelésére, mely a magyar érdekeknek megfelelő s melyet *Divald Adolf* az egyesületre vonatkozó bíráló röpiratában 1861-ben ekként hozott kifejezésre „*Alakítsunk egy önálló, szívben, lélekben magyar erdészeti egyesületet, melynek célja a magyar erdészet megalkotása*”, ebből kifejlődőleg pedig az Erdészeti Lapoknak (akkor: Erdészeti) Wagner és Divald által való megindítása 1862-től kezdve.

Akikhez aztán személyes baráti kötelékek alapján és közvetlenebb érdekeltséggel csatlakoztak olyan hazafias érzéssel bíró korosabb és fiatalabb szaktársaink, kiknek nevével az Erdészeti Lapok 1862-1866. évi folyamaiban gyakrabban találkozunk, s akikhez kell még számítani *dr. Bariha Béla* pozsonyi jogakadémiai tanárt, *dr. Gervay Nándor* gyakorló ügyvédet, *Gombos János* később kincstári jogügyi igazgatót, ki Divaldnak akadémiai kártársa és honvéd-bajtársa volt, *Hideghéthy Antal* későbbi földmívelési miniszteri tanácsost és *Bérczy Károlyt* a Nemzeti Kaszinó nagyrabecsült titkárát, korának elsőrendű magyar stilisztáját s a Vadász- és Versenylapok szerkesztőjét.

Nincs és nem lehet soha szívben és érzésben oly magyar erdész, aki Divaldnak és Wagnernek az Erdészeti Lapok megindításáért s azokban és azokon kívül is kifejtett áldozatkész munkásságukért örök halálra és tisztelő elismerésre kötelezve ne lenne!

De legyenek bármily szerények azok az irodalmi közlemények is, melyek Divald és Wagner munkáinak körében az Erdészeti Lapok életének első lustrumában megjelentek s ítélje azokat bárki a bíráló bármilyen szigorú mértékével, egyet sohasem lesz szabad elfeledni senkinek, hogy azok irodalmunk hajnalán lettek írva, s mindazok a munkatársak, kik akkor a hazafias érzés és készség tüzetől lelkesítve, az Erdészeti Lapok hasábjain Wagner és Divald által elfogadott munkáikat közrebocsátották s ezzel is közvetve a jövőbeni magyar erdészeti egyesület megalakulhatását elősegítették, szintén méltó igényt tarthatnak arra, hogy hasonló hazafias érzésű utódaik méltányos becsülésében és tiszteletében részesüljenek.

Minthogy pedig ma már valamennyien 40 év előtti időben valóznak azok, kik az írás segítő erejével kívánták szakunk későbbi jobb jövőjének előkészítését szolgálni, legyenek itt, azok részére, akik a legrégebbek iránt érdeklődnek, név szerint is felsorolva. Divald Adolfon kívül, ki czikkei alatt az *Erdődi és Wagner Károlyon* kívül, ki a Mérei nevet is használta 1862-ben a következők írtak: *Balás Árpád, Baloghy László, Badafalvi Bielek István, Draskóczy Gyula, Farbaky István, Fuchs Frigyes, Helm Ervin, Herman Imre, Maderspach Viktor, Méhes Rezső, Neuszied-*

Kálnoki dr. Bedő Albert (OEE Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtár)

ler János, Paulinyi Sándor, Roxer Vilmos és Scherffel Róbert. 1863-ban mint újabbnak a megmaradt régiekhez csatlakoztak: Beaugard Lajos, Bothó János, Hideghéthy Antal, Illés Nándor, Babina János, Kalmár Tivadar, Podhrádszky Endre, Scholcz Rezső, Terray Pál, Verner Sebestyén, Vesszős (most Rónay) Antal. 1864-ben az előbbi két évfolyam után megmaradókhöz jöttek: Bedő Albert, Borsiczky Károly, Nikell Adolf, Tanos Pál, Zordfalvi Antal (Vesszősvel azonos). 1865-ben a régiek közül megmaradtakhoz ismét mint újak jönnek: Bellházy Emil, Fogarasy János, Visontai. 1866-ban a régiek mellett megjelenő újak Kriesch János, Dőy, Tamás és Sporzon Pál, ki ebben az évben mint szerkesztő vesz részt.

E névsort illetőleg meg kell említenünk, hogy abban az Erdészeti Lapokon kívül álló körökből eredő vagy folyóiratokból és más lapokból átvett cikkeknek szerzői, valamint a lapok 1866. évi folyamának gazdasági részében foglalt cikkek írói nem lettek felvéve. Ezekhez képest kitűnik, hogy Divaldnak és Wagnernek az Erdészeti Lapok első öt évfolyamában minden kisebb-nagyobb közlemény név szerint ismerhető szerzőjét is beleértve, összesen 36 személyből álló írói társasága volt.

Kerekszámában hat egész esztendő előzte meg egyesületünk megalakulását, melyről a t. szerkesztő úrnak hozzám intézett felkérésére, mint az életre indulásnak és megalakulásnak egyik közvetlen tanúja mondom el a következőket annak feljegyzése végett, hogy miként voltunk útjainkon majd a bátorító és biztató remény sugarának világával vezetve, majd miként lett ez út ismét elhomályosítva a magyar nemzeti életre fenyegető kétes jövőnek kódéval, s mikor jött a borura derű!

Az abszolutizmus sötétségéből 1860-ban kibontakozó és 1861-ben az akkor összehívott országgyűléssel kiderülő nemzeti életnek hajnalán a magyar erdészet megalapításának eszméje is életre kelt és tért foglalt a munkásság mezején; de már 1861 őszén hervasztó dér esik a hazafias remények virágára, mennyiben az országgyűlés feloszlatott, a Magyar Helytartótanács hatásköre szűkebbre lett szabva, élére gróf Pálffy Móric személyében katonakormányzó került, s az országban katonai törvényszékek állítottak fel. Divald és Wagner már akkor, midőn 1861 végén az Erdészeti Lapok első előfizetési felhívását szétküldötték, azok után az irodalmi felszólalások után, melyeket a általi egyengetéséről remélvén, hogy majd ennek segítségével a magyar erdészet megalapítása és fejlesztése is biztosítva leend. De már ezen kimondása alkalmával és ugyanabban az előfizetési felhívásban kénytelenek valának beismerni, hogy a valódi magyar erdészeti egyesület életbeléptetése a mostaniaknál nyugodtabb viszonyokat igényel, addig is tehát szaklapot indítanak.

A magyar egyletnek megalapítását illetőleg pedig később, de még 1862-ben Divaldnak az Erdészeti Lapokban azzal az újabb kijelentésével találkozunk, hogy a külön egylet megalakításának általa 1861-ben történt első kimondása óta, értvén a politikai viszonyok kedvezőtlen fordulását, „nagyot ugrott a világ” s hogy átlátja, hogy egy külön magyar erdészeti egylet „érettebb nyelvet, az érett emberek nagyobb számát és érettebb időket igényel”!

Amikor azután, még azt is ajánlja, hogy a magyar erdőbirtokok és magyar erdősök tömegesen lépjenek be a magyar gazdasági egyesület erdészeti szakosztályába, remélvén, hogy az ennek körében ezek segítségével kifejtendő munkásság végezni fogja a nem létesíthető erdészeti egylet feladatát képező teendőket.

A magyar állami erdők ügyeit akkor intéző bécsi pénzügyminisztérium s illetve ennek vezető férfiai, kik a német nyelvű kiadványokkal dolgozó magyar erdész egylet munkásságát helyeselték, kik az osztrák németesítést s Magyarországnak az Osztrák birodalomba való teljes bekapcsolását szolgálták és kívánták, s akik gyűlölködő szemmel nézték azt is, hogy a német nyelvű bá-

nyászati és erdészeti akadémia székhelyén Wagner Károlynak, az egyik segédtanárnak s egy ott alkalmazásban lévő erdőrendezőnek szerkesztésében magyar nyelven kiadott Erd. Lapok jelennek meg, jól tudták azt, hogy Divald, az erélyes és német nyelvű küzdésre bátor szellem, aki mint Luther Márton Melanchont, úgy viszi magával a nagytudású, mérsékelt és csendes természetű, s a személyes érintkezés küzdelmeit kerülő Wagner-t a munkára, s ezért már 1862 tavaszán arra az elhatározásra jutottak, hogy jó lesz Divaldot Selmeczről eltávolítani és hivatalos érdekből mindjárt át is helyezték a Stiriában lévő, akkor nagyon félreeső eisenerzi erdők szolgálatához, azzal az utasítással, hogy új állomását 8 nap alatt foglalja el, remélvén ezáltal, hogy majd a csendes elalvás útjára juttatják az Erd. Lapokat.

Óhajtasuk azonban nem teljesült, mert az a Divald, ki mint selmeczi erdőrendező az Erd. Lapokat Wagnerrel együtt úgy tudta létrehozni, hogy azok Budapesten kinyomott első pár füzetének kiadására barátaitól szerény erejük szerint adható pénzbeli kölcsönt vagy segítséget, avagy munkára való ígéretet kért, de onnan visszajöve lemondott szolgálatáról s nem kereste sem az állandóan biztosító állami alkalmazást és előléptetést, sem a kedvezőbb nyugdíjat ígérő szolgálati évek nagyobb számát, úgy mint ahogy ez későbbi időnkben a magyar közszolgálat minden terén a közérdekekre eléggé sajnosan káros mértékben vált szokássá, s magában véve is kóros nemzeti tulajdonságként jelentkezik.

A hivatalos közszolgálat erejével az egyén irodalmi munkásságára közvetve gyakorolt nyomás következtében az Erd. Lapok egyik tulajdonos kiadójának és szerkesztőjének elhagyni kellett állami szolgálatát, s hogy irodalmi munkásságát folytathassa és családjá számára is a mindennapi kenyeret megszerezhesse, magánszolgálatot kellett keresni. Ezt csakhamar meg is találta Szlavóniában, Szerém vármegyében gróf Eltz Károly vukovári uradalmánál, hová saját jó hírneve alapján és Korizmic Lászlónak, az Orsz. Magyar Gazdasági Egyesület akkori alelnökének ajánlatára erdőmesterré neveztetett ki, s ezzel 1862. évi október hótól kezdve már csupán, mint főmunkatárs van az Erdészeti Lapokon megnevezve.

Az 1863-ik évben a megindult nyomon haladott erdészeti közéletünk s ekkor már az egyre kétesebbé bonyolódó politikai viszonyok miatt a külön magyar egylet megalakításának lehetősége még messzebbre elodázottnak látszott; ezért a jövőre szolgáló előkészítés munkája lépett előtérbe, a meglévő és a magyar erdészeti megteremtéséért érdeklődő kevés számú szakterő összekapcsolása és együtt tartása, magyar erdészeti tanintézeteknek a mezőgazdasági szakoktatással kapcsolatos felállítása, az ezek útján remélt új szakképzett erők nyerése végett is.

De már ebben az évben az Erd. Lapok anyagi körülményeiből vonható következtetés alapján is mind Wagner, mind Divald arra a meggyőződésre jutottak, hogy a magyar erdészet ügyének előbbvitelére biztosabb út lehet az, ha a lap — szerkesztőségének fenntartásával — az erdész egylet köréhez csatlakozik, hogy aztán annak gyökeres átváltoztatásával elérhetővé legyen a szívben és lélekben magyar erdészeti egyesület megalakulhatása.

Ez alapon váltak az Erdészeti Lapok 1864-től kezdve a magyar erdész egylet közlönyévé s fizetett az egylet ez évtől kezdve azokért az egyleti tagokért, akik az egylet német közlönye helyett az Erdészeti Lapokat kívánták, az első száz tag után példányonként 4 frt-ot s minden további tag és illetve példány után 3 frt-ot. Ettől az időtől kezdve Divald és Wagner az egylet újjáalakításának előmozdítására fordítottak behatódó figyelmet.

(Folytatjuk)

Forrás: Erdészeti Lapok, 1906 december

Országfásítás, a Fák Hete és az Országos Erdészeti Egyesület az 1950-es években II.

Habár a környezettörténet legutóbbi hazai monográfiája (Palasik Mária—Borvendég Zsuzsanna: Vadhajítások) erről nem tud, Oroszi Sándor és Bartha Dénes kutatásai nyomán ismert, hogy a fásítás az 1920-as évek óta szerepelt az erdészet napirendjén. Ezzel együtt az országfásítás 1950-es évekbeli programja az államszocialista korszak magyarországi erdészetének legjelentősebb vállalkozása volt, s ez egyben az egész 20. század egyik legfontosabb tájképfőformáló programja is.

Az OEE számos eszközzel törekedett arra, hogy az országfásítás legfontosabb szereplőjévé váljék. Azonban nem mindenki volt elkötelezett az ügy mellett, ami jól látható abból, hogy igen kevés magas rangú tisztviselő jelent meg a szegedi vándorgyűlésen. 1949. augusztusi beszédében az OEE elnöke nem adta jelét, hogy tudna arról, hogy Országfásítási Bizottság jön létre. *Haracsi Lajos* ugyanis nem ezen bizottság keretében képzelte el az egyesület fásítással kapcsolatos tevékenységét. Mégis az említett bizottság indította el hivatalosan az országfásítási kampányt 1949 októberében, s elfogadta azt a tervet, amely a Szovjetunióból kapott útmutatás és a korábbi dokumentáció alapján készült. Az Országfásítási Bizottság az OEE-től független hálózatot, az ún. Országfásítási Tömegmozgalmi Bizottságokat (OTMB) is életre hívta. Ezek feladata volt, hogy a Szovjetunió fásítási programja alapján a tömegmozgalmak helyi szervezeteit mozgósítsa. Elsősorban a fiatalokat egybefogó helyi szervezeteket akarták bevonni.

Az egyesületi levéltárban nincs olyan dokumentum, amely arra utalna, hogy az országfásítás kapcsán *Osváth István* személyes vitában állt volna az egyesületi tisztviselőkkel. Az Erdészeti Lapokban megjelent cikkekből kiderül, hogy Jablánczy és Osváth véleménye alapvetően különbözött a fásítással, mobilizációval és a tudás szerepével kapcsolatban. Osváthot 1949. április 1-jén nevezték ki az Erdőközpont helyettes vezetőjévé, és nagyjából ugyanekkor került az

Erdészeti Lapok szerkesztőségébe is, miután a Földművelésügyi Minisztérium szorosabb ellenőrzést és nagyobb szerkesztőbizottságot igényelt. 1949 májusában *Jablánczy Sándor*, az egyesület főtitkára a lapban amellett érvelt, hogy a Földművelésügyi Minisztériumon belül külön erdészeti osztályra van szükség: „*Csakis ez az erdészeti osztály tud a népi demokráciákkal kötött elvi együttműködés szellemében dolgozni. Az idegen növénytermesztési osztályba szorított erdészeti szakelődő az erdészetnek túlságosan szűk keret és ez a megoldás bürokratikus nehezégeket rejt magában.*”

Jablánczy szerint ennek a minisztériumi osztálynak kellene felügyelnie az Erdőközpontot is, amely ekkor csak lazán függött a minisztertől. Ekkoriban Jablánczy az Erdőközponton belül a tervezési osztályt vezette. Néhány hónappal később aztán átkerült a soproni főiskolára, ahol az egyik tanszék vezetésével bízták meg. A vitában Osváth Rákosi szakértelemmel kapcsolatos álláspontját adaptálta, miszerint a szakmai hozzáértésre való hivatkozás gyakran „a politikai vízió hiányának jele”.

Osváth 1949 decemberében megjelent cikke egyáltalán nem említette az egyesületet, noha főként azzal foglalkozott, miként kellene tömegeket állítani a fásítás ügye mögé. Ennek fényében a

kiegyezés irányába tett lépésnek is tekinthető az, hogy az egyesület az Osváth által írt brosúra széles körű terjesztésén fáradozott. A szakértelem rezsimen belüli szerepével kapcsolatos nézetkülönbségek két évvel később jóval drámaibb módon kerültek felszínre az Erdészeti Lapok betiltása kapcsán. Ilyen körülmények között a Fák Hete programozat megindításáról szóló kormánydöntés nagy lehetőség volt az egyesület számára, hogy bizonyítsa hasznosságát mind a nemzetgazdaság, mind a rezsim felé.

Az 1952. szeptember 8-i elnökségi ülésen az erdőgazdálkodás hosszú távú tervének vitája során *Lády Géza* azt hangsúlyozta, hogy mivel az országfásítás a kormány egyik prioritása, ezt az egyesületnek is komolyan kell vennie. Külön kiemelte, hogy a fásítások 70%-át kitevő mezővédő fásítások ügyében nem a mezőgazdaság kompetens. Lády határozott felszólalását több olyan levél teszi figyelemreméltóvá, amelyet az OEE elnökeként küldött 1952 őszén a földművelésügyi miniszternek. Ugyaneközben a hetekben az egyesület összehívta az országfásításban résztvevő tömegszervezeteket, hogy a Fák Hetével kapcsolatos feladatokat megbeszélhessék. A találkozók egyik célja ismét csak az volt, hogy növekedjen az egyesület súlya az ún. társadalmi szervezetek kö-

Forrás: Koch Ernőné, 1952, OSZK

zött, illetve magában az országfásítási programban is.

A Fák Hetét minden év márciusában vagy áprilisában rendezték meg 1952 és 1957 között. A kormány szándéka szerint az egész országban egyidejűleg és hasonló forgatókönyv szerint zajlottak volna a helyi események. A programokért és a különböző tömegszervezetek tevékenységének koordinálásáért, valamint a helyi lakosság aktív részvételéért az egyes erdőgazdaságok voltak felelősök. 1953-ra az OEE már jelentős országos hálózattal rendelkezett, amely magában foglalta az erdőgazdaságok jelentős részét. A helyi csoportok jelentéseket írtak tevékenységükről, aminek nagy része a Fák Hete eseményeihez kapcsolódott. 1955-ben a hét eseményei időben igen közel estek az ún. Szovjet–Magyar Barátság Hónaphoz, amelynek során a kormány jelentős aktivitást várt el a MTESZ-en belül működő tudományos egyesületektől. 1955. április közepén az OEE elnöksége a helyi csoportokat arra utasította, hogy tegyenek részletes jelentést, amelyek alapján a lehető legrosszabb egyesületi eredménylista állítható össze.

A jelentésüket megküldő helyi csoportok az országfásításban szerepet játszó más szervekkel (főleg a Legeltetési Bizottságokkal, a DISZ-szel és az úttörőkkel) való együttműködésüket emelték ki. Megállapítható, hogy a jelentések nem egy kaptafára készültek. Az elterjedésekből kirajzolódott, hogy az adott helyi csoport miben látja az országfásítási mozgalom lényegét. A kecskeméti csoport például ezt írta: „A Gazdasághoz tartozó városok és községek minden egyes Tanácsához eljuttattam a különböző fásítási propagáló plakátot, verseket és a fásítás jelentőségét tartalmazó szakmai ismertetést azzal, hogy azt az M.T. elnökének a fák bete (sic) megrendezéséről szóló utasítása értelmében úgy a lakosság mint a helyi ifjúság és a tömegszervezetekkel karöltve megtartandó ünnepségeken ismertessék. Egyben értesítettem a Tanácsokat arról is, hogy az ünnepélyes faültetéshez szükséges fásítási anyagot igénylésük alapján a hozzájuk legközelebbi erdészethél megkaphatják. Személyesen léptünk érintkezésbe a Megyei Úttörő és DISZ szervezetekkel, valamint az Oktatási Osztály vezetőjével, az ünnepségek sikeres megrendezése érdekében.” Mások, mint például a recski csoport a helyi hatás leírására koncentráltak, s azt részletezték, hogy a különböző településeken hány csemetét ültettek az egyes

Forrás: Koch Ernőné, 1952, OSZK

fajokból, és mely települések voltak a legaktívabbak.

Az Erdőmester című üzemi híradóban a recski erdőgazdaság vezetője arról panaszkodott, hogy beosztottjai általában nem sorolták legfontosabb feladataik közé az országfásítást, s azt plusz teherként kezelték. Ennek ellenére a helyi lakosok között a díjakat 1955-ben is kiosztották. Az egyik Zala megyei erdész az ünnepélyességet emelte ki: „Palinban Schneider Jenő igazgató a palini úttörők és pedagógusok előtt tartott ünnepség keretében előadást az erdő szeretetéről, annak népgazdasági jelentőségéről, egyben átnyújtotta az úttörőcsapatnak az 1954. évi eredményes fásításért 500 Ft pénzjutalmat és emlékérmét.”

A képmellékletből kiolvasható, hogy az ifjúság mind Magyarországon, mind a Szovjetunióban központi szerepet játszott az országfásítással kapcsolatos politikai elképzelésekben. A fekete-fehér fotómontázs egy úttörőt ábrázol, amint fára mászik, hogy begyűjtse a termést. A színes plakát orosz felirata pedig a gyűjtésre érdemes magokról informálja a szovjet úttörőket.

Az elmondottakból azt láthatjuk, hogy az országfásítás olyan kampány volt, amelyen keresztül szervezetek, vezetők és tagok megpróbálták meghatározni milyen aktivizmust várt tőlük a rezsim. Azáltal, hogy igyekeztek megfelelni ezeknek, megpróbálták bizonyítani, hogy illeszkedtek a politikai rendszerhez. Az országfásítási program lehetőséget teremtett arra, hogy a szakmai és az ifjúsági szervezetek együttműködési képességüket demonstrálják, s hangsúlyozzák, hogy tevékenységük mennyire fontos az ötéves terv szempontjából. Mindennek ellenére az 1950-es évek országfásítási kampánya a kormányzás módjáról szóló vita egyik terepe is volt. Néhány egyesületi tisztviselő elvárta, hogy mindenki fogadja el a Magyar Dolgozók Pártja mindenütt jelenlévő uralmát, s azt, hogy ez felülírja a szakmai kompetenciákat. Más tagok ezzel szemben a lojalitást és a kritika hivatalosan létező kultúráját merészen értelmezve kiszámíthatóságot és autonómiát igényeltek. Mindazonáltal ők is elfogadták, hogy a politika „szovjetizálódott”, s egyúttal azt is, hogy ez hosszú távon is így maradhat.

Balogh Róbert
történész

Barangolás a Gerecsében

Az Erdők a Közjóért Szakosztály őszi végi terepi rendezvénye

Az OEE Erdők a Közjóért Szakosztálya őszi kihelyezett szakosztályülését a Duna—Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság működési területére, a Gerecse térségébe szervezte. A program összeállításában és megszervezésében fő szerepet vállalt Czumpf Attila szakosztálytagtársunk, aki a nemzeti park természetvédelmi felügyelője és egyben a Természetes Életmód Alapítvány kurátora is.

Az ország számos pontjáról személygépkocsival érkező 22 fős csapat az Agostyántól néhány kilométerre fekvő Ökofaluban találkozott. Vendéglátóink, Czumpf Attila, az ökofalu megálmodója és *Labanc Györgyi*, a helyszínen folyó környezeti nevelés vezetője köszöntötte bennünket a középkori fogadó előtt, amelyben hangulatosan lobogó tűz és korabeli vendégváró falatok vártak. Megkóstolhattuk a legrégebb óta termesztett gabonából, az alakorból készült kenyeret. Megtudtuk, hogy már III. Béla király idején egy literátor család letelepedésével királyi hitelesítő hely volt a falu területén. Az ökofalu 20 hektáros törzsterülettel rendelkezik, amellet még vannak a közvetlen közelében hagyományos módon gazdálkodók. Jelenleg 18 család él a faluban és környezetében. Az idelátogatók képet kapnak a természetes életmódról, a hagyományos állattartásról és a természetközeli építészeti megoldásokról. A falu teljesen önellátásra rendezkedett be, minden szükséges dolgot maguk természetnek és állítanak elő. Évközben akkreditált programok szerinti környezeti nevelés folyik a szabadban és az erre a célra kialakított foglalkoztató helyiségekben egyaránt. A gyermekcsoportoktól a céges rendezvényeken át sokféle foglalkozást tartanak itt.

Sétánk következő állomása az úgynevezett emlékerdő volt, amely hazánk első hatóságilag elfogadott kegyeleti erdeje. Az Árendás-patak mentén kialakult égerliget által határolt bükkös hatalmas faegyedei egyre több hazai és külföldi elhunyt emlékét őrzik. Az erdőben az Esterházy hitbizomány egykori határát jelző 270 éves árokrendszer maradványait is megfigyelhettük. Ezután az épülőfélben lévő körtemplomot tekintettük meg, amelynek eredetije az 1200-as évek legelején épült, a helyszíntől 1,5

kilométerre lévő faluban. A feltárások alapján készülő pontos másolat a feljánlások és egyéb anyagi források rendelkezésre állásának függvényében szakaszosan épül. A templom szomszédságában antropomorf fejfákat állítottak ki, emlékül az egykor szokásos temetkezési módnak. Folytatva sétánkat, a faluban megismerkedhettünk az építkezés és állattartás itteni szokásaival.

Végül elérkeztünk a foglalkozásoknak helyet adó, ismertető táblákkal körülvett kinti foglalkoztatóhoz és épülethez. Az épület falai szalmabálából készültek, amely vakolattal és meszeléssel érte el végső formáját. *Labanc Györgyi* bemutatta az itt folyó komplex programot, az alapítvány környezeti nevelési munkáját, amely évente 5-10 ezer látogatót vonz az országon minden részéről. Sokrétű tevé-

Új vezetőség az Oktatási Szakosztály élén

16 évig vezette dr. Folcz Tóbiás a szakmai műhely munkáját

Az Országos Erdészeti Egyesület Oktatási Szakosztálya 2015. december 9-én tartotta évzáró rendezvényét az Erdészeti Információs Központban. A szakosztályülés első részében a vezetőség megismételt választására került sor. Az Országos Választási Bizottság képviselőjében *Bogdán József* volt jelen.

A szakosztály új elnökséget választott egyhangú szavazással. Az Oktatási Szakosztály elnöke *Andrésiné dr. Ambrus Ildikó*, alelnöke *dr. Jánoska Ferenc*, titkára pedig *Halápi Nándor* lett.

A megválasztott szakosztályelnök megköszönte *dr. Folcz Tóbiás* 16 éven át tartó lelkiismeretes elnöki munkáját, és kérte, hogy továbbra is segítse az Oktatási Szakosztály munkáját tapasztalataival.

A választást követően két előadást hallgathattak meg a résztvevők. Először *Andrésiné dr. Ambrus Ildikó*, a Bedő Albert Erdészeti Szakképző Iskola és

Kollégium igazgatója tartott tájékoztatót az erdészeti szakmunkásképzés jelenlegi helyzetéről, és az abban várható változásokról, a 3+2 éves szakközépiskolai képzés bevezetéséről, mely 2016 szeptemberétől a jelenlegi szakiskolai képzés helyébe lép.

A rendezvény második, nagy érdeklődéssel várt előadását *dr. Rónai Ferenc*, a Roth Gyula Erdészeti és Faipari Szakközépiskola és Kollégium nyugalmazott igazgatója tartotta. Előadásában tájékoztatást hallottunk az Országos Képzési Jegyzékben várható változásokról, az erdészeti és a vadgazdálkodási technikus szakképesítés szétválasztásáról, a jelenlegi ágazati képzésben tanuló diákok számára kialakított érettségi követelménytervezetéről, valamint a 2016 szeptemberében induló szakközépiskolai rendszer bevezetéséből adódó változásokról.

Andrésiné dr. Ambrus Ildikó
szakosztály elnök

kenységük elismeréseként az ökofalut 2015 augusztusában felvették a Komárom-Esztergom megyei Értéktárba. A bemutatás után alkalmunk nyílt megköszölni az alakorból készült tészta, az ökofaluban készült más termékekkel együtt.

Az ökofalut elhagyva a Gorba-hegy oldalában lévő egykori mészkőbányát tekintettük meg, ahol az elmúlt évtizedekben a természet elkezdte lassan visszafoglalni a valamikori, rendkívül környezetszennyezően működő bánya területét.

Utunk innen Vértestolnára vezetett, a szállásadónk, *Szám Antal* által építtetett kilátóhoz. A 14 méter magas, vörös- és lucfenyőből épült kilátó magán kezdeményezésként jött létre, a térség turisztikai lehetőségeinek fejlesztése céljából. Az alkonyati időben gyönyörű kilátás nyílt a vértestolnai medencére, az 555 méter magas Öreg-Kovács hegyre és a Gerecse több pontjára. Ezek után *Szám Csilla* vezetésével megtekintettük a vértestolnai tájházat, ahol az egykori élet mindennapjait bemutató kiállítás kapott helyet. A bútorzat és a régi ruhák, tárgyak a falubeliek közadakozásából kerültek a tájházba.

Második nap reggeli után Tardosra mentünk, ahol *Csabán Béla* polgármester fogadott minket és bemutatta a községet. Beszélt az 1580 fős falu történelméről, lakosairól, közösségi életéről,

fejlesztésekről, majd elkísérte csapatunkat a *Tarnóczy András* által létrehozott Rádió Múzeumba. Az idős gyűjtő egyedülálló gyűjteménye 120 darab, kizárólag csöves rádiót tartalmaz, amelyek érdekessége, hogy minden alkatrészük eredeti és egytől-egyig működőképesek. A régi rádiók felújítását a tulajdonos saját kezűleg végzi. A lelkes előadás során részletes képet kaptunk az egykori rádiózás, rádiógyártás történetéről és számos, csaknem százéves rádiót hallgathattunk.

Ezt követően a tardosi tájházat látogattuk meg, ahol a falu egykori mindennapjaiba pillanthattunk be. Az ebéddel egybekötött szakosztályülésen örömteli eseményként új belépőről szavazhattunk, így szakosztályunk egy fővel bővült.

Délután *Budai Attila* bányatulajdonos kalauzolt bennünket a híres tardosi kőbányába, ahol közelről is szemügyre vehettük a vörös mészkő bányászatának technológiáját. Vezetőnkől megtudtuk, hogy a vörös mészkövet, amely vasoxid tartalma miatt nyerte el egyedi színét, már a római korban is bányászták, az első írásos emlék pedig 1287-ben említi. Az innen származó kő rendkívül jó fagyálló képességű és keményebb, mint a többi mészkő, ezért keresett árucikk, többek között a dunai rakpart egy része is ebből épült, de épületekhez is

előszeretettel használták. A tulajdonos részletesen ismertette a bánya történetét, és a kőfejtés technológiájának fejlődését. Első számú termékük a díszítőkö, de a fejlesztések révén a mellékterméket is szinte teljesen hasznosítani tudják.

Ezzel véget ért kihelyezett szakosztályülésünk, megköszöntük vendéglátóinknak a két nap színes programjait és búcsút vettünk egymástól.

Hazafelé a szakosztály egy része még megállt Tatán, hogy megtekintsen egy nemrégiben átadott tanösvényt. A Fényes tanösvény interaktív módon mutatja be a karsztforrások élővilágát, a látogatók egy fapallókból álló sétaúton tekinthetik meg a természeti értékeket. A források az 1970-es évekre a bányászat miatt elapadtak, a környező területek szárazra kerültek és a szukcessziós folyamatok eredményeképpen zárt égererdők jöttek létre az évtizedek során. A bányászat megszűnésével a közelmúltban a források újra beindultak, és a területeket ismét összefüggő vízfelület borítja, amelynek következtében a korábban kialakult égerek intenzív pusztulásnak indultak. A terület kezelői a még hasznosítható faanyag megmentése helyett megvárják, hogy az állandó vízborításnak köszönhetően az égerek összedőljenek.

Kép és szöveg: **Miklós Tamás**
titkár

Egy jászsági erdész életútja és az országászló Erdélyben

Óévbúcsúztató rendezvény az Erdészettörténeti Szakosztály szervezésében

Az OEE Erdészettörténeti Szakosztálya 2015. évi negyedik, évzáró rendezvényét november végén az Erdészeti Információs Központ tanácstermében tartotta.

Dr. Oroszi Sándor elnök megnyitója után *Sárközy György* *Kit érdekel? – Egy jászsági erdész gondolatfüzéréi életútjáról* című előadását hallgattuk meg. A szerző azonos című könyvét ismertette, mely 2013-ban jelent meg, hozzáfűzve a különböző véleményeket, értékeléseket. Ebből egy második kötet született, melyet átadott *dr. Sárvári Jánosnak*, a könyvtár őrének.

Különös személyes vallomás a könyv, melyben az erdész munkája mellett a nyilvánosság elé kerül családja, munkatársai, barátai emléke is. Bátran vállalta életének sikereit és kudarcait is. *Sárközy György* a Debrecenből Szegedre átkerült középiskolai erdészeti iskola azon osztályának volt a tanulója, akik először kezdtek Szegeden és ott is végeztek. Vadgazda mérnökképzést, oklevelet is szerzett. Dolgozott az államerdésznél, volt téves erdész, majd a debreceni erdőtervező irodához került. A rendszerváltozás után magán erdészeti csemetetermelést folytatott és ő készítette el Jászberény központjának parkosítását.

A második előadást *Inokai Balázs* *Országászló átadás 1942. és 2015.*

címmel tartotta meg. Ismertette mindkét erdélyi átadási ünnepséget és azok előzményeit. Kitért az OEE és a MEVME szerepére. Videón bemutatta a meghatározó országászló-átadást Erdélyben, 2015 őszén. Az előadás végén felhívta a figyelmet a második világháború erdész résztvevőinek a hősiességére és hősi halottaira.

A szakosztályügyek program keretében *Oroszi Sándor* elnök ismertette az OEE 150 éves jubileumi emlékévi eseményeit. Az ennek keretében tervezett előadásokat is rögzítették. Az előadásokhoz és a programhoz *Holdampf Gyula*, *Rakonczay Zoltán*, *Köveskúti György*, *dr. Király Pál*, *dr. Sárvári János*, *Puskás Pál* és *Apátóczy István*, illetve a jelen cikk szerzője szólott hozzá, illetve tett javaslatokat.

Szöveg és kép:
Szakács László

A folyamatos erdőborítás gyakorlata Sárvár környékén

A Szombathelyi Erdészeti Zrt. és az OEE Szombathelyi Helyi Csoportja 2015. november 6-ára szervezett tapasztalatcserét a Sárvári Erdészeti Igazgatóság területére a folyamatos erdőborítás felé vezető erdőkezelés eddigi gyakorlati tapasztalatainak a bemutatására.

Reggel a vépi erdő kavicsos üzemi útján találkoztunk. Elsőként *Bakó Csaba*, a helyi csoport elnöke köszöntötte az érdeklődő tagtársakat és munkatársakat, külön a zalai kollégákat. Örömet fejezte ki, hogy a téma iránt egyre nagyobb az érdeklődés (előzetesen több mint 50 fő jelezte részvételi szándékát). Röviden ismertette Vas megye, valamint a Szombathelyi Erdészeti Zrt. erdeinek üzem módok szerinti megoszlását.

A házigazdák nevében *Monostori Miklós* erdőészeti igazgató üdvözölte a jelenlévőket, majd bemutatta a Sárvári Igazgatóságot. A 2010-től érvényben lévő erdőtervben már 1250 hektár átalakító üzem módú erdőt terveztek. Az igazgatóság 5 éve kezdte az első átalakító üzem módú erdőkezelést, melynek eddigi eredményeit az erdőészeti hatóság szakembereivel értékelték. Ahol szépen alakul az átalakítás és szükséges további beavatkozás, ott újabb fahasználati lehetőséget terveztek, ahol pedig

velése során kell kialakítani a folyamatos erdőborításra jellemző változatos kor- és állományszerkezetet. Fiatalabb állományoknál a tisztításon, gyéritéseken, végül szálalóvágásokon keresztül közelíthetjük meg a szálalóerdőhöz hasonló állapotot, ahonnan már csak egy lépés a szálalás.

Szikrázó napsütésben sétáltunk be a rozsdabarna avarral borított nyiladékon a Vép 23 A és 24 A erdőrészekhez, ahol a közepes termőhelyen lévő, jelenleg 72 és 79 éves cseresekben az első – átalakító üzem módúknak megfelelő – csoportos jellegű növedékfokozó gyérités eredményeit tekintettük meg. *Balogh Csaba* bevezetőjében elmondta, hogy a vépi átalakító tömb középkorú cseres részleteiben a cserre és gyertyánra alapozott tűzifatermelés a cél. Véleménye szerint az értékes faanyagot létrehozó tölgyesek kezelésére korlátozottan alkalmas az átalakító üzem módú. Később ismertette az erdőtervi leíró lap szöveges megjegyzésében szereplő előírást, amely szerint az első gyérités során elsősorban a lékek kialakítása a feladat, hektáronként 1-3 db 2-400 m²-es léket kell kialakítani (különböző méretben és eloszlásban, de a lékek közti távolság minimum 1,5 fahossz). A második gyérités alkalmával a már meglévő újulatcsoportok felett a lékek tovább növelhetők, de szükség esetén hektáronként további 1-2 kisebb (100-200 m²) lék is kialakítható. A lékekben cserjeirtás szükséges, a gyertyánt kell visszaszorítani. A köztes állományban csoportos gyérités végzendő. A következő erdőtervezéskor ezek az erdőrészek szálalóvágás előírást fognak kapni.

A gyérités jelölése az előírásoknak megfelelően történt 2011-ben és 2012-ben, a meglévő, korábbi makktermésből származó újulatra alakították ki a lékeket. *Barancsi Zoltán* kerületvezető erdőész elmondása szerint a megtekintett erdőrészekben a fahasználatok óta nem végeztek ápolási tevékenységet. A szakmai napra való tekintettel néhány lékből kivágták a gyertyánarjakat, magoncokat, ezáltal könnyen megláthattuk az átlagosan 20-50 centiméter magasságú cser újulatot.

Az ápolás kapcsán kérdésként felmerült, hogy szükséges-e a lékek teljes ápolása, mert így tálcán kínáljuk a vadnak a csemetéket. A következőkben a hallottakkal, látottakkal kapcsolatban közlöm *Dénes Károlynak*, a Vasvári Erdészeti Igazgatóság főerdészének, a Pro Silva Hungaria alelnökének véleményét: „Az erdőtervezőnek a törvény szerint lehetősége van a következő erdőtervezésnél szálalóvágást előírni, de ennek

kezelhetetlenné vált a gyom, gyertyán, akác, esetleg bálványfa konkurenciája, módosították az erdőrészek üzem módját.

Az igazgató után *Horváth Gábor*, a helyi csoport titkára röviden ismertette a szakmai nap programját, menetrendjét, majd átadta a szót a tapasztalatcsere főszervezőjének, *Balogh Csabának*. A Vas Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási Főosztály osztályvezetője elmondta, hogy a Sárvári Igazgatóságon a gazdálkodó javaslatára a településekhez közeli, a turisták által sűrűbben látogatott, továbbá a valamilyen természeti, kulturális értéket magában foglaló erdőkben történt átalakító üzem módú tervezése. Mivel az erdőészeti területen nincs védett terület, nem indokolt az átalakító tömbök növelése, újabbak kijelölése. Megemlítette, hogy átalakító üzem módúban bármelyik használati mód tervezhető a korábban vágásos üzem módúban kezelt erdők folyamatos erdőborításba történő átvezetéséhez. Tarvágás, felújítóvágás az idős állományok esetén indokolt, majd az utódállomány ne-

több bátránya van az átalakító üzemmódboz képest: felhívási kötelezettség keletkezik, 10% elegyességet kell létrehozni, elindul az erdőfelújítás ideje, jelentős költség keletkezik. Cél a szálalóerdő, a szálaló szerkezet kialakítása. Véleményem szerint nem változtatnám meg az átalakító üzemmódot, folytatnám az erdő további átalakítását. Kétszer (5 évenként) lékek közti gyérítést hajtanék végre a felső szintben, a második koronaszint kémélésével. Az állományban jelentős számban jelen lévő szép alakú kocsányos tölgy törzsek megsegítésével kívánom elérni, hogy a tölgy is teremjen, így az elegyesség természetesen jöhet létre. A lékeket nem bővíteném, a felső szintből bejutó oldalfény biztosítaná az újulat további fejlődését. A

jó alakú, szép kocsányos és kocsánytalan tölgy törzseket külön megjelölném, ezek lehetnek a később kialakítandó lékek kiindulópontjai, illetve ezek tudnának idővel értékes, jó minőségű rönköket adni a gazdálkodó számára. A terület feltárnám 40 méterenként közelítőnyom-bálózattal. Ez a jövőben állandó lenne, lehetőség nyílna modern fakitermelő eszközökkel (pl. barveszter) a kéméletes munkákra.”

Átutóztunk a következő helyszínre, ahol egyik erdőrészletben a gazdálkodó, a másikban az ERTI kutatói által kialakított lékeket tekinthettünk meg. Mindkét részletben szépen fejlődő cser újulatcsoportokat figyelhettünk meg. A Vép 33 C-ben szálalóvágás keretében nagyobb méretű (500-1000 m²) lékek létrehozását írta elő az erdőterv, amelynek következtében helyenként elszaporodott a gyertyán és a szeder.

A NAIK ERTI nevében Kámpel József, valamint Kollár Tamás tudományos segédmunkatársak közönlötték az érdeklődőket, ismertették kutatásaikat a témakörben. A Vép 32 D erdőrészletről elmondták, hogy 2010-ben véletlenszerűen kiválasztott helyeken, négy különböző tájolásban elhelyezve, három ismétlésben, kisméretű lékeket jelöltek ki. A fahasználati előírás növedékfokozó gyérítés volt. A meglátogatott erdőrészletben a korábbi makktermések következtében már a lékek kialakítását megelőzően is nagyszámú volt az újulat.

Más erdőrészletben, ahol azonos kísérleti infrastruktúrát alakítottak ki, a véletlenszerű kiválasztás miatt olyan helyen is nyitottak léket, ahol nem volt jelen újulat. Több erdőrészletben a lékek magbeszóródását és felújulását vizsgálva megállapították, hogy ha a léknyitáskor nincs jelen megfelelő mennyiségben a kívánt újulat, a gyomosodás, valamint a gyorsan fejlődő sarjak, nemkívánatos elegyfák és cserjefajok miatt később nehezebben tud megjelenni.

Viszont a lék szélén álló fák alatt folyamatos a szaporítóanyag utánpótlása. Tapasztalataik szerint kiemelten fontos le-

het a léknyitások előkészítése és a lék helyének az újulat figyelembevételével történő megválasztása. Az újulat-felvételek során megállapították, hogy a lék közepe felé az idő múlásával egyre kevesebb lesz a csemetes szám, a lék szélén viszont növekszik a folyamatos magbeszóródásnak köszönhetően. Az újulat mérete – Szappanos András korábbi kutatásaival megegyezően – az anyaállomány gyökérzetének elszívó hatása miatt a lék szélétől a közepe felé növekszik. A talajnedvesség is nő a lék közepe felé, ez is hozzájárul a kúpforma kialakulásához. A lékekben a többletfény és -hő hatására gyorsabb a tápanyagok feltáródása is.

A lékeket övező kísérleti parcellák (50x50m) faállományát Field-Map terepi adatrögzítő segítségével térképezték fel, így a léknyitások hatásait faegyedszinten képesek nyomon követni. Méréseik igazolták, hogy a lékszéli fák nagyobb növedéket tudnak produkálni a köztes állományban lévőkhöz képest, továbbá a lék szélén lévő egyedek koronájának jobb fejlődése növeli a magtermést, de ehhez legalább két-három évnél el kell telnie.

A vad által az újulatban okozott károsítás nem volt számottevő, az elegyes lékekben inkább a magas kőrös, gyertyán elegyet fogyasztották. A 2011. tavaszi lékvágások óta mindössze egy alkalommal (2015) vágták le a gyertyán- és csersarjakat. A szerencsés körülmények közötti léknyitás hatása a jó újulattal rendelkező lékek közepén a 3 méter magasságú cseregyedeken mutatkozik meg. A szemben lévő Vép 33 C részletben az ugyanabban az évben történt fahasználat óta szintén tavaly történt először ápolás, az újulat magassága a lék közepén 1 méter körüli. Ebben az állományban jóval erősebb a gyertyán alsószint, ezért is lehet több gyertyánsarj és magonc, amik visszavethetik a cser fejlődését.

A vépi erdőtömb csereseinek megtekintése után a Farkaserdő felé vettük az irányt. Az erdőtömb északi, Rózsáskertnek nevezett részén közjóléti létesítményeket hozott létre a Szombathelyi Erdészeti Zrt. Balogh Csaba ismertette az átalakító tömb tervezésének folyamatát.

Ezen a részen a közjóléti szolgáltatások miatt az üzemi út mellett húzódó erdőrészleteket átalakító üzemmódban tervezték és parkerdő elsődleges rendeltetést kaptak. A Bejcgertyános 4 F egy keskeny erdőrészlet, amelyben a kocsánytalan tölgy a főfafaj, bükk és cser eleggyel. Nyugatról végvágott erdőrészletek határolják. 2010-ben szálalóvágás történt benne, azóta két alkalommal volt ápolás a lékekben. Itt a szegélyhatás miatt szépen fejlődő kocsánytalan tölgy, bükk újulatot tekintettük meg. Az üzemi út túloldalán már nem ilyen kedvező a kép. A Bejcgertyános 5 E kocsánytalan tölgyes-cseres állományában korábban kiszáradt a gyertyán alsószint, melynek következtében az erdő foltokban megnyílt, a képe egy csoportos-foltos szálalóvágáshoz hasonló lett. 2013-ban szálalóvágás történt a részletben, melynek hatására a korábban meglévő gyertyán és mezei juhar újulat erőre kapott, esélyt sem adva a tölgynek. Az átalakító üzemmódú erdők öt éves felülvizsgálata során a 7,30 hektáros erdőrészletet megosztották. A keleti része visszakerült vágásos üzemmódba, míg a nyugati része, amely magában foglalja a közjóléti létesítményeket, parkerdő céllal szálalás előírást kapott. Ebben az esetben az utánpótlás-állományban minden hazai lombos fafaj elfogadható, még a gyertyán is.

A csodálatosan színes őszi erdőben pár száz métert autózva értük el következő helyszínünket, ahol 120-130 éves kocsánytalan tölgyesek szálalóvágással történő átalakításának a kezdeti eredményeit figyelhettük meg.

Horváth István kerületvezető erdész beszélt az elvégzett munkákról. A Bejczygyertyános 10 D-ben 2011-ben szép újulatcsoportokra bontva végezték el a szálalóvágást. Azóta kétszer ápolták meg a lékeket, vágták le a gyertyánt és a tuskósarjakat. Az erdőterv szöveges megjegyzése szerint, a gyertyán foltszerűen elfogadható ott, ahol a fahasználat előtt 3-4 méter magas újulatscsoport volt belőle. A kontrasztot szépen láthatuk az egyik lékben. A lék szélén lévő sűrű gyertyán foltban semmi más fafaj nem maradt meg, viszont a lék folyamatosan ápolat részén szépen fejlődik a tölgy újulat.

Átsétáltunk a 7 C részletbe, ahol azt tudhattuk meg, hogy 2011-ben az őszi fakitermelés előtt módosítani kellett a korábbi jelölésen, mivel az idős állomány alatt lévő cérnávkony tölgy újulat a nyáron a lisztharmat károsítása miatt teljesen elpusztult. Ezért a lékekben meghagytak néhány nagy koronával rendelkező fát, amelyek alatt láthatunk az 1-2 éves újulatot, valamint az idei makktermést. Az erdőrészletben 2011 óta egyszer ápolták a lékeket. A 11 F erdőrészletben egy gyönyörű kocsánytalan tölgy újulatkúpot figyelhettünk meg, amelynek közepén már a 2 métert is meghaladták az egyedek. A 2011-ben történt szálalóvágás során 1000-1500 m² nagyságú lékeket nyitottak az újulatfoltok felett. A léket egy alkalommal ápolták, mivel a gyertyán újulat nem volt számottevő. A magas egyedszámnak és az egyedek nagy méretének köszönhetően a tölgy újulat érdekében több ápolás már nem szükséges. A nagy egyedszám és a megfelelő fény mennyiség

hatására történő akadálytalan növekedés következtében a vad károsítása nem okozott gondot. 2016-ban a lékek óvatos bővítésével folytatják a szálalóvágást, hogy a lékek szélén lévő újulat is akadálytalanul fejlődhesen.

Utolsó programpontként a Káld-hidegkúti vadászház mellett található „Őserdőnek” nevezett 1,21 hektáros Káld 15 B erdőrészletet tekintettük meg, amelyet a Farkas-erdő régi képenek emlékeként hagytak meg a bajor erdészek az 1800-as évek végén. A részlet azonban mára egy vágásos erdő képét mutatja. A több mint 140 éve nem kezelt erdőben a 245 éves, legelőerdőből visszamaradt, alacsony törzsű, ágas-bogas tölgyek alatt felferődött a gyertyán, aminek következtében a nyír, boróka, fagyal lassan eltűnik az erdőrészletből.

A nap zárásaként a Szombathelyi Erdészeti Zrt. jóvoltából egy finom ebéd mellett megbeszélhettük a tapasztalatainkat, megoszthattuk véleményünket egymással.

A Szombathelyi Helyi Csoport nevében köszönjük a házigazda Sárvári Erdészeti Igazgatóság munkatársainak a program megszervezését, Balogh Csaba tagtársunknak a folyamatos erdőborítás témakörében töretlen lelkesedéssel végzett ismeretterjesztő tevékenységét, valamint az ERTI munkatársainak, hogy megosztották velünk kutatásaik eddigi eredményét.

Szöveg: **Horváth Gábor**
titkár, OEE Szombathelyi HCS
Fényképek: **Hunyadi Géza**

Talajtanos szakmai nap a Hanságban

A Kisalföldi Erdőgazdaság Zrt. és az Országos Erdészeti Egyesület Győri Erdőgazdasági Helyi Csoportja Talajtanos Szakmai Napot szervezett 2015. november 12-én a Hanságban.

A Talajok Nemzetközi Éve alkalmából rendezett programon társaságunk szakemberein kívül a NÉBIH (erdészeti hatóság) és a Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság képviselői is részt vettek. Meghívott terepi „előadónk” *dr. Kovács Gábor* egyetemi docens volt, a Nyugat-magyarországi Egyetemről, aki nemcsak a katedrán, hanem a mindennapi gyakorlat földszagú, gumicsizmás valóságában is képes nagyszerűen közvetíteni a termőhely-ismeretani tudnivalókat.

A rendezvényen részt vett *Balsay Endre* nyugalmazott erdészeti igazgató is, aki a Hanság múltjának nagy ismerője (a *Fejezetek a Kapuvár környéki erdők történetéből* című könyv szerzője). Az általa elmondottakon keresztül pillanatfelvételek helyett évtizedes folyamatokat ismerhettünk meg az

egy-egy helyszíneken. Bedő-díjas kollégánk egy 1934-es, Esterházy-uradalomból származó üzemtervet is magával hozott, ami a távolabbi múltba engedett bepillantást.

A talajokat állandó külső tényezőnek szokás tekinteni, és ez emberi léptékkal mérve általában így is van, de a tőzeges talajok esetében néhány évtized alatt is jelentős változások mehetnek végbe. A Hanságban ma is zajlanak ilyen folyamatok – sajnos többnyire kedvezőtlen irányban.

Az elmúlt 60 évben a tőzegréteg vastagsága évente fél centiméterrel csökkent a térségben. Ennek megfelelően a talajvízszint ugyanilyen ütemben kerül közelebb a felszínhez, ami egyes helyeken már nagyon komoly problémát okoz a fajjaválasztásban. A tapasztalatok szerint a nemes nyárok viselik a legjobban a tartós elöntést (ráadásul intenzív anyagcseréjükkel nagyban elősegítik a vízszint csökkenését), szemben a természetvédelem által favorizált égerrel.

Egyes területeken a mélyforgatás mesterséges talajokat hoz létre, felszínre kerül a meszes, dunai kavicsos alapközet, alatta található egy vékony tőzeges, kotus réteg. Ahol az eredeti termőréteg túlzottan elvékonyodott, ott a mélyforgatással lehet valamelyest javítani a talaj szerkezetén. A vízfolyások közelében talajkombinációk is előfordulnak, például a Répce öntésterületén az eredeti tőzeges, kotus láptalajon a rendszeres elárasztás komoly hordalékréteggel gazdagította a felszínt, így itt ma már az öntéstalaj jelleg a meghatározó.

A nap során hat állomáshelyet látogattunk meg, hat talajszelvény-gödört elemeztünk. Az időjárás kedvező volt, május időzárás napsütés kényeztette a résztvevőket. A programot a házigazda Kapuvári Erdészeti jóvoltából ízletes ebéd zárta a Rókatói Vadászházban.

Iványi Ákos
titkár, OEE Győri Erdőgazdasági HCS

A Kiskunságban jártak a Szeniorok

Tavaly október közepén a kiskunsági erdészek vendége volt az OEE Szeniorok és Tiszteletbeli Tagok Tanácsa. A 16 fős csoportot Kecskemét pályaudvarán Koczka Zoltán, a KEFAG Zrt. vezérigazgató-helyettese, a Kecskeméti Helyi Csoport titkára várta, és kalauzolta az erdőgazdaság József Attila utcai, elegáns székházába.

Sulyok Ferenc, a KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt. vezérigazgatója, a helyi csoport elnöke, Szabó János nyugalmazott műszaki osztályvezető és Bognár Gábor nyugalmazott erdőfelügyelő, a helyi csoport korábbi titkára fogadta a vendégeket.

Vezérigazgató „bátor” indítványára minden jelenlévő bemutatkozott. Szeniorokról lévén szó – a megélt, ledolgozott évek számával egyenes arányban vannak az élmények, az életút adatai – a bemutatkozás jócskán elhúzódott, de kedves színfoltja lett és meghatározta az egész tanulmányút alaphangulatát.

Ezt követően a vezérigazgató rövid előadásban bemutatta az erdőgazdaság vagyongazdálkodásában lévő 56 000 hektár erdőt, s a főbb tevékenységi köröket. Évente 18-20 millió csemetét termelnek; 1200-1300 hektár az évi erdőfelújítás területe; 180-200 000 köbméter fa-tömeget termelnek évente; mintegy 1 millió raklapot gyártanak, 400-450 főt foglalkoztatnak és az éves árbevételük 5,8 milliárd forint. A legnagyobb raklapgyártók az országban. Két sajátoságra figyelhettünk fel a beszámolóban: az átalakulások idején a társaság nem vált meg gépparkjától és a faipart sem építette le. Az idő őket igazolta!

Ezt követően a KEFAG Zrt. Juniperus Park Hoteljében ebédeltünk, majd Bekőné Polner Katalin erdészeti igazgató mutatta be a 25 éves Juniperus Parkerdeszetet. Kecskeméten 40 hektáron, Szombathelyen 20 hektáron nevelik a mintegy 500 díszcserjefajtát, több mint 100 fenyőféléket és közel 100-féle díszfát, de árudájukban értékesítenek gyümölcsfákat, évelő és egynyári növényeket is. Az első öt dísznövénytermesztő cég között vannak az országban, de az államiak közül az elsők. 2015-ben több mint 900 000 konténeres és földlabdás növényt termeltek és csak 1-2 százalék volt a selejt. A 4000 négyzetméteres kecskeméti árudában gyönyörű rendben sorakoznak az eladásra váró növények, amelyek egy ré-

szét, például a mediterrán anyagot Itáliából vásárolják.

Forgalmuk 60 százaléka hazai értékesítés, az export többnyire Romániába, Ausztriába, Bulgáriába, Szlovákiába, Szlovéniába, Olaszországba irányul. A szolgáltatási munkákat (parképítés) a központ szervezi, büszkék a kecskeméti Fő tér és a budapesti Kossuth tér parkosítására. Kedves gesztus volt, hogy az igazgatónő nagy szeretettel emlékezett meg elődjéről, az első 20 évet levelező-lő Szűcs Dezsőről.

A következő helyszínen már várt bennünket Madácsi Sándor erdészeti igazgató az Észak-Kiskunsági Erdészet vezetője, aki a széles körű oktatási és közjóléti feladataikkal ismertette meg társaságot. Az oktatás a Makovecz Iroda által tervezett és 2003 óta vendégeket fogadó Vackor Vár Erdészeti Erdei Iskolában, az erdészeti erdei iskola mozgalom fellegvárában zajlik. A nyitás óta mintegy 62 000 fő látogatta meg az ország legismertebb, Hetényegyházán a Nyíri erdőben, a Duna–Tisza köze egyik legszebb homokpusztai tölgyes ligeterdejében lévő, 44 férőhelyes, egy- és többnapos programokat kínáló intézményt. A fő cél elősegíteni a látogatók erdőbarát, környezettudatos magatartásának, szemléletének kialakulását, fejlődését. A programok többsége az erdőben és a társaság kezelésében lévő arborétumban zajlik, ahol bemutatják az erdei életközösséget és az erdészek tevékenységét. Nagy hangsúlyt kap a természetvédelem, a tartamos (fenntartható) erdőgazdálkodás, az erdő növény- és állatvilágának bemutatása. Az 1848 méter (nem véletlen!) hosszú tan-

ösvényen tájékoztató táblái segítik az ismeretszerzést. Az 1000 hektáros Nyíri erdőből 26 hektár szolgálja az ismeretterjesztést. Az épület falait, akárcsak a Juniperus Park Hotelét, a bugaci alkotótáborban készült remekművek díszítik.

A Nyíri Parkerdő ad otthont az 1848–49-es forradalom és szabadságharc emlékhelyének és gyűjteményének. A gyűjteményt Szulyovszky László erdész hozta létre, aki hosszú éveken keresztül március 15-én és október 6-án megemlékezéseket szervezett, amelyek végül már több ezren vettek részt.

A következő állomásunk a 62 hektáros Kecskeméti Arborétum volt, ahol dr. Göbölös Antal nyugalmazott erdőfelügyelőségi igazgató, az arborétum egyik megálmodója és Sipos Istvánné Mónika erdőmérnök, az arborétum vezetője kalauzolt bennünket.

Göbölös kolléga szenvedélyesen mesélte el a kezdeteket, a terület megszerzését, a tervezési időszakot, a pénzügyi források előteremtését. Mindez 10 évet (1976–86) vett igénybe, de megértte, mert az erdészek által kezdeményezett, majd kivitelezett arborétum ma a város büszkesége, és az ismeretterjesztés, a kutatás, a szabadtéri felüdülés, a környezetvédelem céljait szolgálja. Az arborétumot évente 60-70 ezren keresik fel. Három fő részre osztható: véderdősáv, gyűjteményes rész és a tölgygyűjtemény. A 25 hektáros gyűjteményes rész 14 ösvényen végigsétálva mintegy 900-féle fát, cserjét fedezhetünk fel, amelyek elhelyezésére morfológiai jellemzőik, rendszertani besorolásuk, igényeik és származási helyük figyelembevételével került sor (atlantikus, balkáni,

pannóniai ösvény). Ezt a részt véderdő övezi, amely kedvező mikroklímát teremt és egyben bemutatja az Alföld főbb erdőállomány-típusait. Az arborétum legfiatalabb része a 16 hektáros tölggyűjtemény, amely a hazai és egyes külhoni, száraz viszonyokat elviselő tölggtípusokat mutatja be.

Ezt követően nagyot „ugrottunk” és a Bugaci Erdészet igazgatója, *Fodor Mihály* fogadott bennünket. A nap vacsora előtti utolsó programjaként az erdészet kezelésében lévő Alföldfásítási Múzeumot tekintettük meg.

Mária Terézia és II. József rendelkezésére a homok megkötése céljából fásítást kezdtek. 1807-ben már törvény rendelkezett a futóhomok megkötéséről, melynek a szőlő- és gyümölcsstelepités mellett a fásítás a legeredményesebb módja. 1923-ban Alföld-fásítási törvény született. A II. világháború utáni változások kedveztek az erdőtelepítésnek és országosan 600 ezer hektár új erdőt eredményeztek. E munka elismeréseként avathatták fel az erdészek az *Egy millióodik hektár erdősítés* emlékművét, éppen Kecskeméten 1975-ben.

E gigászi erdőtelepítési munka emlékhelye a bugaci Alföldfásítási Múzeum. A múzeum 1984. augusztus 5-én, az OEE Vándorgyűlése alkalmából nyílt meg. A szépen gondozott parkban álló múzeum (hajdan csemetekert volt a helyén) kiállítása bemutatja az erdőtelepítés szakma- és jogtörténeti dokumentumait, tárgyi emlékeit, a kapcsolódó levéltári anyagokat és szakkiadványokat. A látogató a fásítási módszerek mellett megismerheti az egykori munkagépeket, szerszámokat, az alföldi erdők klíma- és talajtenyezőit, jellegzetes élővilágát. A kiállítás emléket állít az Alföld-fásításban alkotó szerepet vállaló erdészeknek és kutatóknak is.

A második napot a fafeldolgozó üzemben kezdtük, ahol *Szanyó Béla* üzemvezető tájékoztartott bennünket. 28 ezer köbmétert dolgoz fel a fűrész- és raklapgyártó üzem (60% saját, 40% felvásárolt alapanyagot). A társerdészetektől piaci áron veszik át az anyagot. Csak rövidfát tudnak feldolgozni, zömmel erdei fenyőt, feketefenyőt és hazai nyárfákat.

A fejlesztéseket négy lépésben valósították meg: 1. korszerű porelszívó rendszer kiépítése (30%-kal nőtt a fűrészpor-értékesítés); 2. sorozatvágók beállítása (10%-kal több alapanyagot

vágnak fel); 3. két szárítókamra és új kazánmű létesítése; 4. szögezési technológiaváltás (270-300 ezer db lett a gyártási kapacitás).

Az üzem éves árbevétele 650 millió forint, zömmel hazai piacra, kisebb részben Szlovákiába szállítanak. A fűrészpor lakossági és erdművi felhasználású, míg a szelanyag aprítékként értékesül, vagy lakossági felhasználásra kerül. 47 főt foglalkoztat az üzem, fluktuáció nincs.

Az üzemlátogatás után a Műszaki Erdészet vezetőjével, *Szabó Péterrel* találkoztunk. Szállítási, erdművelési, ezen belül jelentős tuskókiemelő kapacitással rendelkeznek. A kapacitás meghatározó részét a társaság köti le, a szabad kapacitással külső megbízásokat teljesítenek. A fő tevékenység a faanyagszállítás a termelés helyszínéről a fűrészüzemekbe, vasúti rakodókra, illetve egyéb megrendelőkhöz. Külföldre is szállítanak (Ausztria, Szlovákia). Az erdművelési géppark évi 6-700 hektár mesterséges erdőfelújítás elvégzésére alkalmas. Külön tett említést a tuskókiemelő kapacitásról, mert ma már a tuskók összetolása ritkább, egyre nő a tuskók hasznosítása, elsősorban az aprítása.

E „villámtalálkozás” után a bugaci Polgármesteri Hivatalba mentünk, ahol a harmadik ciklusát töltő *Szabó László* polgármester tartott előadást Bugac térsége fejlesztési lehetőségeiről. Bugac Pétermonostora, Árpád-kori

bazilika különösen jelentős szerepet játszott saját korában, bizonyítják ezt a 2010 és 2013 közötti és a ma is zajló régészeti feltárások folyamatosan előbukkanó, elképesztő értékű és gazdagságú leletei. Az itt előkerülő leletanyag teljes mértékben felülírja az Árpád-korról, annak fejlettségéről, gazdagságáról vallott korábbi tudásunkat. Az Aranymonostor-Pétermonostornak a bemutatására dolgozott ki az önkor-

mányzat egy projektet 4,2 milliárd forint összeggel.

Az utolsó terepi programunk a bugac-alsómonostori csemetekert meglátogatása volt. A 10 hektáros kertben lombos anyagot (A, FNY, NNY és cserjék) termelnek. Még van két kisebb kertjük, tájékoztató *Zsidó Gábor* csemetekert-vezető, ahol fenyőket termesztnek.

Nagy gondjuk, hogy 3-4 éve nem tudnak itthon csíráképes fenyőmagot venni. SZNY-at nehezen tudnak nevelni, ezért magántermelőktől vásárolják. A csemetekertben mind a kézi, mind a gépi munkákat közfoglalkoztatottak végzik.

A terepi program után a bugaci Oktatási Kabinetben *dr. Bárány Gábor* erdműmérnök, erdőgazdálkodási osztályvezető *Biomassza célú alapanyag feldolgozás a KEFAG Zrt. gazdálkodásában* című előadását hallgattuk meg. Az alföldi erdőgazdálkodásban a tuskó sorok sok gondot okoznak (kb. 8 százalékos a területvesztés, a humuszréteg zömmel ide kerül, a bolygatott felszín az invazív fajok melegágya). A hátrányokat ki kell (kellene) küszöbölni. Ezért a vágástéri gallyakat aprítani kell (ezek főként fenyőgallyak mert a lombos anyagot a lakosság összeszedi). A fenyőgallyakat géppel összetolják vagy kézi erővel összegyűjtik és aprítják. Ezt követi a tuskófeldolgozás (elsősorban fenyő): a kiemelés, előkészítés (a homok kihullik), szeletelés, rostálás, aprítás. A jelenlegi technika alkalmas a műveletek elvégzésére. Évente 10-15 000 atrotonna ilyen aprítékot készít az erdőgazdaság (1,5 atrotonna=1 tonna tömör fa).

A biomassza-hasznosítás fontos feltétele a helyi erő- és fűtőművek megléte. A Zrt. működési területén, Jánoshalmán kettő, Bugacon egy 850 MW-os, a Vaccor Várban két 80 KW-os kazán működik.

A nap végén örömmel nyugtáztunk, hogy ilyen jól szervezett, változatos, minden tervezett pontjában megvalósult tanulmányúton

már régen vehettünk részt. Köszönjük a sok kedves kollégának, hogy időt és energiát fordított ránk. Külön kiemelem *Koczka Zoltán* titkár munkáját, aki a program megtervezésében, megszervezésében és miután végig velünk tartott, a lebonyolításában „oroszlánrészt” vállalt. Köszönet érte! Köszönjük a baráti fogadtatást és a gálans vendéglátást!

Dr. Szikra Dezső
SZTTT titkár

Fákra utaló településnevek a Kárpát-medencében

Jelen írás legfőbb forrása Kiss Lajos *Földrajzi nevek etimológiai szótára* (Bp., Akadémiai Kiadó, 1988.), amelynek a témára vonatkozó teljes anyagát feldolgozza. Számba veszi mindazokat a régi (1918 előtti) Magyarországon létező településnév-típusokat, amelyek fákkal függhetnek össze: ha esetleg több értelmezés is lehetséges, akkor elsősorban a „fás” magyarázat felől értelmezve őket.

Bemutatja azokat a településneveket, amelyek a település környékén jellegzetes vagy jellemző fára, facsoportra utalnak, és azokat is, amelyek a mellett vagy rajta keresztül haladó, fára utaló nevű vízfolyás nevét vették át. Ha kicsit talán sűrű is a sok név a dolgozatban, reméljük a tő melletti erdészeket is kárpótolja érte a sok rácsodálkozás, amely a környezetükben használt nevek megértéséből fakadhat.

Egy falu vagy más lakott hely akkor kaphatta nevét egy-egy konkrét fáról, ha határának jellegzetessége vagy éppen ékessége volt egy-egy különleges (nagy) fa. Almafa, Háromfa, Nagyfá, Hétbükk, Héthárs települések neve ilyen fákra utalhat. A Hosszúpályihoz tartozó Messzelátó neve pedig olyan lecsonkult ágú fát idéz fel, amelyről a pásztor messzire elláthat az alföldi tájon.

Vannak egy-egy fafajnak a településhez közeli erdőben domináns jelenlétére utaló helyneveink is. Az egymagában, mindenféle képző nélkül álló fanév, például Berkenye vagy Jegenye is jelenthet egy abból a fajtól álló facsoportot, vagy olyan erdőrészletet, melyben az a faj uralkodó (volt). De a fanevek gyakran a valamivel való ellátottság kifejezését szolgáló -s-, -gy-, -ny vagy más képzővel szerepelnek a helységnevekben, mint Almás vagy Almágy nevében, amelyek ugyanúgy almáskertre utalhatnak, mint például az -alma, és az -almád(i) utótagú településnevek. Lickóvadamos nevében pedig (a mogyoró szláv neve után) a „vadalmás” szó rejtőzik. Agárd, Sióagárd stb. település nevében egy vadászkutya vagy egy fűzcserjékkel benőtt zátony jelentésű tájszó lehet. A szláv eredetű, erdeifenyő jelentésű bor, illetve búr szó van benne Bori, Borkút, Borcsány, Boró, Búrszentgyörgy, Kálnaborfő, illetve Zabar (za+bor = fenyves mögötti hely) nevében.

A bükkfa neve Bük(k)-, Bik(k)- és -bükkös(d) elő-, illetve utótagú településneveinkben szerepel, de Bicske ne-

ve is származhat a bükköcske jelentésű régi bikcse szóból. Bikal neve a Bikk + alj összetételből ered, míg Kisbékés neve egy Bükkös nevű patakról kapta a nevét. A fafaj román nevei lehetnek benne Facsád, illetve Bucsesd nevében; míg a német Boholc, és a szláv eredetű Abucsa, Bakóca, Bakonya, Bekölce, Bukova, Bukovec, Bukóc és Bakóna név is mind az adott falu körüli bükkösökre utal.

A parti, illetve kosárfonó fűz jelentésű cigle vagy cigolya tájszó neve van Cegléd, illetve Cikolasziget nevében. A rekettyefűz, illetve a kosárkötő vagy hamvas fűz régi magyar, illetve szlovák neve Rekettye(falva), Rekettyő és Rakolc nevében mutatható ki.

A cserfa neve – amit olykor a tölgyre vagy az égerre is ért(ett) a népnyelv, minthogy azokból is nyert cserzőlevet – többek között Csér, Cserdi, Cseri, Cserfalva és a többi Cser(hát)- előtagú falu, illetve Cered nevében található meg. A diófa neve a Dió(s/d)- elő- és utótagú településneveken kívül Gyenesdiás és – ki gondolná – Győd, Felgyógy, Algyógyfalu, sőt Gyugy nevében is ott rejtőzik; Oravicabánya, Rahó és Rohonc nevében pedig a diófa szláv neve van benne. Egres(d) neve nem a piszkére (köszmétére) utal, hanem éppen úgy az égerre, mint Egeres, Egri, Ezeres és a számos Eger- elő-, illetve -egregy-, -egres-, -egerszeg-, -egerbegy utótagú település neve. Alcina neve németül utal az égerfára, míg Stájerlakanina nevében az anina románul jelent égerfás helyet. Rajtuk kívül az Alacska, Holeska, Irsa, Olsva, Olcsva, Ósva, Ócsa, Ilosva, Isaszeg, Jolsva, Jósvafő, Jelsőc, Olysó, sőt Orsós helynevekben is az égerfa szláv neve rejlik. Eperjes, Eperjeske az eperfáról (vagy a földieperéről), Berkenyes, Berkenyéd, sőt Barkó a berkenyéről, míg Jegenyés a jegenyéről kapta nevét.

Fenyőfő, Fenyéd, Balatonfenyves nevét magyarázni sem kell, de például Brád nevében a fenyő román, míg a Ke-

lecsény- elő- és utótagú települések nevében a törpefenyő szláv neve lehet benne. Losonc nevében aztán egy feketefenyő jelentésű szláv, míg Cikmántoréban egy erdeifenyő jelentésű közép-felnémet szót találunk. Szihelne neve fiatal fenyvesre, míg a szintén szlovák eredetű Szmrecsán neve lucfenyves községére utal.

A fűzfa német nevére vezethető vissza Védeny és Vidombák; szláv megfelelőjére pedig a Verébász, Verbóc, Vitenc, Orbó, Obornak és Varbó(c/k) név, de fűzre utal a román eredetű Szolcsva is. Velük ellentétben Almásfűzitő, Balatonfűzfő, illetve a többi Fűz- vagy Fűzes- elő- és utótagú településnév nem szorul magyarázatra. Gyöngyös neve eredetileg olyan pataké volt, amely egy erdő(részlete)n folyt keresztül, amelyben sok volt a fagyöngy. Az ilyen nevű patak mellett települt falvakat, illetve várost később a patakról nevezték el. Később aztán a város vonzáskörzetének falvai is megkapták a Gyöngyös- előtagot.

Gertenyes vagy Gyertyámos neve éppen úgy a gyertyánra utal, mint Gyertyánkúté vagy Bejcggyertyánosé. Bennük a fafaj magyar, míg Garáb, Garbócbogdány, Garbolc, Grábóc és Grébicspuszta nevében a fa szláv neve őrződött meg. A gyertyán (vagy esetleg a bükk) oszmán-török nevére a Görgény- elő- és utótagú nevek utalhatnak.

Hárság, Hársány, Hásságy nevében a hárs neve rejlik, ahogy Némethásos, Somogyhárság vagy Zalaháshágy nevében is. A hársfa német nevét őrizhetik a Lendva- elő- és utótagú településnevek; illetve a hárs szláv neve rejlik a Lontó és a Lipica, Lipik, Lipovnok, -lipóc, Lippa stb. -féle helynevekben is. Hogy az iva régen a magyarban fűzfát vagy tiszafát jelentett-e, ma már nem lehet eldönteni, így Ivád falu nevében ez is – az is lehet; még valószínűbb viszont, hogy egy régi személynévből származik. Tiszolc neve viszont biztosan tiszafával benőtt helyre

utal, mégpedig szlovákul. Ma már nem lehet megállapítani azt sem, hogy Hirip vagy Magyarherepe, illetve Mórággy neve milyen fára utal, mert régen kihalt az a „herep”, illetve „mór” fanév, amelyekből a települések neve származhat.

Iharkút és Iharos(berény) nevében a juharfa nevének ihar változata van benne, ahogy talán Iborfia nevében is; a fafaj szláv neve pedig a Kelence, Kele nye, Klenóc településnevekben található meg. A Körös- vagy Körös- elő-, illetve utótagú településnevek mind a kőrisfa nevével köthetők össze; de a Jeszen(ce), Jeszenő(c), sőt Eszeny nevek is, amelyekben a kőris ősszláv nevét lehet kimutatni.

A -körtvélyes utótagú, illetve a Körtekapu név a körte magyar; míg Balogruszó, Hruszó, Hrustin, Nagyhorsótanya stb. neve a fafaj szlovák nevével kapcsolható össze. Sörkút német eredetű neve is eredetileg Birnbrunn, azaz Körtekút lehetett, de Bierbrunn lett belőle, amit már így lehetett magyarra fordítani. Magyalospusztá nevében a „magyal” a molyhos tölgy régi magyar nevére, míg a Makkos- előtagú települések vagy Máriamakk a tölgy- és a bükkfára is utalhat, hiszen mindkét fafaj makkot terem. A Meggyes- vagy Medgyes- elő- és utótagú településnevek nem szorulnak magyarázatra, érdekesség viszont, hogy Magyarmedves nevében is a meggy, nem pedig a medve szó volt benne eredetileg. A településnevek Visnye és Visnyó tagja a meggy szláv megfelelőjét takarja, míg a szintén szláv eredetű

Csermosnya és Csimhova falu neve a zselnicemeggyre utal.

A településnevek Mogyoró(s/d)-, Monyoró(s/d)-, Magyaró(s/d)-, Magyaros- és -magyarád tagja, sőt Monora is a mogyoróra utal. A szláv eredetű Lesnyek, Lest(in), Lestyén, Leszkovány, illetve a Lickó- és Lesence- elő-, meg utótagú településnevek szintúgy; de Kolozsvár Házsongárd nevű részének neve is eredhet a német Haselgarten, azaz mogyoróskert szóból.

A Nyár(ád)-, Nyár(a)s- előtagú, illetve a -nyárad utótagú településnevek a nyárfára magyarul utalnak; a fafaj szláv neve Oszkó és Oszikó, román neve pedig Sztrigyplop nevében van meg. Merisor (fiatal) almafácskát vagy vörös berkenyét, míg Nuksora neve hólyagfácskát jelent – szintén románul. A Nyír-, illetve -nyír(j)es(d) elő- és utótagú településnevek a nyírfára utalnak; a fafaj szláv neve pedig például Berzence, Börzönce, Berzenke, Berzevice, Berzseny, Brázova, Breznóbánya, Briznik, Iklódbördőce, Kisberezna, Nagyberezsnye, Nemesborzova és Rimabrézó nevében van meg.

Nemcsak a Som(ogy)- és Somos- elő-, illetve utótagú településnevekben, hanem Sümeg nevében is a somfa nevével találkozunk, hiszen a mély hangrendű szónak valaha egy magas hangrendű változata is volt; ráadásul a szláv Derencsény, Derenk, illetve a Szeben és a Szemenye településnevek is a somra utalnak. Az erdélyi tájszóként ma is élő, hárs jelentésű „száldob” fanév őrződött meg a Száldobos, Száldobágy és Szoldobágy településnevekben.

A szeder általában valószínűleg földi szeder és nem szederfa jelentésben került be a településnevekbe, viszont Szederes falu neve biztosan a szederfára utal, mert az 1800-as években a falu határában selyemhernyó-tenyésztés céljából eperfákat telepítettek, és erről a telepítvényről kapta nevét a falu. Szilád és a Szil(as)-, meg Szilágy- elő- és utótagú települések neve éppen úgy a szilfára utal, mint a szerb-horvát eredetű Beresztényé, a szlovén Ilmicé, az oszmán-török Karmacsé, a német Ruszté; vagy a magyar Szélkúté: utóbbi eredetileg ugyanis szintén Szilkút volt, csak az idők folyamán félrehallották-elírták a nevet.

A Szilvás- elő- és utótagú településneveken kívül például a Vasszilvágy és a Nagyszilva falunév is szilvafára utal. A szláv eredetű, fehér nyár jelentésű topolyafa neve például Topolya, Dédesapoclsány és Topolóka település nevébe került be.

A tölgy magyar neve csak három -tölgyes utótagú falu, illetve Töltészék nevében van meg, jóval több helységnevében szerepelnek a fafaj szláv nevei. A Dab-, Dob(ó)-, Domb(r)ó- és Dub- elő- meg utótagú nevek közül sok a tölgy ősszláv nevét őrzi, de a Haracsny, Harica, Heresznye és Herestény is szláv eredetű és tölgyesre utal; míg Kasztó (= Kast+au) németül jelent tölgyligetet.

Végezetül a vénic-szil neve található meg Alsóvenice, Vezend, Vönöck faluk, sőt Bencfahát határrész nevében is.

Vannak olyan megyék, járások, amelyekben nagyon sok az erdőre utaló szó a településnevekben; ezek jellemzően a dombosabb, illetve hegyvidéki területeken találhatók. Az alföldi részekben a fára utaló településnevek sokszor (vízfolyások nevéből vett) vízkedvelő fafajokra, illetve ültetett gyümölcsösökre utalnak. Mivel a magyarság településterülete kevés helyen érintkezik őshonos fenyőerdővel, az is látható, hogy a különféle fenyőfajokra utaló településnevek inkább idegen eredetűek.

Ha térképen ábrázolnánk a település- és más helyneveket (például hegyek, dombok, vizek neveit is), azok elhelyezkedéséből, sűrűsödési pontjaiból sok értékes növény- és szóföldrajzi következtetést lehetne levonni például az egyes fafajok egykori előfordulására, illetve azon nyelvek elhelyezkedésére, amelyekből a fa- vagy más növényfajok nevei a településnevekbe kerültek.

Kurcz Ádám István
doktorandusz, PPKÉ

JEGYZŐKÖNYV

az Országos Erdészeti Egyesület elnökségének
2015. november 4-én, 10.00-kor kezdődött üléséről

Az ülés helyszíne: Budapest, Erdészeti Információs Központ (1021 Bp. Buda-keszi út 91.)

Jelen vannak:

Elnökség: Zambó Péter elnök, Kiss László, Andrésiné dr. Ambrus Ildikó és Mocz András alelnökök, dr. Oroszi Sándor SZB elnök, Dobre-Kecsmár Csaba, Köveskúti Zoltán, Spingár Péter, Szabó Tibor és Szentpéteri Sándor régióképviselek (10 fő).

Tanácskozási joggal: Lomniczi Gergely főtitkár, Nagy László EL főszerkesztő, dr. Sárvári János, a Könyvtár öre, Pintér Eszter titkárságvezető

Kimentését kérte: Gencsi Zoltán régióképviselek, Bak Julianna EB elnök

Az ülést megnyitva Zambó Péter köszöntötte a megjelent elnökségi tagokat, meghívottakat. Megállapította, hogy az elnökség 10 fővel határozatképes. A jegyzőkönyv vezetésére Lomniczi Gergelyt, a hitelesítésre Spingár Pétert és Szentpéteri Sándort kérte fel. Fentieket, és az ismertett napirendet az elnökség egyhangúan elfogadta.

Az első napirendi pont keretében Zambó Péter elnök ismertette a Jubileumi Év tervezett eseményeit. Az elnökség megvitatta a jubileumi logó elkészítésének kérdéseit. A Bedő Albert-szobor készítés koordinálását Andrésiné Ambrus Ildikó alelnök végzi. Kiss László alelnök felügyeli a kálnoki temető rendezésével, és az egyes kiállításokkal kapcsolatos tevékenységeket. Köveskúti Zoltán régióképviselek fogja össze a helyi csoport és szakosztály programokat. Mocz András javasolta a soproni hallgatók bevonását az Egyesülethez kapcsolódó személynépek sírjainak gondozásába.

27./2015. (11. 04.) elnökségi határozat: Az Országos Erdészeti Egyesület 150 éves alapítási évfordulójának méltó megünneplésére az elnökség jubileumi évet hirdet 2015. december 9. és 2016. december 9. közötti időszakra. A jubileumi év központi programjai: nyitó küldöttgyűlés, Bedő Albert szobor avatás 2016. március 21-én, jubileumi Vándorgyűlés Erdélyben, 20. Erdők Hete, jubileumi évet záró ünnepi küldött-

gyűlés. A központi programok szervezése mellett az elnökség felhívja a helyi csoportokat és szakosztályokat helyi ünnepi programok megvalósítására.

A szavazáson jelen van 10 fő elnökségi tag. Szavazatok: 10 igen, 0 tartózkodás, 0 nem.

28./2015. (11. 04.) elnökségi határozat: Az elnökség a jubileumi év feladatainak koordinálására Szervező Bizottságot hoz létre, melynek tagjai: Zambó Péter, Kiss László, Andrésiné dr. Ambrus Ildikó, Bak Julianna, dr. Oroszi Sándor, Spingár Péter, Hoffmann András és Lomniczi Gergely.

A szavazáson jelen van 10 fő elnökségi tag. Szavazatok: 10 igen, 0 tartózkodás, 0 nem.

A második napirendi pontban dr. Oroszi Sándor ismertette a kiadásra előkészített egyesületi könyveket. Madas András emlékiratainak második kötete a jubileumi év nyitó rendezvényére, 2015. december elejére megjelenik. A jubileumi évben tervezett az Egyesület 150 éves történetét szemelvényekben bemutató *Fejezetek az Országos Erdészeti Egyesület történetéből* munkacímű kötet és az *Erdőgazdálkodás képes története 1867–1990* című, három kötetes album. A *Gyökerek és lombok* kiadásra váró kötetekinek megjelentetése a jubileum után javasolt, de a források rendelkezésre állása esetén a jubileumi évben is lehetséges.

Nagy László főszerkesztő beszámolt az Erdészeti Lapok jubileumi terveiről, melynek keretében kiemelt figyelmet kapnak az Egyesület történetével és az erdészettörténettel foglalkozó írások, az egyesülethez köthető személyek életútjának bemutatása. A Lapokban is megjelenik a jubileumi arculat, és 4-8 oldallal nő az egyes lapszámok terjedelme.

29./2015. (11. 04.) elnökségi határozat: Az Országos Erdészeti Egyesület a Jubileumi Év alkalmából a következő kiadványok megjelentetését tervezi: *Fejezetek az Országos Erdészeti Egyesület történetéből*, *Az erdőgazdálkodás képes története I-III. 1867–1990-ig*.

A szavazáson jelen van 10 fő elnökségi tag. Szavazatok: 10 igen, 0 tartózkodás, 0 nem.

A harmadik napirendi pontban Zambó Péter elnök ismertette Kiss János egyesületi tag Magán-erdőgazdálkodási Szakosztály alapítására irányuló kérését. A titkárság ellenőrzése alapján a szakosztály alapításához szükséges létszámot a kérvény igazolta. Egyöntetű véleményként fogalmazódott meg, hogy az Egyesületen belül szükséges a magán-erdőgazdálkodással foglalkozni. Mocz András felvetette a szakosztályok számának túlzott voltát, a csökkentés esetleges lehetőségét. Zambó Péter elnök egyetértve az elképzeléssel azt javasolta, hogy a szakosztályok helyzetével a jubileumi programok lezárása után foglalkozzon részletesen az elnökség.

30./2015. (11. 04.) elnökségi határozat: Az elnökség támogatja a Magán-erdőgazdálkodási Szakosztály megalakulását.

A szavazáson jelen van 10 fő elnökségi tag. Szavazatok: 10 igen, 0 tartózkodás, 0 nem.

A negyedik napirendi pontban Köveskúti Zoltán régióképviselek ismertette az Erdőmérnöki Kar dékánjának megkeresését, amiben a kar népszerűsítésében keresi az Egyesület partnerségét. Felvetődött a helyi csoportok segítségével az ország középiskolaiban a Karon folyó képzések népszerűsítésének lehetősége. Dobre-Kecsmár Csaba a képzést népszerűsítő egyéb elképzelésekről érdeklődött, javasolta, hogy a hallgatók jelenjenek meg az erdőgazdaságok által a nagyközségeknek szervezett rendezvényeken. Zambó Péter javasolta, hogy az FM támogatásával készülő erdészeti ismeretterjesztő filmsorozat egyik epizódja foglalkozzon az erdészsképzés bemutatásával.

31./2015. (11. 04.) elnökségi határozat: Az elnökség támogatja az Erdőmérnöki Kar és az Egyesület közötti együttműködést a karon folyó képzések népszerűsítésére, és Köveskúti Zoltánt bízza meg a részletek kidolgozásával.

A szavazáson jelen van 10 fő elnökségi tag. Szavazatok: 10 igen, 0 tartózkodás, 0 nem.

Az egyebek napirendi pontban Lomniczi Gergely ismertette a pénzügyi helyzetet a vezetői jelentés alapján. Zambó Péter elnök tájékoztatót a köztársasági

elnök november 16-án esedékes látogatásáról, amikor az Egyesület beszámol az S.O.S. – Bajban az erdő! program eredményeiről. Az UPS Magyarország mintegy 4 millió forintos támogatást nyújtott az erdészeti erdei iskola hálózat népszerűsítésére, amiből a minősített iskolák számára közös logó, holnap és kiadványok készülnek. Szentpéteri Sándor utánjár a Bedő-térkép digitalizálási lehetőségeinek. Az erdész panteonban szereplő személyek száma év végére eléri a 100 főt; a jubileum kapcsán meg kell szólintani a helyi csoportokat a sírhelyek és az emlékek gondozására. Szabó Tibor régióképviseelő szorgalmazta az FM választásának sürgetését az erdőörvény módosítási javaslat munkaanyagának nyilvánossá tételével kapcsolatban.

Az ülés végén Zambó Péter elnök megköszönte az elnökség munkáját és az elnökségi ülést bezárta.

kmf.

Zambó Péter
elnök

Lomniczi Gergely
jegyzőkönyvvezető

Hitelesítők:

Szentpéteri Sándor
régiónképviseelő

Spingár Péter
régiónképviseelő

A Kossuth téri tölgyfáról még egyszer

A „Kossuth téri tölgyfa története” c. cikkem az Erdészeti Lapok 2015. szeptemberi számában jelent meg. A cikk leírja egy fa történetét, ami a Földművelésügyi Minisztérium előtt áll. A fa egyike a kevés erdészeti emlékeknek a minisztérium környezetében.

Az Erdészeti Lapok 2016. januári számában az előbbi cikkel kapcsolatban „Helyesbítés helyett” címmel írást közöl. Szerzője több pontban részben jogos észrevételeket tesz, de ezen kívül és túlnyomórészt, az íráshoz egyáltalán nem köthető dolgokról ír. Ami viszont szokatlan, hogy személyeskedő hangnemet üt meg velem kapcsolatban.

A cikk stílusa és tartalma tőlem idegen, nem is kell reagálnom rá. Jelen esetben nem az a lényeg, hogy mi volt a hivatalvezető titulusa, hogy elírás miatt két jobb szárnya van a MÉM-nek, vagy hogy a szobor kaszája jobbra vagy balra áll-e. Ezek gyerekes kérdések. Ettől derék tölgyfánk még szépen elálldogál a téren. A lényeg az, hogy az Erdé-

szeti Lapokban ilyen jellegű cikknek van-e helye. Az Erdészeti Lapok tudomásom szerint egyesületi és szakmai fórum. Szakmai viták természetesen lehetnek és legyenek is. De a kritika álarca mögé bújó személyeskedő írások jobb, ha nem jelennek meg. A szerző elsődleges felelőssége pedig alapvető, főleg abban az esetben, amikor homályosan fogalmazva utal olyan dolgokra, aminek háttéréről a szakközösség 99 százalékának fogalma sincsen.

Mindezek ellenére én azt a kis fát továbbra is szeretni fogom, bárki ültette, bárki gondozta. A Népstadiont vagy a 6:3-at sem tagadjuk meg, holott tudjuk, hogy melyik korszakhoz köthetők. A dolog részemről be van fejezve. Megyek játszani az unokáimmal és elmesélem nekik, hogy áll egy fa a Kossuth téren, amit magyar erdészek ültettek valamikor a 20. század végén. És csupán ennyi, amit kedves kollégáim Nektek is el szerettem volna mesélni.

Gerely Ferenc
okl. erdőmérnök

Hagyományápoló Kiskunsági Szakestély

2015. november 20-án az OEE Kecskeméti Helyi Csoportja és az OMBKE Kecskeméti Helyi Szervezete immáron 17. alkalommal tartotta meg, ezúttal először Kecskeméten, a közös évzáró hagyományápoló szakestélyét.

A meghívást elfogadó erdész, bányász és kohász szakembereket a KEFAG Zrt. részéről *Sulyok Ferenc* vezérigazgató, a helyi csoport elnöke és *Koczka Zoltán* vezérigazgató-helyettes, a helyi csoport titkára fogadták.

A társasághoz ezúttal is csatlakoztak a Miskolci Gépészekért Alapítványt képviselő gépészmérnök kollégák. A résztvevők már délután hat órától gyülekeztek a helyszínen. A kellemes beszélgetés alatt – újdonságként – a kivevőn az elmúlt 10 év találkozóinak és közös rendezvényeinek fényképei futottak, melyeken nagyon sokan jó érzéssel ismerték fel magukat és emlékeztek a közös élményekre.

A selmeci hagyományokat éltető szakestély este hét óra után vette kezdetét,

melyen az egybegyűltek *Szűcs Imre alias Lenint* választották meg elnöknek, aki Major Domusnak *Koczka Zoltán alias Koceket* jelölte ki. A háznagy megnevezte a további „szalagos tisztségviselőket”. Cantus Praeseseeknek *Gácsi Zsolt alias Dokit* és *dr. Barányi Gábor alias Tádét*, Kontrapunktnak *Dánfy László alias Bubut*.

A himnuszok felhangzása és a házi-rend hitelesítése után a többi nem szalagos tisztségviselő is felkérést kapott hivatala lelkiismeretes végzésére. Az elnöki „komoly pohár” ez alkalommal az államerdészet megkérdőjelezhetetlen tisztasága mellett érvelt, utalva a közelmúlt eltűzött sajtóvádjaira.

Ezt követően *Dánfy László* vetített képes illusztrálás mellett megemlékezett a védőszentekről, majd a velük kapcsolatos mondák felelevenítése után a Szent Hubertus fohász és a Szent Borbála himnuszima felolvasásával zárta felszólalását. Számos komoly és vidám hangvételű hozzászólás közül megemlíthetjük *Koczka Zoltán* meg-

emlékezését *dr. Barányi Lászlóról*, a KEFAG Zrt. jogelődjének volt legendás igazgatójáról. Említésre méltó még *Bognár Gábor alias Pagát* 20 évet átívelő visszaemlékezése az első kecskeméti bányász, kohász, erdész szakestélyről, valamint *Kismarczi Attila alias Marcának* az alföldi erdőgazdálkodás szép példáit felidéző és egyben féltő elemzése.

Jó volt hallgatni a rendezvény Ultra supra veteranissimusának, a 84 éves *Beliczay István alias Cicvareknek* az 1956-ban Kanadába emigrált soproni diákok emlékére a milicentenáriumi évében telepített tompai emlékerdő létesítéséről szóló hozzászólását.

Jó néhány további selmeci nóta intonálása után, a jól sikerült szakestély hivatalos befejezését követően a résztvevők kisebb csoportokban folytatták a baráti beszélgetést, ezzel is segítve a jelen lévő fiatalabb új kollégák beilleszkedését a már jól összeszokott csapatba.

Dánfy László
OEE Kecskeméti HC

Laptörténetünk kis mozaikköve...

Sajnos, szám- és ügyviteli dolgozókról nemigen szokott megjelenni nekrológ a szakmai folyóiratokban, teljesen méltánytalanul. Az apparátusnak éppoly nélkülözhetetlen elemei ők, a gépezetnek olyan mellőzhetetlen fogaskerekei, mint pl. a műszakiak. Nem fényes sarszik, hanem szürke katonák, de nélkülük nincs hadsereg. Külön vonatkozik ez a most elhunyt hölgyre, aki kb. félv-százados szakadatlan munkájával szolgálta közös ügyünket: a magyar erdészeti szakirodalom és szaksajtó ügyét.

Régi erdélyi család leszármazottként, de már Budapesten született, 1920-ban. A Trianon után az anyaországba átmenekült családok sorsa, az elszegényedés jutott osztályrészéül, így korán dolgoznia kellett. Piroska a középiskola elvégzése után gyors- és gépírói képzettséget szerzett és így kezdte meg pályafutását 1942-ben, a Földművelésügyi Minisztériumban.

Mindjárt az elején kapcsolatba került az erdészettel, mert az I/B.3. ügyosztályon a neves erdész-statisztikus, dr. Földváry László erdőmérnök, erdőtanácsos mellett dolgozott. Földváry László több szakkikket is közzétett az Erdészeti Lapokban. Ezekben lelkiismeretesen nyomon követte, hogy az egyes ország-részek visszacsatolásával, hogyan alakult országunk erdőterülete, erdősültsége. Piroska tehát már ekkor kapcsolatba került a Lapokkal.

Az 1945-ös rendszerváltás nyomán, a „népi demokrácia” idején, amely az egész „régii” értelmiséget sújtotta (az erdészeti különösképpen), a minisztériumi állásában még gépíróként sem maradhatott meg. Később a Mezőgazdasági Könyvkiadónál helyezkedett el, amelynek profiljába az erdészeti szak-könyvek zömének a kiadása is tartozott. A kiadótól valamikor az 1940-es évek végén, az '50-es évek elején került az 1947-ben megindított *Erdőgazdaság* című folyóirat szerkesztőségébe. Helyzete akkor stabilizálódott véglegesen, amikor Ákos László újságíró, lapszerkesztő lett szignáltan is a havi folyóirat felelős szerkesztője. Ő indította meg a lapot még a Magyar Állami Erdőgazdasági Üzemek (MÁLLERD) szociálpolitikusaként és ő is tartotta ténylegesen kézben, de az impresszumban a kor szokása szerint általában a lapgazda valamely vezető személyiségét tüntették fel szerkesztőként, vagy a szerkesztőbizottság vezetőjeként.

Budapesten, életének 95. évében csendben elhunyt Herczegh Piroska gép- és gyorsíró, ny. titkár. Miért kívánczok ez a szomorú hír az Erdészeti Lapok oldalaira? Azért, mert hosszú éveken keresztül ő gépelte a Lapok szocialista korszakbeli változatának, „Az Erdő”-nek a kéziratait, főállása mellett. Ahogy számos korabeli erdészeti szakkönyvet is.

Ami ezután következett, az már szerkesztés része a magyar erdészeti szaksajtó és szakirodalom történetének, amelynek egyik kimagasló személyisége volt Ákos László. A neves szerkesztő már gyakorlott újságíróként és a társadalmi, politikai közéletben sokat tapasztalt személyként került az erdészeti mezéjére 1946-ban, az abban az évben létrehozott MÁLLERD Szociálpolitikai Osztályára. Egyik első feladatának tartotta megindítani az intézmény saját folyóiratát és egyben hivatalos közlönyét *Erdőgazdaság* címmel. Nem tudni pontosan, hogy Piroska mikor került a Mezőgazdasági Kiadótól az ERFA szerkesztőségébe. Azt biztosra vehetjük, hogy Ákos László faragott belőle valódi szerkesztőségi gépírót és mindenestül titkárnot. A gépírás csak látszólag egyforma manuális munka, bárhol is végzik. Valójában más-más feladat okmányt, levelet, kéziratot stb. készíteni. Ákos László nemcsak szerkesztette és jórészt írta is az ERFA-t, hanem termékeny könyvírói tevékenységet is folytatott. Például az *Aba Ivánnal* közösen írt *Erdők országa* című művét ma is élvezet kézbe venni, amint a *Ghimessy László* erdőmérnökkel együtt jegyzett *Az ezerarcú, ezerhasznú erdő* című könyvet is.

Ákos László legkimagaslóbb alkotása az *Erdészeti, vadászati, faipari lexikon* megteremtése volt. Az álló A/5-ös formátumú, 732 oldal terjedelmű, rengeteg fekete-fehér ábrával, 12 színes táblával szemléletessé tett hatalmas munkát azóta sem ismételte meg senki az elmúlt fél évszázadban. A lexikonkészítés egyik legkeményebb, embert próbáló, ugyanakkor hálátlan feladata. Valahányszor szóba került, Piroska mindig lehagoltan jegyezte meg, hogy nagyfokú látásromlását a lexikongépelésnek köszönhetette. Mindeközben Ákos László emlékezetem szerint vala-

mikor az '50-es évek végétől haláláig végezte *Az Erdő* előállításával kapcsolatos munkákat (olvasószerkesztés, tördelés, korrektúra, imprimatúra), nagyrészt *Jerôme René* ERTI főmunkatárs kívánságainak megfelelően, akit viszont az intézet főigazgatója irányított.

Piroska pedig rendületlenül gépelte ezt a sok kéziratot is az ERFA szerkesztőségében, főállású munkájának elvégzése után, többnyire már a délutáni-esti órákban, nagyjából a rendszerváltásig. (E kis megemlékezés kézírata is az ő egykori öreg írógépén készült.) Elképzelni is nehéz, hogy több mint félv-százados munkássága alatt a tömegtelen sok kézirat mellett még hány levelet, iratot gépelt le, mennyi postát expeddiált, hány telefont bonyolított le nagy diplomáciai érzékkel, hány csésze feketét főzött jó szívvel. Végtelenül szorgalmas és lelkiismeretes, megbízható, gondolkodó és öntevékeny, rendszerető munkaerő volt, aki nem az órát, hanem a munkát nézte. S ha a lapzárta úgy kívánta, 10-11 órát is dolgozott egyhuzamban egy kifli és egy kávé mellett, sokdioptriás szemüveggel, mondhatni félvakon, szinte csupán arasznyi távolságról olvasva, betűről betűre megfejtve az olykor gyűrött, kockás papírra tintaceruzával írt, elmaszatolt, krikosz külső szerzői „kéziratokat”.

Herczegh Piroskát mindenki tisztelte egyenes, tiszta jelleméért és szerette belső derűtől áthatott, kedves udvariaságáért, kulturáltságáért és rendíthetetlen türelméért. Pedig sok vidámságra nem volt oka. Kis fizetéséből egyedül élt pesti lakásában, családot nem alapított, nem ment férjhez. Annak ellenére, hogy csinos hölgy volt, veleszületett intelligenciát és műveltséget tükröző finom arcvonásokkal és kitűnő alakkal.

Nem sokkal halála előtt is tapasztalva szellemi frissességét és derűs nyugalmat, régi kollégái, fogyatkozó számú ismerősei titokban remélték, hogy megéli a száz évet, még a megpróbáltatásokkal teli 20. század után is. Emlékét még élő ERFA szerkesztőségi munkatársai (*Főnagy István* szakújságíró, *Prág Ferenc* fotóriporter, dr. Király Pál ny. főszerkesztő) őrzik, mert ez az első lépés az öröklét irányába. Ha pedig már mi sem leszünk, őrzi az a rengeteg folyóirat- és könyvoldal, amely az ő keze nyomán jött létre. Mély nyomot hagyott maga után.

Dr. Király Pál

Karczag Tibor (1931–2015)

Édesapja a Magas-Tátra vidékéről, Poprádfelkáról Trianon miatt költözött Nyíregyházára. Karczag Tibor már itt született 1931-ben. Édesapját 1944. november 2-án 3000 nyíregyházi férfival együtt az orosz

megszállók malenkij robotra elhurcolták. Öt év múlva, 1949-ben a család meg tudta, hogy az édesapa a Szovjetunióban meghalt, a sírjának helyét azonban sosem tudták meg. Az édesanyja, a nővére és Tibor az édesapa elvesztése miatt jövedelem nélkül maradt. Ekkor nővére az iskola nappali tagozatán abbahagyta a tanulást és munkát vállalt. Ezzel életben tudta tartani a családot, sok éven át némileg tudta segíteni öccse középiskolai és az egyetemi tanulmányait.

Karczag Tibor a Műegyetem Villamosmérnöki Karára iratkozott be, de még a tanulmányai megkezdése előtt az állami adminisztráció áttette a Mezőgazdasági Mérnöki Karra. Innen négy diáktársa átment Sopronba az Erdőmérnöki Karra, és hozzájuk csatlakozva véletlenül neki is sikerült Sopronban tanulnia. Anyagi gondjai miatt éjjel zsákolts és anyagmozgatási munkát vállalt, de ezt sokáig nem bírta, ezért a menzán dolgozott. Ezért a munkáért naponta egyszer ebédet kapott. Ennyi volt a napi élelme. Ilyen kevés energiával tanult. A szegénységet és a koplalást alaposan megismerte. 1955. december 1-jén megkapta erdőmérnöki diplomáját.

Szakmai pályafutását az Észak-magyarországi Fűrészüzemeknél Felnémeten kezdte, majd Gyöngyösön, s azután Miskolcon a Ládi Fűrészüzemben dolgozott tervezőmérnökként (gőzkamrát, transzformátorokat és kábelkaput tervezett). Összesen hét évet töltött a fűrésziparban.

1962-ben a MÁV által meghirdetett mérnöki pályázaton indult, és a Miskolci MÁV Igazgatóság pályáépítő főmérnökeként én vettem fel, kiemelten erdész szolidaritásból. A MÁV Ómiskolci Pályafenntartási Főnökségén kezdte a vasúti munkát szakaszmérnökként, majd 1964-ben berendeltem az igazgatóságra. A Pályáépítési- és Fenntartási Osztá-

lyon vonalbiztos lett. Ezt követően számos szaktanfolyamon vett részt (szakaszmérnöki, balesetvizsgálati, vezetőképzési, szabványügyi, sínhegesztési) és ezekből a szakvizsgát is letette. A későbbi években ő lett az oktató, a gyakorlatvezető és a vizsgáztató. Lám, ennyi vizsga éppen elég lenne egy újabb diplomához.

60 éves korában, 1991-ben ment nyugdíjba, és Miskolc-Diósgyőrben élt családjával.

Példát mutatott abból, hogy az erdőmérnökök sokoldalú képzettségükkel más szakterületen is megállták a helyüket. A MÁV-nak a második világháború utáni évtizedekben összesen ötven erdőmérnöke volt a pályáépítési, és -fenntartási szakszolgálatnál. Többen főnökségi vezető főmérnökök, illetve igazgatósági osztályvezetők lettek.

Kitüntetései: Kiváló Dolgozó (a faiparnál és a MÁV-nál is), Kiváló Véraldó, Újítási Emlékérem, Honvédelmi Emlékérem és nyugdíjazásakor a MÁV Elnöke emlékéremmel tüntették ki kiváló szolgálataért.

2015. szeptember 8-án Sopronban a gézmántdiploma adományozását megélte, de betegsége miatt már azon nem vehetett részt. 2015 októberében halt meg és november 2-án Miskolcon temették el.

Hábel György

Németh Imre (1966–2015)

Mély megrendüléssel vettük tudomásul, hogy Németh Imre kerületvezető erdész munkatársunk – egy hónapig tartó súlyos betegségét követően – életének 50. évében elhunyt.

Sárvár városban született 1966. június 24-én. Erdésztechnikusi képesítést a soproni Roth Gyula Erdőgazdasági és Elsődleges Faipari Szakközépiskola Levelező Tagozata, Erdészeti Ágazatán szerzett 1985. június 25-én. Erdész pályafutását azonban már 1984-ben megkezdte a Nyugat-magyarországi Fagazdasági Kombinát Vasvári Erdészeti Főmérnökségén, gyakornokként.

Lelkiismeretes és precíz munkavégzésének köszönhetően, hogy 1985 augusztusától

beosztott erdész munkakörben dolgozhatott tovább. Szakmai pályafutását rövid ideig megszakította a kötelező sorkatonai szolgálat. Leszerelését követően, 1987-től a munkahelyén termelésirányítóként tevékenykedett tovább. 1994. január 1-jétől kinevezték a Szombathelyi Erdészeti Részvénytársaság Jeli erdészkerületébe kerületvezető erdésznek. A kerületében végzett feladatok mellett, a rumi csemetekertben felmerülő tevékenységek szakmai felügyelőjeként kiváló munkát végzett, amellyel jelentős terhet vett le kollégái válláról. Csemetetermesztés során szerzett tapasztalatait önzetlenül megosztotta másokkal, a szakmai irigység fogalmát nem ismerte.

A szigorúan vett erdészeti munkák mellett 1989-től a Jeli Arborétum kertkezelőjének is megbízták, az ebből adódó feladatait is becsülettel ellátta. A gróf Ambrózy-Migazzi István hagyatékában folyó fejlesztések aktív részese lett, az ott végrehajtott munkák operatív irányítója volt. Az ő idejében jelentős beruházások valósultak meg: a kettes tó felújítása, a személygépkocsi- és buszparkoló kialakítása, az elektromos hálózat kiépítése, kiszolgáló létesítmények létesítése (büfé, szociális létesítmény, pénztár).

Felépült az Ambrózy-émlékház, megújult a sírkert, mozgáskorlátozott tanösvény létesült. Szakmai tudásával segítette, irányította a növényanyag-fejlesztéseket. Könnyed, barátságos személyiségével hozzájárult ahhoz, hogy számtalan csoport igényelte az ő vezetését, és ezáltal sok emberrel szeretett meg a Jeli Arborétumot.

Mindezek mellett lelkes és nagyon jó lő készségű vadász volt, aki nagy átéléssel adta át vadászélményeit. Nemcsak terítékre tudta hozni a vadat, hanem abból kiváló ételeket is készített. Főzőcsapatával a Szajkítavaknál rendezett főzőversenyeken sorra nagy sikereket aratott.

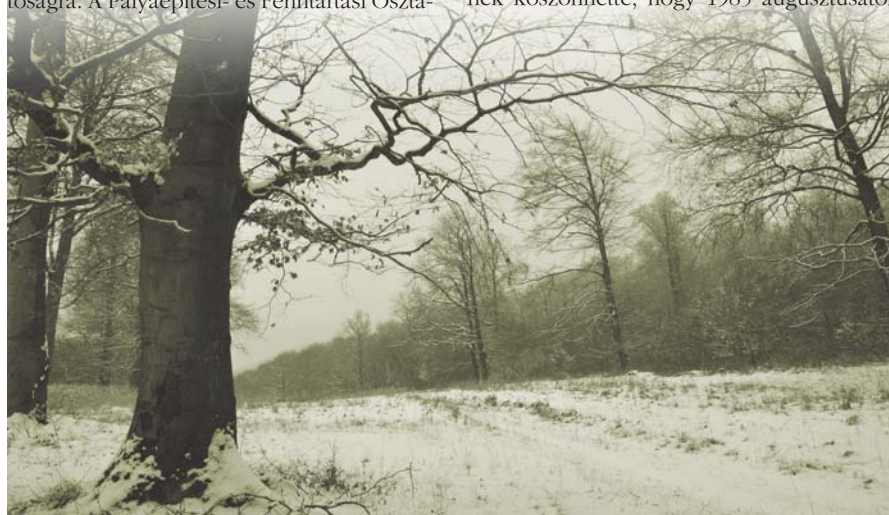
Az Országos Erdészeti Egyesületnek 1985-óta volt elhivatott tagja. Számos helyi rendezvény megszervezésében vett részt, ahol jó kedélyű természetével emelte a rendezvény hangulatát. 2015-ben a Jeli Arborétumban rendezett Erdésznap Országos Találkozójának sikeres lebonyolításához is hozzájárult.

Az erdészkerületétől nem messze, Bejcgertyános községben élt, ahol 10 éve tisztelték a falu első embereként. Polgármesterként a nevéhez fűződik a bejcgertyánosi falukert kialakítása, a füstös konyha felújítása, valamint az orvosi rendelő akadálymentesítése. A képviselőtestülettel, polgármester társaival, kollégáival, a civil szervezetekkel mindig jó szándékú, emberséges kapcsolatra törekedett. Tevékenyen részt vett a falu kulturális és egyéb indíttatású rendezvényein.

A családjá tisztelte, szerette őt. Négy fiúgyermek édesapja, amire méltán volt büszke. Élete során rengeteg baráttra tett szert, mely bizonyítja önzetlen, vendégszerető és közvetlen természetét.

Az erdész kollégákkal az erdész himnusz eléneklésével és a vadászkiáltás magasztos hangjával vettünk tőle örök búcsút 2015. „karcsony havának” 11. napján a bejcgertyánosi temetőben.

Tóth Péter

Azok a régi telek!

Néhány évvel ezelőtt kedves meghívásnak tettem eleget, amikor ellátogattam egy immár évtizedek óta hagyományos megtartott börszönyi Balázs napi erdei összejövetelre. A mindig jó hangulatú találkozóra Kemence község felől gyalog érkeztem, a Kemence-patak völgye felett északra húzódó Tótok útja elnevezésű hullámzó gerincúton. Mire dél körül célhoz értem már ingujjra kellett vetközni a szinte tavaszias meleget árasztó napsütés hatására. Február elején.

Az egykor állandóan lakott erdészház sudár lucfenyő alá telepedő társaság idősebb tagjaival évtizedes erdőjáró emlékeikről beszélgettem. Szóba kerültek a régvolt telek, amikor még elképzelhetetlen volt, hogy ilyentájt egy szál pólóban üldögéljünk a Magas-Börszöny közepén.

Egykoron gyakran derékig érő töretlen porhóban kellett utat vágni, s nem egyszer bizony a kitartó hóviharak vad gyermekei, a méteres hóátfúvások is nehezítették az előrejutást.

Ha kezünkbe kerülnek régebbi visszaemlékezések vagy élszóban hallgatjuk ezeket a történeteket, néha kissé hitetlenkedve fogadjuk a nem is olyan távoli múltban átélt telek leírásait. S ha nem lennének archív fényképfelvételek, talán csak elnézően mosolyogva csóválnánk a fejünket.

Pedig valljuk be őszintén, bármennyire is fázósan húzódunk össze modern télikabátjaink alatt, ezek a mostani telek, már nem

azok a régi telek. Emiatt is hallgatom mosolyogva néhány túlcivilizált ismerősömet, akik gyakran kedélyesen hátba veregetve mondogatják nekem a tél beköszöntekor: „*Na, megjöttek a rossz idők!*” Mosolyogva és értetlenül, mert hát mit jelent az, hogy „*megjött a rossz idő?*”

Az erdőket hivatásból vagy elhivatottságból járók szótárában nem sok helye van ennek a megállapításnak. A rossz idő abszolút relatív fogalom, kinek mit takar. A téli ónos esős, ködszitalós, ölmosan szürke, latyakos-saras világnak is megvan a maga egyedisége az erdőn. Persze azt készséggel aláírom, ezt az épített környezetünk minden létező kényelmi szolgáltatásával berendezett világából, vajmi nehéz felfedezni. És jól fűtött meleg lakásainkból, jól fűtött autóinkból, nem sokunknak támad kedve a felázott utakat taposni. Vagy csak amennyit nagyon muszáj.

Azok a régi telek a tartósnak ígérkező éghajlat átalakulás miatt úgy tűnik egyre rövidebb időre térnek már csak vissza. De a télbe forduló erdőtájak varázsában ma is lehet gyönyörködni, csak jobban oda kell figyelni környeze-

tünk folytonos változásaira. Igaz a lassan már csak januárra-februárra szorítkozó havas napok száma – a hótakaró vastagságával és tartósságával együtt – a korábbi időszakokhoz képest jelentősen lecsökkent, azért még mindig gazdagíthatjuk életélményeinket egy-egy hóban, fagyban töltött nappal. S nem csak hivatásból, amikor egészen más gondolatokkal és más szemmel nézünk körül erdeinkben.

Mert bizony van mit megcsodálni a befagyott pocsolyák jégpáncélján, a zúzmarás ködök jégtüskével díszített erdeiben, a hófoltoktól tarkálló déli hegyoldalakon, a hideg ködtengerek fölé emelkedő napsütötte hegyormokon, és a keménnyé fagyott hótakarón szikrázó alkonyi fényekben.

S ha a magas észak hidege időnként ránk zúdul, átélhetjük a régi telek varázsát, embert próbáló fáradalmaikat, melyek után jól esik a vidáman pattogó tűz mellett kortyolni forró teáinkat vagy forralt borunkat. S közben a jövő tavaszra töprengeni...

Szöveg és kép: Nagy László

Bemutkozik a Földmérő és földrendező mérnök képzés

Régi-új szakkal erősít a Nyugat-magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kara

A tervek szerint a képzés a 2016-os őszi félévben indul államilag finanszírozott helyekkel. Voltaképpen nem beszélhetünk a szó szoros értelmében vett „új” képzésről, hiszen földmérőket már az ötvenes években is képeztünk az egyetemen – mondta *dr. Facskó Ferenc*, az Erdőmérnöki Kar Dékáni Hivatalának vezetője. Később a szakot Budapestre telepítették, majd Székesfehérváron is elindult a főiskolai kar. A fehérvári kar leválása után elérkezettnek láttuk az időt, hogy megújulva visszakerüljön a képzés az anyaintézményhez.

Forrás: **NYME EMK**

http://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/foldmero_foldrendezo_bemutato

Vadászati Világkiállítás 2021

Megkezdődött az előkészítés

Az érintett szervezetek január 29-én egyeztettek az Országgházban a 2021-re tervezett nagyszabású eseményről. *Dr. Semjén Zsolt* miniszterelnök-helyettes, az Országos Magyar Vadászati Védegyelet elnöke és *Lázár János* miniszterelnökséget vezető miniszter meghívására több mint 30 szervezet és intézmény csaknem 40 képviselője vett részt a tanácskozáson. Az egyeztetés az első lépés az 1971-es Vadászati Világkiállítás 50. évfordulóján ismét Budapesten megrendezni tervezett világesemény intézményesítéséhez – emelte ki *dr. Semjén Zsolt*. A tanácskozáson képviselt szervezetektől azt kérte: legkésőbb a nyár végéig írásos anyagban foglalják össze, mik az elképzeléseik a szakterületek bemutatásáról, szerepeltetéséről az öt és fél év múlva esedékes rendezvényen. Az anyagot a Földművelésügyi Minisztérium Erdészeti és Vadgazdálkodási Főosztályának lehet megküldeni, amely a Miniszterelnökséggel közösen foglalja egyetemes anyagba az év végéig. Ezen tematikus összefoglaló alapján foghat hozzá a szervezésnek, megvalósításnak egy konzenzussal kiválasztott kormány- vagy miniszteri biztos. A tanácskozáson az OEE-t *Zambó Péter* elnök képviselte.

Forrás: **OMVK**

http://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/vadaszati_vilagkiallitas_2012_elokeszites

Átalakul a NAIK, az MVH és a NÉBIH

70-nél több állami intézmény szűnhet meg

Több mint hetven állami, országos háttér-intézmény, költségvetési szerv átszervezését, illetve megszüntetését tervezi a kormány – közölte a Miniszterelnökséget vezető miniszter Budapesten sajtótájékoztatón. *Lázár János* közölte, 72-73 intézmény, költségvetési szerv van „a kor-

mány célkeresztjében”, ezeknek felmerül a megszüntetésük akár jogutóddal, akár jogutód nélkül.

Az irányító minisztérium lesz a jogutód júliustól többek között az Országos Vízügyi Főigazgatóság, az Agrárgazdasági Kutató Intézet, a Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ, a Növényi Diverzitás Központ, a Földmérési és Távérzékelési Intézet, a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal és az Országos Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főfelügyelőség, valamint az Országos Meteorológiai Szolgálat esetében is. 2017. január 1-től pedig jogutóddal szűnne meg a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal.

Forrás: **MTI**

http://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/atalakul_naik_nebih_mvh

Egyszerűsödhet az erdőtörvény

Könnyebb lehet az ügyintézés a szakigazgatás és a gazdálkodók számára is Kevesebb adminisztráció, egyszerűbb ügyintézés. Ez a fő célja az erdőtörvény tervezett módosításának, amely akár már ebben a félévben a parlament elé kerülhet. A módosítás várhatóan egyszerűbbé teszi a magánerdő birtokok működését is. Magyarország területének negyede erdő, ennek 43 százaléka van magántulajdonban, ez körülbelül egymillió hektárnyi erdőt jelent. A magántulajdonban lévő erdők különösen nagy gondot okoznak az erdészeti igazgatások számára.

Forrás: **hirado.hu**

http://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/egyszerusodhet_erdortorveny

HASZNÁLJA TAGSÁGI KÁRTYÁJÁT!

Az Országos Erdészeti Egyesületben fennálló tagságot 2012-től tagsági kártya igazolja. Az OEE-kártya tulajdonosa egyre több kedvezményt vehet igénybe a különböző vásárlási lehetőségektől kezdve a vadász-házi szállásokig. Az aktuálisan elérhető kedvezmények listája a www.oee.hu oldalon olvasható, évente egy alkalommal az Erdészeti Lapok is közli.

Az Egyesület vezetése a kártya használatára biztat minden egyesületi tagot! A kedvezményrendszer igazi értékét, minél szélesebb körű elfogadottságát a rendszeres kártyahasználat alapozza meg. A kártya névre szóló, sorszámossal és vonalkóddal ellátott, az Egyesület titkársága évente érvényesíti. A 2016-ra szóló érvényesítő matricákat azon tagok kapják meg az Erdészeti Lapokon keresztül, akik teljesíteték az adott évre vonatkozó tagdíjfizetési kötelezettségüket.

A kedvezményrendszerrel és a tagsági kártyával kapcsolatos bármely kérdésben felvilágosítás kérhető az Egyesület titkárságán (titkarsag@oee.hu, 06 1 201 6293) vagy a helyi csoport titkároknál.

Partnereink:

A nagy fogás

Minden profi felhasználó, aki az erdőgazdálkodásban dolgozik, jól tudja, hogy a STIHL motorfűrészek szélsőséges körülmények között is megbízhatóak. Időjárástól függetlenül maximális teljesítménnyel dolgoznak. Akár a jég hátán is megélnek, de természetesen az erdőben érzik igazán otthon magukat.

Nyugodtan bízta magát a STIHL egyedülálló M-TRONIC rendszerére, amely valamennyi üzemállapotban szabályozza a gyújtási időt és az üzemanyag adagolást, a hőmérséklettől és más paraméterektől függően. A STIHL motorfűrészek ennek köszönhetően folyamatosan optimális motorteljesítményt, megfelelő fordulatszámot és nagyon jó gyorsulási jellemzőket biztosítanak. Nem hiányozhatnak egyetlen erdőszéletről sem.

FeHoVa

23. Fegyver, borgászat, vadászat nemzetközi kiállítás

Keressen minket a **FeHoVa kiállítás**
„A” pavilon 305/B. standján!

2016. február 18-21.

STIHL MS 441 C-M motorfűrész

ANDREAS STIHL KFT.
2051 Biatorbágy-Budapark, Paul Hartmann u. 4.
Telefon: (+36-23) 418-054

További termékek: stihlnemzedek.hu

Részletek, tartozékok: stihl.hu

STIHL®